

IHMISELLE, JOLLE VÄKIVALLATTOMUUS JA VASTUU MAAILMASTA OVAT INTOHIMO.

YDIN

49. vuosikerta / 4 • 2015 / www.ydinlehti.fi / 9 euroa

SODAN PERINTÖ

Katja Kettu käy romaaneissaan
läpi vaiettua historiaa.

Talouskuri,
ero eurosta vai
liittovaltio?

Kuinka
geopolitiikka
synnytti jihadismin

Kilpajuoksua
ilmastonmuutoksen
kanssa

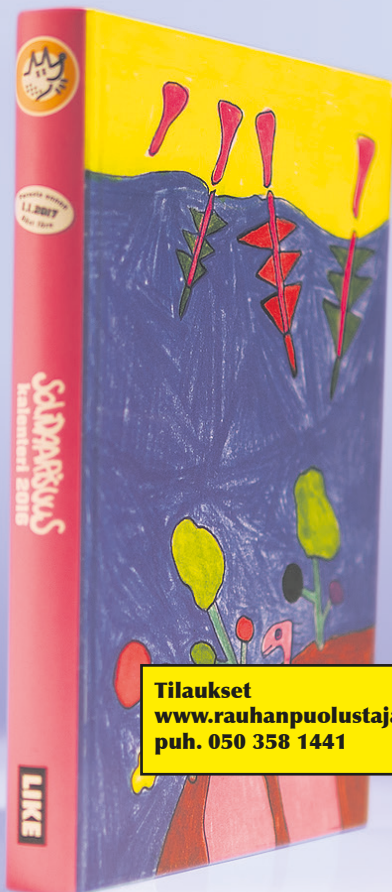
Rauhanpuoti

SOLIDAARISUUS- KALENTERI 2016 – TEEMANA SUOMI

Marraskuussa ilmestyvä Solidaarisuuskalenteri on jokaisen maailmankansalaisen vakiovaruste, jonka akku ei petä!

Kalenteri on varustettu monipuolisilla ominaisuuksilla, kuten hyödyllisellä infolla ja puhuttelevilla teksteillä, sitaateilla, lukujärjestyksillä, kartoilla & muistiinpanosivuilla.

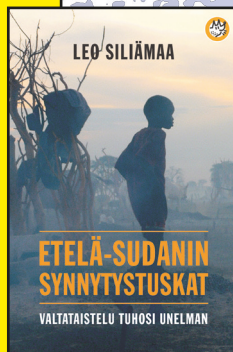
Hinta 15 € + postikulut.

Leo Siliämaa: Etelä-Sudanin synnytystuskat – Valtataistelu tuhosi unelman

Leo Siliämaalla on ollut ainutlaatuinen näköalapaikka Etelä-Sudanin valtion syntyyn. Hän työskenteli eteläisessä Sudanissa useaan eri otteeseen 1970-luvun lopulta aina vuoteen 2010 saakka. Tarinan keskipisteessä ovat uuden valtion luomisen ongelmat, joita hän havainnoi toimiessaan kehitysyhteistyöntekijänä.

155 s. Ilmestyy marraskuussa Pystykorva-sarjassa.
Hinta 21 € + postikulut.

Ari Kerkkänen: Syyria ja Lähi-itä: havaintoja nykypäivästä ja heijastuksia historiasta

Lähi-idän viileä kevät on johtanut alueen sekasortoon: Syyria on verisessä sisällissodassa, Libya täydellisessä kaaoksessa, Libanon erilaisten poliittisten voimien ristivedossa, Irak pirstaloitumassa, Palestiinan rauhanneuvottelut umpikujassa ja Egyptissä on palattu sotilashallintoon. Lähi-idän instituutin johtajana vuosina 2011–2014 toiminut Ari Kerkkänen kuvaa kaaoksen taustoja ja nivoo tapahtumia yhteen.

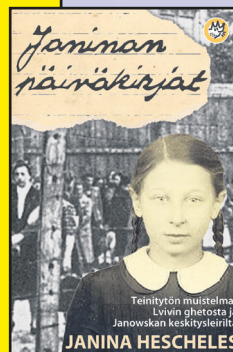
340 s. Ilmestyy marraskuussa Pystykorva-sarjassa. **Hinta 24 € + postikulut.**

Janina Hescheles: Janinan päiväkirjat. Teinitytön muistelmat Lvivin ghetosta ja Janowskan keskitysleiriltä

Janina Hescheles oli 12-vuotias, kun saksalaiset tunkeutuivat hänen kotikaupunkiinsa Lviviin. Lvivin muun juutalaisväestön tavoin Janina ja hänen äitinsä suljettiin juutalaisille perustettuun ghettoon, ja sieltä heidät lähetettiin Janowskan keskitysleirille. Janina onnistui pakenemaan leiriltä ja piileskeli Krakovassa vastarintaliikkeen suojeluksessa. Tuolloin hän alkoi kirjoittaa päiväkirjanomaisia muistelmiaan.

126 s. **Hinta 21 € + postikulut.**

Tilaukset
www.rauhanpuolustajat.org/kauppa
puh. 050 358 1441

Suomen Rauhanpuolustajat
Ollaan ihmisiksi

SISÄLLYS

4 Pääkirjoitus / 6 Tekijät / 7 Ytimekkäät / 11 **TIMO MIELONEN**
Solidarisuutta ei mitata hävittäjissä / 12 **NASIMA RAZMYAR**
Rasismia vastaan yhteisellä politiikalla

YDINHETKI

14 **ARJA ALHO** Puolueet ahdingossa / 21 **TAPIO BERGHOLM**
Vallanvaihto Portugalissa / 24 **SIMO ORTAMO** Suomi varustaa
sotaa käyviä maita / 28 **PIRKKO JYVÄKORPI** Paremman
elämän puolesta / 30 **TARJA LAPPALAINEN** Yhdentoista
kaivon rakentaja / 32 **VILLE ROPPONEN** Siperian taigan
ja nykykulttuurin säväreitä / 36 **MARI K. NIEMI** Tutkija
ylämailla / 38 **ARJA ALHO** Intohimolla rahapolitiikasta
/ 44 **SUSANNE EKSTRÖM** Kun koti piti jättää

YTIMESSÄ

50 **ARTO VILKKO** Musiikki ja tunteen voima / 55 **MARK
WALLER** Opiskelijat vaativat maksutonta koulutusta
Etelä-Afrikassa / 58 **LIISA LIIMATAINEN** Beirutin, Pariisin ja
Bamakon jälkeen / 61 **PIRITTA ASUNMAA** Yhteinen vai kunkin
oma? / 65 **SATU HASSI** Planeetta ei neuvottele / 70 **HEIKKI
TAIMIO** Irti eurosta vai syvemmälle liittovaltioon?

YDINKOKEMUS

74 Kuulet kumman soiton – puhetta sodasta ja sotapuhetta
/ 77 **RIITTA OITTINEN** The Funambulist tarttuu vallan
rakennelmiin / 81 **NORA LUOMA** Sarjakuvakirja aseita
ja väkivaltaa vastaan / 84 **FOLKE SUNDMAN** Rauhanliikkeen
guru uusissa kansissa / 86 Kirja-arviot / 92 Levyt
/ 93 **ARJA ALHO** Tottelisinko? / 94 **HANNU REIME** Barbarian
partaalla? / 96 **LIISA JAAKONSAARI** EU:n kriisipolitiikka
on kaksinaamaista / 98 Pala historiaa

PELON JA VIHAN, ROHKEUDEN JA RAKKAUDEN JAKOLINJAT

SIUNTION KIRKON keskiaikaiset maalaukset tanssivat kynttilöiden liekkien valossa. Pianisti **Laura Mikkolan** tulkinnt **Frédéric Chopinin** nocturneista menevät kehon sisään uskomattoman keveinä juoksu- tuksina ja leikkautuvat vasemman käden tuottamaan jyrinään puhjeten taas lohdulliseen ja romanttiseen koskettimien lauluun. Tämän ovat kokeneet monet sukupolvet aina siitä asti, kun puolalainen emigrantti Chopin istahti pianon ääreen 1800-luvun Pariisin salongeissa – ja sai yleisönsä pakahtumaan.

Euroopan valtakeskuksia on monia. Talouden keskuksia ovat Frankfurt, jossa Euroopan keskuspankki pitää majaan, mutta myös Lontoon City. Poliitiikan taas EU:n valtaama Bryssel, mutta myös vahvan Saksan Berliini. Kulttuurin ja eurooppalaisuuden arvojen koti on kuitenkin Pariisissa. Ehkä juuri siksi tuntuu erityisen puristavalta, että sunni-jihadistit iskivät entistä tuhoisammin juuri Pariisiin ja ovat saaneet Euroopan vilkuilemaan olkansa taakse.

Toimittaja **Liisa Liimatainen** muistuttaa, että on kyse attentaattien sarjasta ja että palapelien eri osaset alkavat nyt tulla selviksi. Kylmän sodan synnyttämää sunniradikalismia ja sen geopolitiittista hyväksikäyttöä ei enää pystytty eristämään Euroopan ulkopuolelle. Millään turvallisuusjärjestelyllä ei voida estää Isisin iskuja missä tahansa maailman kolkassa. Mutta sunni-jihadismin käyttövoimalle voi tehdä paljon.

Arabikevääseen 2010–2012 liittyi paljon

ARJA ALHO päätoimittaja

odotuksia. Itsevaltaiset ja paikoilleen juuttuneet hallinnot saivat mielenosoituksissa ja väkivaltaisiksi leimahtaneissa yhteydenotoissa kyytiä tavallisilta ihmisiltä, jotka olivat kyllästyneet huonoihin elinolosuhteisiin, työttömyyteen ja jatkuvasti kohoaviin elintarvikkeiden hintoihin. Työttömien nuorten miesten joukkoon liittyivät tomatin hinnoista suuttuneet perheenäidit – ja valta vaihtui. Mutta muuttuiko paremmaksi?

Osin kyllä. Suurelta osin ei. Arabikevään tuulien tynnyttyä länsimaitten toivoman demokratian, sekulaarin ja ihmisoikeuksia kunnioittavan valtiorakenteen sijaan monissa maissa valtaa sai itsevaltainen, uskonnollinen ja vähemmistöjen oikeuksia polkeva valtarakenne. Demokratiaa ei voi siirtää, siihen pitää kasvaa.

Syyrian kansannoususta **Basar al-Assadin** hallintoa vastaan muistamme Aleppon kaupungin saarron vuodelta 2012, jolloin ihmiset olivat vailla ruokaa ja lääkkeitä. Neljä miljoonaa ihmistä on paennut, nyt myös enenevässä määrin Eurooppaan. Elämme uusien kansainvaellusten aikaa. Sodat, köyhyys ja tulevaisuuden näköalattomuus panevat ihmiset riskeeraamaan kaiken – ja jättämään kotinsa.

Voisivatko vauraat länsimaat tosi paikan tullen todella olla voimattomia rauhan rakentamisen vahvistamisessa, toimivien yhteiskuntien jälleenrakennuksessa, ihmisten elinolojen parantamisessa ja turvan antamisessa niille, jotka sitä tarvitsevat? Viisaus piilee kenraali **Hägglundin** itsestään selvän sanomisessa: pommittajat eivät voi rakentaa rauhaa. Silti Pariisin iskujen suunnitellut vastaiskut ovat

pommituksia ja ilmaiskuja, joiden jäljiltä ihmiset yrittävät kerätä jäljelle jääneitä rippeitä selvittääkseen arjesta.

Palestiinalaisten kohtalosta pitää voida oppia. Kun kukaan ei enää muista millaista elämä oli ennen leirejä ja eristämistä, tai siirtokuntia ja niiden tunkeutumista appelsiinilehtoihin ja viinitarhoihin, tai millaista oli, kun juutalaiset ja arabit olivat naapureita ja kävivät samoilla toreilla, syntyy toivottomuuden sukupolvia, joilla ei ole antaa mitään muuta kuin henkensä.

PIRITTA ASUNMAA kirjoittaa lehdessämme Euroopan Unionin ulko- ja turvallisuuspolitiikasta. Uuden strategian luominen voi tuntua paperinmakuiselta, mutta onnistuessaan voi saada Euroopasta toimijan, jolla on merkitystä. **Heikki Taimio, Antti Ronkainen ja Joel Kaitila** puhuvat puolestaan eurosta ja integraatiosta. Kun EU uudelle vuosituhannele tullessa oli luonut rahaliiton, integraation syventämisen sijaan se valitsikin laajentumisen strategian. Omasta puolestani en syöllisty jälkiviisauteen, kun näen tästä syntyneen ongelmia, joille ei ole osattu tehdä

Sodat, köyhyys
ja tulevaisuuden
näköalattomuus
paneavat ihmiset
riskeraamaan
kaiken – ja jättämään
kotinsa.

mitään. Esimerkkeinä vaikkapa Romania, joka ei ole tehnyt kovinkaan paljon romanien aseman parantamiseksi, vaikka olisi pitänyt, sekä Unkari, joka pystyttää rajaa ja saa perässäjuoksijoita vapaan liikkuvuuden kuoppaamisinnossa.

Tästä *Ydin*-lehdestä piti tulla politiikkaa, symboleita ja niiden valtaa pohtiva teemanumero. Mutta uunista tulikin ulos oikeaoppinen lautasellinen *Ydin*-asiaa. Rauhan, turvallisuuden ja kehityksen pohdintaa on niin kolumneissa, asekauppa-raportti-jutussamme kuin kirjarvioinneissa ja esseissäkin. Evakkovaelluksen kuvareportaasi solmii yhteen lähtemisen solmuja eri ajoilta. Kirjailija **Katja Kettu** siirtää meille perintöä kokemuksista, joita emme saa unohtaa. Tarjoamme myös muutamia esimerkkejä siitä, mitä jokainen voi tehdä.

Mutta toki kirjoitamme myös puolueiden muuttumisesta ekologisen ja globaalin angstin paineissa, tapaamme politiikan tutkija **Mari K. Niemen**, puhumme arjen kuvasymbolien markkinoistumisesta ja tunteitten vallankäytöstä musiikkimaun kautta. Ekologisen angstin koetos alkaa sekin Pariisissa, kun ilmastokoukous käynnistyy, mistä **Satu Hassi** kirjoittaa. Toisin kuin sodissa tai sote-neuvotteluissa, ilmastomuutos ei tunne tulitaukoa tai neuvottelujen aikalisää.

VUOSI ON päättymässä levottomuuden vallassa. Yhteiskunnallinen ilmapiiri on polarisoitunut monella eri ulottuvuudella. Ihmiset on jaettu Suomalomme eri kerroksiin ja pääsy yläkertaan on lukittu. Rahan mahti on vallannut olohuoneen sohvan, jossa se röhnöttää ja huutaa lisää mulle ruokaa tuokaa – ja politiikka keittää konehuoneen väelle aina ohuempaa velliä. Pahinta on kellarissa, jonne on säilötty syrjäytetyt kuin hillopurkit.

Onko se hullu, joka avaa lukittuja ovia, ruokkii kaikki ja vaatii röhnöttäjiäkin noudattamaan yhteisiä talon sääntöjä? Onko se hullu, joka jakaa omastaan toiselle ja iloitsee ensilumen kaukuneudesta? *Ydin* kiittää menneestä ja valmistautuu 50. ilmestymisvuoteensa epävarmana toki, mutta silti rakkaudella ja rohkeudella. **Y**

YDIN 4/2015 tekijät

TAPIO BERGHOLM

on filosofian tohtori ja historian-tutkija. / [sivu 21](#)

PEKKA ELOMAA

Pekka Elomaa on vapaa kuvaaja, joka on perehtynyt etenkin yhteisölliseen valokuvaukseen.

/ [sivu 74](#)

SATU HASSI

on kansanedustaja ja kirjailija sekä entinen EU-parlamentin jäsen ja ympäristöministeri.

/ [sivu 65](#)

PIRKKO JYVÄKORPI

on toimittaja, joka kirjoittaa kansalaisjärjestöistä, tasa-arvosta sekä sosiaali- ja terveysasioista.

/ [sivu 36](#)

ERKKI LIIKANEN

on kirjoja lukeva ja niitä arvioiva yhteiskunnallinen vaikuttaja.

/ [sivu 86](#)

LIISA LIIMATAINEN

on Italiassa asuva ja Lähi-idän tilanteeseen perehtynyt toimittaja.

/ [sivu 58](#)

NORA LUOMA

on työharjoittelussa Sadankomiteassa ja kirjoittaa gradua rauhanrakennuksesta. / [sivu 81](#)

REIJO NÄTTIAHO

on helsinkiläinen vapaa toimittaja, jonka erityisalueena on viestintä sekä kasvatus- ja koulutusasiat.

/ [sivu 90](#)

RIITTA OITTINEN

on Belgiassa asuva tietokirjailija ja Ydin-lehden toimituskunnan jäsen. / [sivu 77](#)

SIMO ORTAMO

on toimittaja ja poliittisen historian maisteriopiskelija. / [sivu 24](#)

NIKLAS PIIPARINEN

on musiikin ystävä ja pitkä-aikainen Ydin-lehden avustaja

/ [sivu 92](#)

VILLE ROPPONEN

on kirjailija ja toimittaja, joka on perehtynyt erityisesti entisen Neuvostoliiton kansoihin ja kulttuureihin. / [sivu 32](#)

KALEVI SUOMELA

on pitkäaikainen rauhanaktiivi ja Ydin-lehden toimituskunnan jäsen. / [sivu 88 & 89](#)

VENLA TOIVONEN

on yleisen historian maisteriopiskelija. / [sivu 36](#)

HEIKKI TAIMIO

on Palkansaajien tutkimuslaitoksen erikoistutkija. / [sivu 70](#)

PIRITA TOLVANEN

on helsinkiläinen kuvittaja-graafikko. / [sivu 14](#)

ARTO VILKKO

on musiikkitoimittaja, musiikin tekijä ja teoksen *Emmaa etsimässä* kirjoittaja, joka aloitti soitto-harrastuksensa rautalankabändi Apachen innostamana vuonna 1961. / [sivu 50](#)

MARK WALLER

on Etelä-Afrikassa asuva vapaa toimittaja. / [sivu 55](#)

YDIN-LEHTI Rauhanasema, Veturitori 3, 00520 Helsinki
ydin@ydinlehti.fi, www.ydinlehti.fi

PÄÄTOIMITTAJA Arja Alho,
p. 040 709 3770, arja.alho@ydinlehti.fi

TOIMITUSSIHTEERI Eero Suoranta,
eero.suoranta@helsinki.fi

HALLITUKSEN PJ Kalevi Suomela,
kalevi.suomela@gmail.com

ULKOASU Iina Lievonen, Luyi Ma,
Martina Babisová

TAITTO Teppo Jäntti

KANNEN KUVA Pekka Elomaa

TILAUKSET ydin@ydinlehti.fi,
www.ydinlehti.fi

Danske Bank FI 42 8000 1301 5099 24
Ydin ilmestyy 4 kertaa vuodessa.

TILAUSHINNAT

35 € vuositilaus, sis. alv 10%
28 € kestotilaus, sis. alv 10 %
20 € alennettu (opiskelijat,
työttömät), sis. alv 10%

ILMOITUSKOOT JA -HINNAT

(hintoihin lisätään alv 24 %)
Takakansi 172 x 199 mm 1500 €
1 sivu 172 x 225 mm 1000 €
1/2 sivua 172 x 112 mm 500 €
tai 86 x 225 mm 500 €
1/4 sivua 172 x 55 mm 300 €
tai 85 x 112 mm 300 €

JULKAISIJA Ydin-julkaisut ry.
49 vuosikerta (Rauhaa kohti -lehden 88. vuosikerta)

PAINOPAIKKA Painotalo Plus Digital
ISSN 0356-357X

YDIN on Kultti ry:n jäsenlehti. Lehti pidättää itsellään oikeuden käsitellä sille toimitettua materiaalia. Lehden vastuu ilmoituksen poisjäämisestä tai julkaisussa sattuneesta virheestä rajoittuu ilmoituksesta maksetun määrän palauttamiseen. Huomautukset 14 päivän kuluessa.

IRTONUMEROITA
Akateeminen kirjakauppa (Helsinki)
Rosebud-kirjakaupat
Rauhanaseman verkkokauppa
(www.rauhanasema.fi/kauppa)

Lehden voi lukea iPadilla:
www.appstore.com/Ydin

Ytimekkäät

MAAILMAN, YHTEISKUNNAN JA MIELEN RAUHAA

SOTA, terrori ja väkivalta ovat läsnä miljoonien ihmisten elämässä. Ydinaseiden uhka ei ole väistynyt. Asevarustelu ja asekauppa ovat varmaa bisnestä. Palkkasoturi taistelee tänään Venäjän vuoksi ja puolustaa USA:ta. Hän taistelee sekä Afrikassa että Aasiassa. Hän on katolinen, ateisti, mutta myös jihadistisi. Vaikka hän on nuori, silti tuhannettaan vuottaan taistelee.

Kanadalaisen cree-intiaanin **Buffy Sainte-Marie** laulu *Universal Soldier* ilmestyi vuonna 1964. Se on edelleen kipeän ajankohtainen. **Heikki Harman** suomentamasta ja esittämästä *Palkkasoturista* tuli ensimmäi-

nen protestilauluksi kutsuttu laulu. Se herätti ihastusta ja vihatusta. Laulua kuultiin Sadankomitean tilaisuuksissa mutta myös Levyraadissa. Raatilaisia hämmensi rauhan ja sodan tuominen iskelmätekstiin kantaaottavalla tavalla.

Hienoja tekstejä rauhan puolesta sotaa ja väkivaltaa vastaan kirjoitetaan koko ajan. Esimerkiksi amerikkalainen rock-yhtye **Rise Against** on tunnettu vahvoista ja peittelemättömistä poliittisista ja sosiaalisista kannanotoistaan. *People live here* on tämän päivän Palkkasoturin perillinen. Tämän laulu samoin kuin **John Prinen Sam Stone** kuultiin lokakuun Kirja- ja musiikkimessuilla.

Ydin juhlistaa 50. ilmestymisvuottaan ensi vuonna. Toivomme – jos vain saamme rahoituksen järjestymään – voivamme julkaista rauhanlauluja eri vuosikymmeniltä. Parhaita paloja olemme jo esitelleet *Ydin*-lehden, Sadankomitean ja Rauhanliiton tilaisuuksissa Kirja- ja musiikkimessuilla. Aina-kin tulemme pohtimaan rauhaa eri näkökulmista: maailmanrauhaa, yhteiskuntarauhaa ja mielenrauhaa.

Rauhanmerkki on vahva symboli. Se yhdistää enemmän kuin erottaa. Sen muotokielestä on tullut universaali. Se ottaa kantaa. Nyt rauhanmerkki pukeutuu Eiffel-torniin. **Y**

YDIN

”SOSIOLOGEILLE
KONSERVATIIVIT OVAT
KIUSALLISIA: JUURI
KUN SAIMME VALMIIKSI
HIENON DIAGNOOSIN
UUSISTA HIENOVARAISISTA
HALLINNAN TEKNO-LOGIOISTA
JA TALOUDEN LAAJENEMISESTA
KULTTUURIN ALUEELLE,
TULEVATKIN KONSERVATIIVIT,
JOTKA EIVÄT EDES YRITÄ
YMMÄRTÄÄ PEHMEÄN
VALLANKÄYTÖN
HIENOUKSIA.”

*Filosofi Teppo Eskelinen Poliittisen talouden
tutkimuksen seuran blogissa 9.11.2015*

Prosessikaavion sijaan moraalista ryhtiä

KANADA poikkeaa arvoiltaan ja poliittiselta traditioltaan merkittävästi naapuristaan Yhdysvalloista. Liberaalit, sosialidemokraatit ja konservatiivit ovat kaikki merkittäviä puolueita.

Syksyllä pidetyissä edustajainhuoneen vaaleissa **Stephen Harperin** johtama konservatiivihallitus koki nöyryyttävän tappion kymmenen hallitusvuoden jälkeen. Äänestäjien sanottiin kyllästyneen oikeistolaiseen menoon.

Justin Trudeau onnistui nostamaan liberaalit uudelleen pääministeripuolueeksi 39,7 prosentin ääniosuudella. Liberaalit olivat pitkään alamaissa ryvetyttyään pahemman kerran erilaisissa skandaaleissa 2000-luvun alussa.

Vielä syyskuussa **Tom Mulcairin** sosialidemokraatit (New Democratic Party) johtivat mielipidetiedusteluja. Vaaleissa he jäivät 19,7 prosenttiin. Vaalijärjestelmän vuoksi liberaalit pysyivät muodostamaan enemmistöhallituksen.

Monet politiikan kommentit

taattorit arvelevat Mulcairin epäonnistuneen vaaliväittelyissä, joista Trudeau viimeisimmistä suorastaan loisti. Tärkeänä syynä pidettiin myös puolueen ponnettomuutta sen tuodessa esille omia arvojaan. Trudeau puolestaan vaati kuripolitiikan sijaan julkisia investointeja ja esitti myös muun muassa marihuanan laillistamista.

Pääministeri Trudeau on poikkeuksellisesti julkistanut ministereidensä nimityskirjeet. Hän vaatii ministereiltään, että kaikista aloitteista on keskusteltava laajasti, oppositiota ja mediaa on kohdeltava arvostavasti ja että tuloksia on aikaansaatava.

– Teidän on toimittava kaikkien korkeimpien rehellisyyden ja riippumattomuuden vaatimusten mukaan niin julkisissa tehtävissänne kuin yksityisasioissanne. Kaikkien toimien on kestettävä avoin julkinen arviointi. Tämä on vaatimus, jota ei voi täyttää vain noudattamalla lakia, Trudeau painotti. **Y**

Venäjä ahdistelee maan tärkeintä ihmisoikeusjärjestöä

VENÄJÄN oikeusministeriö aloitti marraskuun lopussa oikeusprosessin ihmisoikeusjärjestö Memorialia vastaan. Prosessi voi johtaa sakkoihin, rikossyytteisiin tai järjestön lakkauttamiseen.

Ministeriön raportin mukaan Memorial horjuttaa ”Venäjän Federaation perustuslaillista järjestystä vaatimalla hallituksen kaatamista ja poliittisen järjestelmän muuttamista”.

Väitteellä viitataan todennäköisesti siihen, että järjestö on kritisoinut Venäjän sotatoimia Ukrainassa ja kutsunut niitä hyökkäykseksi. Lisäksi se on arvostellut opposition kannattajille annettuja tekaistuja vankeustuomioita.

Ihmisoikeuskeskus Memorial on Venäjän huomattavimpia kansalaisjärjestöjä. Sen perusti **Andrei Saharov** yhdessä muiden toisinajattelijoiden kanssa vuonna 1989. Järjestö toi julkisuuteen dokumentteja **Josif Stalinin** puhdistuksista ja vankileireistä sekä muista Neuvostoliiton ihmis- oikeusrikkomuksista.

Memorial ja useat sen alueelliset osastot oli jo aikaisemmin määriteltä ”ulkomaiseksi agentiksi”. Mielivaltaisen määritelmän on saanut jo satakunta järjestöä, joiden on tulkittu saavan ulkomaista rahoitusta ja harjoittavan poliittista toimintaa. **Y**

VUONNA 2014

2 900 000

uutta pakolaista

11 000 000

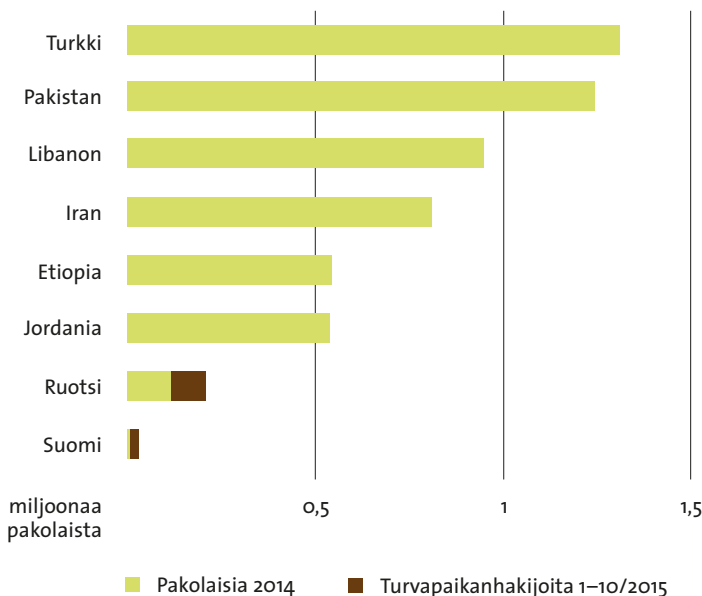
jätti kotinsa kotimaassaan

1 030

Suomen kiintiöpakolaiset

501

Suomen myöntämät turvapaikat

PAKOLAISET ASUVAT ENIMMÄKSEEN
KÖYHISSÄ MAISSA

Lähde: UNHCR Global Trends 2014 -raportti

MAAILMAN PAKOLAISKRIISI KASVAA

MAAILMASSA oli viime vuoden lopussa 19,5 miljoonaa kotimaansa jättänyttä pakolaista. Määrä oli suurin sitten toisen maailmansodan.

Kun lukuun lisää vielä maansa sisällä paenneet sekä turvapaikanhakijat, kotinsa jättäneiden määrä oli viime vuonna 59,5 miljoonaa.

Pakolaisista 86 prosenttia elää kehittyvissä maissa Aasiassa ja Afrikassa. Eurooppaan tänä vuonna tulleet suuret pakolais- ja siirtolaismäärät eivät ole juuri muuttaneet kokonaiskuvaa.

Tänä vuonna Eurooppaan oli päässyt marraskuun puoliväliin

mennessä noin 830 000 ihmistä Välimeren yli. Heistä valtaosan arvoidaan hakevan turvapaikkaa.

Pakolaisista noin 45 prosenttia eli noin yhdeksän miljoonaa asui vain kuudessa maassa: Turkissa, Pakistanissa, Libanonissa, Iranissa, Etiopiassa ja Jordaniassa.

Ylivoimaisesti eniten pakolaisia suhteessa asukaslukuun on Libanonissa. Jokaista tuhatta libanonilaista kohti maassa asui 232 pakolaista viime vuoden lopussa.

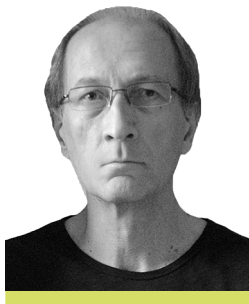
Maailman pakolaiskriisi on vain kasvanut. Viime vuonna pakolaisten määrä kasvoi viime vuonna 2,9 miljoonalla. Maansa

sisällä kotinsa jätti peräti 11 miljoonaa ihmistä.

Ruotsissa eli viime vuoden lopussa yhteensä 142 000 pakolaista. Tänä vuonna Eurooppaan päässeistä pakolaisista 112 000 oli hakenut turvapaikkaa Ruotista lokakuun loppuun mennessä.

Suomessa asui viime vuonna noin 11 000 pakolaista. Marraskuun puoliväliin mennessä turvapaikkaa oli hakenut lähes 30 000 ihmistä. **Y**

Lähteet: YK:n pakolaisjärjestö UNHCR, Maailman siirtolaisjärjestö IOM, Suomen ja Ruotsin maahanmuuttovirastot.

TIMO MIELONEN

Kirjoittaja on Sadankomitean puheenjohtaja.

Solidaarisuutta ei mitata hävittäjissä

TERRORITEOT PARIISISSA ovat järkyttävä osoitus terroristien toimintatavoista. Iskujen toteuttamisesta on otanut vastuun ISIS. Muistamme myös aikaisemmat iskut Euroopassa ja sen ulkopuolella, viimeisin Beirutissa päivää ennen Pariisin tapahtumia. Lista on pitkä.

Se, että terroristit kaikista läntisistä turvallisuuskoneistoista huolimatta tappoivat suuren määrän vapaa-aikaansa viettäviä suurkaupunkilaisia keskellä Eurooppaa, ilmentää voiman sijasta todennäköisemmin ISISin epätoivoa. ISIS on viime aikoina menettänyt monia hallitsemiaan alueita ja haluaa näyttää voimaansa Eurooppaan kohdistuvalla terrorilla. Riippuu reagoinnistamme, onnistuuko se, eikä tässä ole ensisijassa kysymys voimanmittelystä. Ehkä enemmänkin taistelusta ”sieluista”, vaikkakaan ei niin uskonnollisessa mielessä, kuin osa on halunnut tulkita.

Yhdysvallat ja useat muut maat ovat käyneet runsaan vuoden aseellista taistelua ISISiä vastaan ja syksyn aikana myös Venäjä liittyi mukaan. Ilmahyökkäykset eivät kuitenkaan ole tuottaneet toivottua tulosta.

On aidosti panostettava terrorismin syiden poistamiseen ja sitä ruokkivien konfliktien ratkaisemiseen. Ratkaisujen on oltava sellaisia, että kaikki kriisin osapuolet voivat niihin sitoutua.

Arabikevät toi monille toivon kipinän, vaikka ei varmaankaan monia alueen autoritäarisii

hallitsijoita ilahduttanutkaan. Lähi-idän alueelle pitää saada aikaan positiivisia tulevaisuuden näkymiä, mikä vakauttaisi alueen yhteiskuntia. Taloudellinen eriarvoisuus aiheuttaa syrjäytymistä, osattomuutta, jopa vihaa, mitä ISISin kaltaiset järjestöt hyödyntävät jäsenten rekrytoinnissa.

Asekauppa Lähi-idän epädemokraattisten ja kansalaisiaan teloittavien hallitusten kanssa ei ole oikea signaali ”lännen” tavoitteista, päinvastoin. Näissä valtioissa on enemmänkin vahvasti tuettava demokraattisten instituutioiden ja oikeusvaltioperiaatteen kehittämistä, jotta ne voisivat taata asukkaidensa ihmisoikeuksien toteutumisen.

On oikein, että Ranska kriisin hetkellä testaa Euroopan unionin perussopimuksen turvatakuiden käytännön merkitystä. Olisi kuitenkin itsensä huijaamista kuvitella, että terrorismi tai ISIS voidaan voittaa asein. Suomen ja muiden EU-maiden tukea ja solidaarisuutta ei mitata hävittäjien määrässä, vaan pitkäjänteisemmässä panostuksessa globaaliin turvallisuuteen. Periaatteessa tämän tietävät kaikki. Miksi siis aina kriisin jälkeen ainoastaan sotilaalliset ”iskut” ymmärretään toiminnaksi? **Y**

Sadankomitea ja Rauhanliitto julkaisivat Pariisin tapahtumien jälkeen myös pidemmän tekstin aiheeseen liittyen.

www.rauhanliitto.fi
www.sadankomitea.fi

NASIMA RAZMYAR

Kirjoittaja on sosialidemokraattien kansanedustaja, jolle tärkeitä arvoja ovat tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja solidaarisuus.

Rasismia vastaan yhteisellä politiikalla

SUOMI EI ole rasistinen maa, mutta tosiasia on se, että Suomessa on rasismia. Rasismia on nähty jopa eduskunnassa. On järkyttävää huomata, että aikuisten kovat asenteet ovat siirtyneet hiekkalaatikossa leikkiville lapsille. Olemme nähneet jopa videon, jolla aikuinen opettaa lasta lyömään erilaisia ihmisiä. Kun rasismi ja vihapuhe näkyvät entistä enemmän tavallisten ihmisten arjessa, ollaan menossa todella väärään suuntaan.

Suomella ei ole varaa rasismiin ja vihapuheeseen. Olemme aina olleet ja tulemmme olemaan monikulttuurinen maa. Vahvuutemme ja rikkautemme ovat olleet yhteen hiileen puhaltaminen, eikä Suomessa ole ollut meitä ja heitä. Meidän on muistettava, että erilaisuus on voimavara – Suomessa ja kaikkialla maailmassa.

On todella tärkeää miettiä, millaisilla keinoilla me voimme päästä takaisin tilanteeseen, jossa kunnioitamme toisiamme ja mahdumme samaan yhteiskuntaan. Meidän on käytävä rakentavaa dialogia, jossa erilaisia näkemyksiä yritetään saada lähemmäksi toisiaan. Tämä ei tarkoita, että kaikkia mielipiteitä pitäisi sietää. Ehdottomasti ei. Rasismille ja kaikenlaiselle

vihapuheelle on sanottava selkeästi ei.

Keskustelua on kuitenkin käytävä niistä huolistista, joita ihmisillä on muuttuvassa tilanteessa. Niihin on vastattava ja etsittävä yhteistä ulospääsyä. Yhteiskunnan muiden rakenteiden luomista pelkoja ei saa päästää muuttumaan vihaksi kanssaihmissä kohtaan. Eriarvoisuuteen, työttömyyteen ja muuhun epävarmuuteen on puututtava kestävällä ja määrätietoisella politiikalla.

Ilman dialogia ja kanssakäymistä vahvistuu yhteiskunnan kahtiajako. Emme tarvitse sulkeutuneisuutta ja epäluuloisuutta, vaan avoimuutta ja myötätuntoa. Suomesta ei saa tulla maata, jossa ihminen joutuu pelkäämään olla oma itsensä. Rasismi sulkee silmät. Viha sulkee silmät. Sitä vastoin suvaitsevaisuus avaa silmät. Myötätunto avaa silmät.

On meistä itsestämme kiinni, mistä vuosi 2015 tullaan muistamaan. Kymmenet tuhannet suomalaiset ovat kesän ja syksyn aikana ilmaisseet mielipiteensä rasismia ja vihapuhetta vastaan. Nyt meillä kaikilla on mahdollisuus tehdä sama ja lähettää selväsanainen viesti: Suomessa ei ole sijaa rasismille ja vihapuheelle. **Y**

Ydinhetki

YDINHETKI
KERTO O ASIOISTA
PAIKAN PÄÄLTÄ
JA IHMISTEN
KAUTTA.

14 ARJA ALHO Puolueet ahdingossa / **21 TAPIO BERGHOLM**
Vallanvaihto Portugalissa / **24 SIMO ORTAMO** Suomi varustaa
sotaa käyviä maita / **28 PIRKKO JYVÄKORPI** Paremman elämän
puolesta / **30 TARJA LAPPALAINEN** Yhdentoista kaivon rakentaja
/ **32 VILLE ROPPONEN** Siperian taigan ja nykykulttuurin säväreitä
/ **36 MARI K. NIEMI** Tutkija ylämailla / **38 ARJA ALHO** Intohimolla
rahaspolitiikasta / **44 SUSANNE EKSTRÖM** Kun koti piti jättää

Puolueet **AHDINGOSSA**

Kirjoittaja Arja Albo Kuvitus Pirita Tolvanen

Tutkija Rauli Mickelsson julkaisi päivitetyn käsikirjan Suomen puolueista. Niiden muutosta eriteltiin teoksen julkistamistilaisuudessa. Työväenliikkeen kirjallisuuspäivässä pohdittiin puolestaan vasemmiston tilaa. Kahdesta tilaisuudesta syntyi ensimmäinen yhteenveto. Se ei ole vielä selitys.

PUOLUEEN ja sen erikielisten vastineiden perustana on latinan *pars*, joka tarkoittaa osaa jostakin. Suomalaisen puolue-sanan kantamuoto on puoli. Sanana se ei edusta kokonaisuutta, vaan osaa kokonaisuudesta.

Jako vasemmistoon ja oikeistoon, politiikan eri puolikkaisiin, syntyi Ranskan vallankumouksen aikaan. Silloin se kuvasi istumajärjestystä. Erottava asia oli kuitenkin ideologia. Se tiivistyi vallankumouksen arvoihin: vapaus, veljeys ja tasa-arvo.

Itsenäisen Suomen puolueiden eroja kuvasi vielä säätyvaltiopäiviltä tuleva jaottelu työväestöstä, talonpojista ja porvareista. Sodan jälkeen ryhdyttiin kuitenkin työväenpuolueita nimittämään sosialistisiksi. Kun maalaisliittolaiset eivät halunneet olla porvareita, ryhdyttiin käyttämään erottelevana käsitteenä sosialistinen ja ei-sosialistinen.

Oiva Björkbacka kuvasi vasemmiston tilaa käsittelevässä keskustelussa juuri käsitteiden muutoksia ja niiden sekamelskaa. Hän peräsiikin politiikan ja ideologian palauttamista terminologiaan, jolloin erottelu syntyy politiikan sisällöstä.

RAULI MICKELSSONIN *Suomen puolueet. Vapauden ajasta maailmantuskaan* -teos lähtee liikkeelle suomalaisten puolueiden syntyvaiheesta, joka oli 1700-luvulle Ruotsin säätyvaltiopäivillä. Suomi oli tuolloin Ruotsin valtakunnan itäinen osa.

Erimielisyydet niin ulko- ja turvallisuuspolitiikassa kuin vallanjakoon liittyvissä kysymyksissä johtivat hattujen ja myssyjen, varsin löyhien puolueyhmittymien, syntyyn. Hattujen kannattajakunta koostui aatelista, upseereista ja ylemmistä virkamiehistä.

Hatut kannattivat tiukkaa ja aggressiivista toi-

mintaa Venäjää vastaan sekä säätyjen suvereenia valtaa. Myssyjä kannattivat papit, talonpojat ja suomalaiset. Myssyt pelkäsivät tiukan Venäjänpolitiikan johtavan onnettomaan sotaan. He painottivat myös enemmän kuninkaan valtaa.

Anders Chydenius oli myssy ja merkittävä valistusajattelija. ”Mitä enemmän jossakin yhteiskunnassa toisilla on tilaisuus elää toisten työstä ja mitä vähemmän toiset saavat itse nauttia vaivansa hedelmiä, sitä enemmän ahkeruus lamaautuu. Edelliset tulevat ylpeiksi, jälkimmäiset toivottomiksi, ja molemmat haluttomiksi.”

Sittermin Suomen autonomian aikana syntyi fennomaanien sukupolvi. Myöhemmin Venäjän tsaarin sortovuosien aikana saivat alkunsa niin työväenpuolueen kuin maalaisliitonkin esiva-

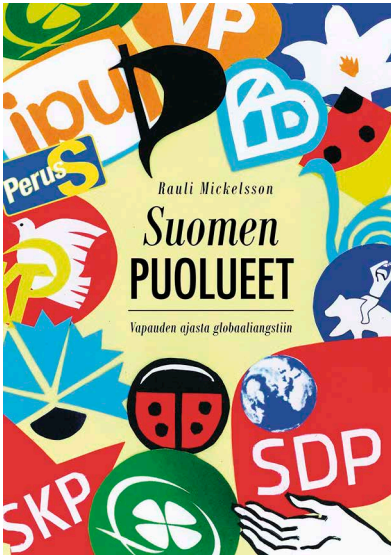
heet. Alkoi kehitys, jota Mickelsson kutsuu suomalaisen puoluejärjestelmän kehittämiseksi leiri-Suomeksi.

Siihen vaikutti keskeisesti luokkakajo. Kun kansalaissodan jälkeen työväenluokka eristettiin valkoisesta yhtenäisyydestä, vahvistuivat myös eri leirit. Se näkyi kokoontumispaikkoja myöden. Oli työväen-, maamiesseuran-, nuorisoseuran- ja suojeluskunnantalot.

Leiri-Suomen puolueiden vaikutuspiiri koostuu kolmesta kehästä. Ytimen muodostivat puolueiden jäsenet. Keskikehä koostui puolueiden oheisjärjestöistä ja puoluelehdistä. Ne olivat muodollisesti itsenäisiä mutta tosiasiallisesti puolueen vaikutusvallan alla. Uloimman kehän muodostivat yhteisöt ja liikeyritykset. Esimerkiksi urheilujärjestöillä oli siteitä puolueisiin.

Leiri-Suomi piti varsin hyvin pintansa, vaikka sen historiallisiin vaiheisiin kuuluvat niin valko-

LEIRI-SUOMEN PUOLUE- RAKENTEEN SÄILYMISESSÄ ON JOKIN JUJU.

sen Suomen aika kuin taistelevien intressipuolueiden ja ohjelmatyötä korostavien puolueiden vaihekin. Television tulo alkoi muuttaa 1960-luvulla leiri-Suomen puolueita samoin kuin median muutos muutoinkin.

MURROS ALKOI 1980-luvun alussa. Muutos tapahtui puolueiden sisällä, ei vielä puoluejärjestelmässä. Muutosta kehystää länsimaissa yleiseksi tullut kehityssuunta: kollektiivien hajoaminen ja yksilöllistyminen.

Sosiologi Zygmunt Bauman kuvaa tätä muutosta siirtymisenä raskaasta modernista notkeaan moderniin. Keskeistä oli uusi ekologinen angsti, jota synnytti huoli rajallisista luonnonvaroista ja jatkuvan taloudellisen kasvun tuottamista ongelmista sekä myös edistysuskon hiipuminen.

EKOLOGINEN JA GLOBAALI ANGSTI SYNNYTTIVÄT UUDET LIIKKEET: VIHREÄT JA SEN VASTAVOIMANA KANSALLIS- MIEISET POPULISTISET LIIKKEET.

Raskas moderni on kuin fordistinen tuotantoprosessi. Sen demokratiakäsitys perustuu edustuksellisuudelle. Samoin raskas moderni luotti illuusioon paremmasta maailmasta ja suunnitelmallisuuden kaikkivoipaisuudesta.

Notkeaa modernia on se, että ihmiset joutuivat valitsemaan yksilöllisyyden. He muodostavat ikään kuin naulakkoyhteisöjä. He liittyvät kulloinkin johonkin yhteisöön, tekevät roolisuorituksensa ja lähtiessään pois, ottavat takkinsa toista tilaisuutta tai yhteisöä varten.

Moderni notkeus on kuitenkin myös refleksiivistä. Se alleviivaa demokratiakäsityksessään enemmän osallisuutta ja osallistavaa demokratiaa.

Notkea moderni ja ekologinen angsti synnyttivät uusia poliittisia liikkeitä. Vanhat puolueet alkoivat menettää uloimpia kehiiän ja asemaansa oman leirinsä ytimessä. Sosiaaliset verkostot myös epäpoliittisoituivat.

Luokkaidentiteetti ei hallinnut enää ihmisten välisiä

suhteita. Työn muuttumisen ja yksilöllistymisen myötä ihmiset alkoivat kokea kuuluvansa keskiluokkaan, tai sitten he eivät enää osanneet määritellä asiaa lainkaan.

PUOLUEKENTÄN MERKITTÄVÄ MUUTOS tapahtui äärivasemmistossa. Se johti vasemmistoliiton syntymiseen 1990 ja vihreän liikkeen muodostumiseen puolueeksi 1988. Vuonna 1979 vasemmistoliiton edeltäjä, silloinen SKDL, sai eduskuntavaaleissa vielä 17,9 prosentin kannatuksen.

Vuoden 2007 vaaleissa vasemmistoliitto sai enää 8,8 prosenttia. Neljän suuren puolueen

aikakausi 1970-luvulta (kokoomus, keskusta, SDP ja SKDL) muuttui 1990-luvulle tultaessa kolmen suuren (kokoomus, keskusta, SDP) ja kahden keskisuuren (vasemmistoliitto, vihreät) aikakaudeksi.

Perussuomalaiset ja sen edeltäjä Suomen maaseudun puolue oli 2000-luvulle asti pien-puolue. Puolueen menestyspiikit ajoittuvat suomalaisen yhteiskunnan kriisikohtiin. 1970-luvun taiteessa oli valtava muuttoliike maalta kaupunkeihin ja erityisesti Ruotsiin. Talonpojan tappolinja -iskulause osui ja upposi.

Toinen menestyspiikki osui 1980-luvun alkuun, jolloin korruptoituneet ja oligarkkiset puolueet olivat menettäneet otteensa uusiin sukupolviin. Rötösherrat kiinni -iskulause osui ja upposi.

Myöhemmin perussuomalaisiksi muuttunut puolue alkoi saada otetta lähiöistä. Tähtiehdokkaaksi löydettiin nyrkkeilijä **Tony Halme**, joka valittiin eduskuntaan vuonna 2003. Perussuomalaisten läpimurtoon 2011 oli vielä aikaa. Silloin satavuotinen vakaa puoluekenttä horjahi vakavasti.

Ekologinen angsti 1980-luvulla laajensi politiikan maantieteellisen ulottuvuuden. Kansallismielinen populistinen liike reagoi tähän vastustamalla integraatiota ja maahanmuuttoa.

Tony Halmeessa yhdistyi paradoksi: kosmopoliitti kylvi maahanmuuttovastaisuuden ja sai sille kannatusta. Italialaisen politologi **Piero Ignazin** mukaan kansallismielinen populistinen liike on saman isän lapsi kuin vihreä liike.

Postmaterialistinen vihreä liike tarvitsi vastavoiman, ja näin sai alkunsa konservatiivinen liikehdintä. Maailmantuska on kummankin liikkeen selittäjä.

Vihreät toivovat globaalin kanssakäymisen lisääntyvän, kun taas kansallismieliset populistit sen vähentyvän. Poliitiikan tutkija **Heikki**

Paloheimo ennustaa tämän ristiriitaulottuvuuden olevan merkityksellinen puolueiden tulevaisuuden kannalta.

KLASSINEN PUOLUEJAKOTYYPPITTELY ja niiden syntymekanismi on puoluekentän muutosten kannalta myös kiinnostava. Joukkopuolueessa on keskitetty organisaatio, jossa jäsenten valta toteutuu hierarkisen edustuksellisuuden kautta. Puolue rakentaa normeja ylhäältä alas -periaatteella, se on siis muodostunut läpäisymallin mukaan.

Parlamenttiedustukseen perustuva kaaderipuolue puolestaan on syntynyt leviämismallin kautta, jolloin normeja rakennetaan alhaalta ylös -periaatteella. Klassisia kaaderipuolueita ovat Yhdysvaltojen republikaanit ja demokraatit.

Moderneja kaaderipuolueita ovat puolestaan Saksan sosiaalidemokraatit ja kristillisdemokraatit. Monet suomalaisista puolueista pyrkivät olemaan joukkopuolueita.

Puolueita voidaan jaotella myös oikeutuksen mukaan. Ulkoisesti oikeutetuilla puolueilla on takanaan yleensä uskonnollinen ryhmä tai ammattiyhdistysliike.

Suomessa, kun puolueiden asema virallistui myöhemmin 1960-luvulta alkaen, takana oli kunnallis- ja valtionhallinto. Sisäisesti oikeutettu puolue oikeuttaa itsensä omalla toiminnallaan.

Politiikan tutkija **Jan Sundberg** puolestaan on jakanut puolueet yhden jalan vaalipuolueisiin ja kahden jalan korporatiivisiin puolueisiin. Kummallakin on jalka yhteiskunnallisissa edustuselimisissä.

Kunnallisiin ja valtiollisiin edustuselimiin nimittäin pääsee yleensä puolueiden kautta. Ne ovat siis eräänlaisia portinvartijoita. Toinen jalka, jos sellainen on, sijaitsee ammattiyhdistysliikkeessä tai etujärjestöissä, kuten esimerkiksi Elinkeinoelämän Keskusliitossa.

Tyypittelyt auttavat ymmärtämään leiri-Suomen purkautumisenkin jälkeen edelleen sinnittelevää puoluerakennetta. Vaikka puolueet ovat menettäneet suojakehänsä, niillä on kahden jalan puolueina merkityksensä, jota rahoituskanavat puolueiden tukena ja luottamushenkilöiden puolueveroina tukevat ja jota etujärjestöt tarvitsevat.

JOKIN JUJU siinä on, että keskeiset 3–4 puoluetta ovat pitäneet Suomessa pintansa maailmanmenon muutoksesta huolimatta, keskustan kansanedustaja **Seppo Kääriäinen** pohti Rauli Mickelssonin teoksen uusintapainoksen julkistamistilaisuudessa Helsingin Kirjasto 10:ssä.

Niillä on pitänyt olla muutoskykyä, jolle Kääriäinen antaa arvoa. Hän nosti esille myös mandaattipolitiikan aseman vahvuuden Suomessa. Kun mandaatti annetaan, sitä ei kyseenalaisteta muutamaa hetkeä eikä puoluetta hylätä ensimmäisessä myrskyssä. Kääriäisen mielestä tämä perustuu luottamukseen, jota tunnetaan joko henkilöä tai linjaa kohtaan.

Muutoskykyä on ollut. Järjestöpuolueiden päälle alkoi aluksi rakentua television muokkaamat puolueet. Muistamme luultavasti itse kukin televisio-ohjelmia tai vaalitenttejä, jotka muokkasivat puolueiden ja niiden johtajien mielikuvia.

Välineenä televisio korostaa emotionaalisuutta ja heimollista identiteettiä. Heimollinen identiteetti syntyy samaistumisesta yhteiseen tyyliin enemmän kuin rationaalisesti muodostettuihin intresseihin.

VERKOSTOITUMINEN ON tullut uudella tavalla tärkeäksi sosiaalisen median kasvun vuoksi. Se ei ole pelkästään kuvitteellista. Uusissa verkostoissa ihmiset saattavat tuntea toisensa ainakin jossain

määrin, vaikka kommunikointi ei olekaan kasvokkaista. Toreilla puolestaan haetaan katsekontaktia. Kokoomuksen taannoisella Korvakampanjalla haettiin kuuloetäisyyttä.

Kokoomuksen entinen puoluesihteeri **Taru Tujunen** korosti samassa Mickelssonin kirjan julkistamistilaisuudessa puolueiden olevan ennennäkemättömän digitaali-ajan edessä. Koskaan aiemmin ei viestinnän kehitys ole ollut niin nopeaa kuin nyt.

Kiinnostavaa Tujusen mielestä on vaikutusvallan karkaaminen demokratian ulkopuolelle osana viestinnän muutosta. Esimerkkeinä hän nosti esille loppukesän valtavan Meillä on unelma -mielenosoituksen monikulttuurisuuden puolesta.

Toinen esimerkki oli sukupuolineutraalin avioliiton puolesta tapahtunut kansalaisliikettä – sekä sen kumoamiseksi tähtäävä Aito avioliitto -liike. Tujunen arveli, että kamppailu vaikutusvallasta tapahtuu myös puolueiden ulkopuolella.

Verkostomaisuus edellyttää hierarkioita eroonpääsemistä ja siis verkoston jäsenten kohdellun tasavertaisuutta. Kaikilla puolueilla on ollut jonkinlaisia yrityksiä avoimuuden lisäämiseksi.

Sosialidemokraatit aloittivat antamalla kannattajien osallistua presidenttiehdokkaan nimeämisprosessiin 1990-luvun puolivälissä. Monissa puolueissa pohditaan suorien vaikutusmahdollisuuksien lisäämistä.

Esimerkiksi puheenjohtaja voitaisiin valita (neuvoa-antavalla) suoralla vaalilla, tai aloitetta voisi tehdä reaaliajassa ilman raskasta puoluekokousmenettelyä. Edessä on ilman muuta suuria toimintatapojen muutoksia.

MUTTA TARVITAANKO puolueita edelleen? Taru Tujunen arveli, että jo yksinkertaisesti lainsäädäntötyö edellyttää jonkinlaisia puolueita. Ovatko ne voimakkaita parlamentti-puolueita ja siis enemmän kaaderipuolueita?

Kaaderipuolueiden menestys on usein kiinni karismaattisesta johtajasta. Ovatko puolueet hiipuvia joukkopuolueita, jotka paikkaavat puuttuvia jäseniä televisio-, tori- ja verkostopuolueena? Syntykö uudenlaisia Hommaforum-sivustoja, jotka keräävät samanmielisiä?

Puolueet ovat syntyneet konflikteista. Niitä ei ajastamme puutu, eikä ole puuttunut aiemminkaan. Niitä ovat olleet muun muassa sosiaaliseen ja taloudelliseen asemaan liittyvät ristiriidat, hallitsemisen tapaan liittyvät konfliktit, keskusta-periferia- ulottuvuus, kulttuuriset ja etniset, miksei myös uskonnolliset, ristiriidat sekä myös ulkopoliittikka myssyjen ajoista alkaen.

Mutta syntykö globaaleja puolueita ilman, että on globaaleja politiikan tekemisen paikkoja? Ja miten käy istumajärjestyksestä tulevalle vasemmisto-oikeisto-erolle? Onko niin, että edessä on tuolileikki?

Sellainen syntyy, kun eri puolueiden sisällä olevat radikaalit ja konservatiivit tuovat eri kysymysten ympäriltä – esimerkkinä vaikkapa ilmastomuutos, seksuaalinen tasa-arvo, maahanmuutto – uusia poliittista kenttää halkovia oikeisto–vasemmisto-linjoja.

Silloin viimeistään nämä uudet jaot puolueiden sisällä sekoittavat luokkaidentiteetistä kumpuavan suomalaisen puoluejärjestelmän ja

sen vakauden. Erottavaksi tekijäksi voikin jäädä vain hallitus–oppositio-jakolinja.

VASEMMISTOLAISUUDEN TILAA pohti- vassa keskustelussa työväenkirjallisuudenpäivässä oltiin yhtä mieltä siitä, ettei se typisty puoluekirjainlyhenteisiin. Sen tulee määräytyä politiikan sisälön kautta.

Sisältö puolestaan ankkuroituu ideologiaan, joka lähtee kapitalismianalyysistä ja -kriitistä, sen uuden finanssikapitalistisen luonteen ymmärtämisestä, demokratiakäsityksestä ja osallisuuden merkityksestä sekä kansallisvaltiot ylittävistä kansainvälisestä solidaarisuudesta vaihtoehtona kilpailulle ja vastakkainasettelulle.

Vasemmistolaisuus lähtee aina ihmisoikeuksien puolustamisesta. Se on ihmisten sydämissä ja mielissä siitäkin huolimatta,

että mielikuvapolitiikalla on kaapattu vasemmistolaisuuden ideologinen peruste väärin tarkoitukseen. Vasemmistolaisuus on tietoisuutta, poissulkematta tunnetta.

Emansipaatio luo edellytykset hegemonian, ideologisen johtoaseman, voittamiselle. Siihen tarvitaan käsitteet sisältöineen ja esimerkkeineen – ja ne syntyvät yhteiskunnallisessa keskustelussa. Globaalin lisääminen poliittisten valintojen ehdoilla voi olla vasemmiston tulevaisuutta. **Y**

Yrjö Hakanen, Veronika Honkasalo, Henrik Nyholm ja Arja Alho keskustelivat vasemmiston tilasta Aatosta jaloa, marraskuun valoa -työväenkirjallisuuspäivässä Työväen kirjastossa.

www.tyovaenperinne.fi

**GLOBAALIN
LISÄÄMINEN
POLIITTISTEN
VALINTOJEN
EHDOILLA
VOI OLLA
VASEMMISTON
TULEVAISUUTTA.**

Vallanvaihto *Portugalissa*

Kirjoittaja Tapio Bergholm

Media tulkitsi Portugalin
parlamenttivaalien epäselvän
tuloksen oikeistohallituksen
voitoksi: kansa oli oppinut
rajujen veronkorotusten ja
palkkojen leikkauksien olevan
sen omaksi parhaaksi.
Tämä ei vain ollut totta.

EDELLISISSÄ, VUODEN 2011 vaaleissa Portugalin oikeistopuolueet saivat murskavoiton. Voimasuhteet olivat niiden vaalien jälkeen 132–98 oikeiston eduksi. Tänä syksynä lokakuun 4. päivänä pidetyissä vaaleissa vasemmistopuolueet lisäsivät kannatustaan ja oikeisto koki selvän tappion. Nyt voimasuhteet ovat 107–123 neljän vasemmistoon kuuluvan puolueen ja vaaliliiton eduksi.

Oikeistokoalition äänisaalis romahti hie-
man päälle 38 prosenttiin. Vaalitappion myötä hallituskoalitio menetti 25 paikkaa. Nyt päähallituspuolueella PSD:llä on 89 edustajaa ja pienemmällä kumppanilla CDS:llä 18. Kirjava vasemmisto sai tällä kertaa noin 52 prosenttia äänistä. Protestimieliala oli laajaa, sillä parlamentin ulkopuolelle jääneet puolueet ja listat saivat noin kymmenen prosenttia äänistä.

Vasemmiston kirjo on Portugalissa mielenkiintoinen. Historiallisista ja poliittisista syistä yhteistyö niiden välillä on ollut vaikeaa. Lissabonin entisen pormestarin **António Costan** johtama Sosialistipuolue (PS) sai 86 paikkaa (+12). Vasemmistoliitto (B.E.) 19 (+11) paikalla, kommunistien ja vihreiden vaaliliitto (CDU) 17 paikalla (+1, kommunisteilla 15 paikkaa ja vihreillä kaksi) sekä eläinten ja luonnon suojelijat (PAN) yhdellä paikalla (+1) kuvastavat Portugalin vasemmiston moni-ilmeisyyttä.

PORTUGALISTA ON tehty eurokurin mallioppilas ja menestystarina. Tilastoaineisto mahdollistaa myös synkemmän tulkinnan leikkauspolitiikan tuloksista. Maasta on oikeistohallituksen vuosina muuttanut pois 485 000 henkilöä, joista huomattava osa on nuoria, ammattitaitoisia ja korkeakoulututkinnon suorittaneita. Tämä on merkittävä suonenisku maalle, jossa on hiukan yli kymmenen miljoonaa asukasta.

**PORTUGALISTA ON
TEHTY EUROKURIN
MALLIOPPILAS JA
MENESTYSTARINA.
TILASTOAINEISTO
MAHDOLLISTAA
MYÖS SYNKEMMÄN
TULKINNAN
LEIKKAUSPOLITIIKAN
TULOXSISTA.**

Maan väkiluku on tämän maastamuuton vuoksi kääntynyt laskuun. Väestö on supistunut lähes 200 000 asukkaalla. Työttömyysaste on 12 prosenttia ja yksi viidesosa väestöstä elää köyhyysrajan alapuolella. Valtionvelka on edelleen 125 prosenttia kansantuotteeseen suhteutettuna. Se on toiseksi suurin EU:ssa.

Portugalin heikko kehitys ja muiden vaikeuksiin joutuneiden euromaiden kova kohdalo ovat johtaneet linjan uudelleenarviointiin. Euroopan keskuspankki on pumpannut rahaa markkinoille deflaation välttämiseksi. Läntisten markkinatalousmaitten yhteinen talouspolitiikan ajatushautomo OECD on alkanut epäillä kuripolitiikkaa ja vaatia elvyttävämpää talouspolitiikkaa.

PS OLI ennen vaaleja kannatusmittauksissa hallitusvaltaansa jatkamaan pyrkinyttä oikeistokoalitiota edellä. Vaalitulos oli yllätys, sillä Portugalin Syrizaksi kutsuttu yleisvasemmistolainen B.E. kasvatti parlamenttipai-

kojaan lähes yhtä paljon kuin PS ja muutkin vasemmistoon kuuluvat puolueet saivat kaksi paikkaa lisää.

Oikeistohallituksen pääministeri **Pedro Passos Coelho** julistautui vaalien voittajaksi, kun toinen todellinen hallitusvaihtoehto, EU- ja euromyönteinen keskustavasemmistolainen PS oli jäänyt selvästi taakse. Troikan kuristuspolitiikan ystävät riemuitsivat.

Portugalin sosialistit olivat vältäneet yhteistyötä jyrkempää vasemmistoa edustaneiden ryhmien kanssa. Tähän on ollut painavat historialliset ja poliittiset syyt. Kommunistien kansanvaltaisuus oli vuoden 1974 neilikkavalankumouksen jälkeen kyseenalaista ja puolueen nykyinen linja on tiukan euro-, NATO- ja eu-vastainen. B.E. oli puolestaan liian radikaali ja heikko kelvataksaan yhteistyökumppaniksi.

ANTÓNIO COSTAN johtama PS oli pahassa välikädessä. Puolue vaati vaali-ohjelmassaan epäoikeudenmukaisimpien säästötoimien perumista, mutta korosti, ettei halunnut joutua äärivasemmiston panttivangiksi. Äänten keskittäminen tälle vaihtoehdolle ei kuitenkaan toteutunut.

Vasemmistopuolueet (B.E., CDU ja PAN) halusivat päästä oikeistohallituksesta eroon. Ne vetosivat PS:ään heti vaalien jälkeen, jotta se muodostaisi vähemmistöhallituksen. Presidentti **Aníbal Cavaco Silva** oli antanut puoluetoverilleen, pääministeri Coelhoille tehtäväksi hallituksen muodostamisen, ja Costa neuvotteli mahdollisuuksista tukea oikeistohallitusta. Coelho ei suostunut tekemään sosialisteille olennaisia myönnytyksiä.

Neuvottelut epäonnistuivat, joten sosialistit alkoivat vakavasti pohtia hallituksen muodostamista. Cavaco Silva ilmoitti selvin sanoin, ettei hän anna hallituksen muodostamista tehtäväksi PS:lle, koska se tukeutui talouskuripolitiikkaa jyrkästi vastustavien puolueiden tukeen.

VASEMMISTON YHTEYDENPITO tiivistyi samaan aikaan kun PS etsi kompromissia oikeistoblokin kanssa. Luottamus kasvoi asteittain, joten António Costa tarjosi itseään hallituksen muodostajaksi. Presidentti ei tätä vaihtoehtoa hyväksynyt vaan nimitti uuden oikeistohallituksen.

PS etsi uusia kumppaneita talouspolitiikan sisällön ja suunnan muuttamiseen. Sosialistien riveistä esitettiin vakavia epäilyksiä siitä, olisiko sittenkin järkevämpää äänestää tyhjää eikä heittäytyä kommunistien ja vasemmistoblokin armoille. Puoluejohto kävikin tiiviitä neuvotteluja, jotta hallituspolitiikan linjasta olisi pysyvämpi sopu. Hallituksen nimitys kiritti näitä keskusteluja.

PS kykeni kokoamaan ohjelman, jota vasemmistovoimat sitoutuivat tukemaan. Siinä keskeisiä osia ovat minimipalkan nostaminen 505 eurosta asteittain 600:aan, neljän vapaapäivän

Talouskuripolitiikkaa vastustavia mielenosoittajia Portugalin parlamenttitalolla tammikuussa 2012.

palauttaminen ja julkisen sektorin palkkaleikkauksien peruminen.

IHME OLI tapahtunut. Troikan talutusnuorassa ollut oikeistohallitus oli neljässä vuodessa ajanut niin karua politiikkaa, että Portugalin riitaisa, kaunaisa ja epäluuloinen vasemmisto löysi toisensa. Ratkaisu ei ollut helppo. PS:n päättävät elimet ja parlamenttiryhmä saivat ratkaisun tehtyä vasta maanantaina kello kahdelta aamuyöllä, kun samana iltana alkoi hallituksen ohjelman käsittely parlamentissa.

Yhtenäinen vasemmisto kaatoi yhdentoista päivän ikäisen hallituksen äänin 123–107. Presidentti asetti PS:n vähemmistöhallituksen muodostamisen ehdoksi lupaukset pitkäikäisestä hallituksesta, budjettikurin noudattamisesta ja NATO:n yhteisen puolustuksen velvoitteisiin sitoutumisesta. Saatuaan tyydyttävät vastaukset näihin ennakkoehtoihin Cavaco Silva antoi uuden hallituksen muodostamisen António Costan tehtäväksi.

Taivas ei ole pudonnut, vaikka valta on vaihtunut Portugalissa. Pian oikeistohallituksen kaatumisen jälkeen Portugalin valtionlainat kävivät hyvin kaupaksi – kuuden kuukauden ja vuoden lainapaperit ”saksalaisittain” negatiivisella korolla. **Y**

Suomi varustaa sotaa käyviä maita

Kirjoittaja Simo Ortamo

**Suomi myi viime vuonna aseita
223 miljoonalla eurolla. Aseita
päätyi maihin, jotka ryhtyivät
tänä vuonna sotimaan.**

SUOMI VEI viime vuonna aseita ja sotatarvikkeita Saudi-Arabiaan, Arabiemiraatteihin ja Turkkiin. Tänä vuonna maat ovat sotineet lähialueillaan. Sotatarvikkeita myytiin myös joihinkin ihmisoikeuksia rikkoviin maihin.

Kaiken kaikkiaan Suomen sotatuotevienti on lähes kaksinkertaistunut parin viime vuoden aikana. Aseita on viety myös aikaisempia vuosia enemmän Euroopan unionin ulkopuolelle.

Tiedot käyvät ilmi suomalaisen Safer Globe -tutkimusverkoston vuosittaisesta asevalvontaraportista. Sen mukaan Suomen sotatuotevienti oli noin 223 miljoonaa euroa vuonna 2014. Summasta noin puolet koostuu Ruotsiin mydyistä panssariajoneuvoista.

SUOMI ON sitoutunut Euroopan unionin yhteiseen kantaan aseviennistä. Sen mukaan Suomesta ei saisi viedä sotatarvikkeita maihin, joissa niitä voitaisiin

käyttää asukkaiden sortoon, hyökkäyssotaan tai alueellisen epävakauden lisäämiseen.

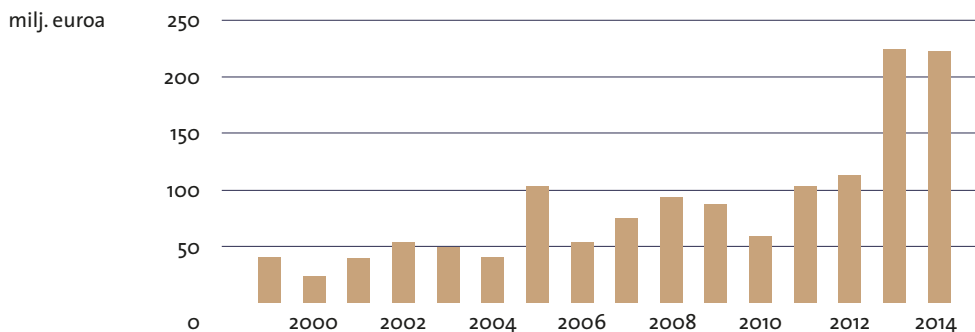
Viime vuonna suomalainen Patria myi kuitenkin kranaatinheittämiä Saudi-Arabiaan 50 miljoonalla eurolla ja Arabiemiraatteihin 22 miljoonalla eurolla. Suomesta vietiin myös Turkkiin 5,4 miljoonalla eurolla suojaterästä ja suojavarusteita.

Saudi-Arabia ja Arabiemiraatit ovat sotineet tämän vuoden maaliskuusta lähtien Jemenissä. Saudi-Arabian johtama liittouma on pommittanut raskaasti shiialaisia huthi-kapinallisia, joita se on väittänyt Iranin tukeneen.

Elokuussa liittouma lähetti myös suuria määriä maajoukkoja Jemeniin. Ihmisoikeusjärjestö Amnesty Internationalin mukaan liittouma on pommittanut siviilejä ja syylistynyt sotarikoksiin.

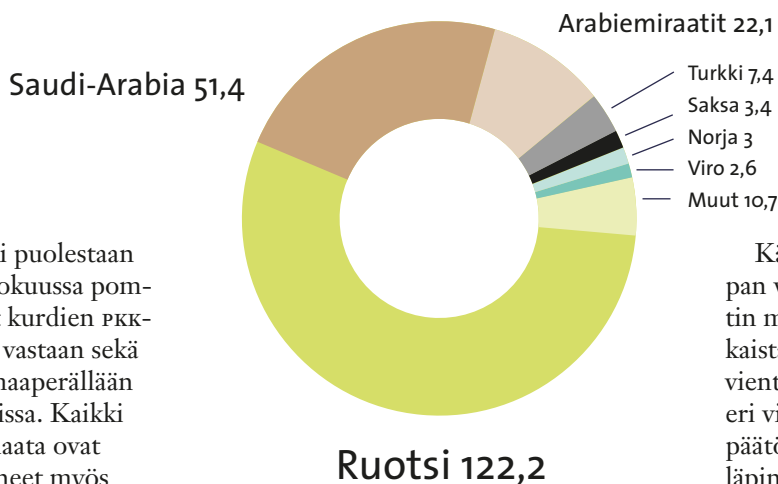
Maat ovat myös aseistaneet Syyrian sisällissodan kapinallisia. On epäilty, että osa aseavusta on päätynyt ääri-islamististen joukkojen käsiin.

SUOMEN ASEVIENTI 1999–2014

VIENTIMAAT

milj. euroa

Turkki puolestaan aloitti elokuussa pommitukset kurdien PKK-järjestöä vastaan sekä omalla maaperälläan että Irakissa. Kaikki kolme maata ovat osallistuneet myös Isis-järjestön vastaisiin ilmaiskuihin Syyriassa.

ASEVALVONTARAPORTIN MUKAAN Suomen asekaupan valvonta on suhteellisen kattavaa. Suomi on sitoutunut useisiin asekauppaa rajoittaviin sopimuksiin muiden Euroopan unionin maiden tapaan.

Suomi edisti myös aktiivisesti viime vuoden lopussa voimaan astunutta kansainvälistä asekauppasopimusta. Sen tarkoitus on laajentaa asekaupan valvontaa ja kitkeä laitonta kauppaa.

Käytännössä asekaupan valvonta on raportin mukaan monimutkaista. Eri tuotteiden vientiluvista päättävät eri viranomaiset, eikä päätöksenteko ole kovin läpinäkyvää.

Raportin mukaan vietyjen aseiden loppukäyttöä ei valvota järjestelmällisesti. Suomalaiset aseet voivat kaupan jälkeen päätyä konfliktialueille jälleenmyytyinä tai aseapuna. Saudi-Arabian ja Arabiemiraattien esimerkit osoittavat, että kauppakumppanien tilanteet saattavat muuttua nopeastikin.

Ruotsissa parlamentaarinen komitea ehdotti kesäkuussa, että demokratia ja ihmisoikeudet otettaisiin tärkeiksi kriteereiksi asevientiluvista päätettäessä. Ehdotus tulee valtiopäivien käsiteltäväksi ensi vuonna. **Y**

JÄNNITTÄVÄÄ, MIELENKIINTOISTA JA HAASTAVAA

Olen nyt ollut Euroopan parlamentissa kolme ja puoli vuotta, ja alan pikkuhiljaa ymmärtää miten järjestelmä toimii. Ja miten se toimii väärin.

Ehkä meidän suurin haasteemme on ymmärtää miten erilaisia me olemme, miten erilaisia sääntöjä ja kulttuurisia malleja me noudatamme.

Edessämme siis on valtavan iso ongelma, jota minä olen kutsunut asymmetriaksi. Asymmetria on ollut monen johtavan taloustieteilijän vakavin huomautus EMU:n ja euron toimivuuden kritiikissä. Mutta Euroopan symmetria tulee meitä vastaan tuhannella eri tavalla luonnon olosuhteiden, teollisuusrakenteiden tai maatalouden puitteissa.

Tyhmintä – ja mahdollisesti vaarallisinta – mitä voimme tässä suhteessa tehdä on niin sanottujen yhden koon sukkahousujen päätöksiä. Nämä päätökset olettavat että kaikki mahtuu yhteen muotoon ja yksin pykäliin.

Yhtä vaarallista on olettaa etteikö eurooppalainen teollisuustuotanto työpaikkoineen tarvitsisi samanlaisia toimintaedellytyksiä. Me käytämme tästä sanontaa ”tasainen pelikenttä”. Ilman tätä tasaista pelikenttää Suomella ei ole oikein mahdollisuuksia pärjätä huomispäivän Euroopassa.

Suuri haasteemme on siis yhdistää ymmärryksemme asymmetriasta tulevaisuuden yhtenäisemmän Euroopan rakentamiseen. Se edellyttää monimutkaisempia malleja ja vaikeimpia päätöksiä. Juuri siitä syystä tämä onkin niin mielenkiintoista ja haastavaa.

Terveisin,

Nils Torvalds

Tilaa nyt
Tiedonantaja
ensi vuodeksi!

TIEDONANTAJA

Kun tilaat tänä vuonna, saat lehden
ensi vuodeksi vanhalla hinnalla.

12 kk 90 € / 65 € (Työttömät ja opiskelijat) (1.1.2016 alk. 95/70 €)
6 kk 55 € / 40 € (Työttömät ja opiskelijat) (1.1.2016 alk. 60/45 €)
3 kk 30 € / 25 € (Työttömät ja opiskelijat) (1.1.2016 alk. 35/30 €)

TILAUKSET

Puh. (09) 774 3810 toimisto@tiedonantaja.fi www.tiedonantaja.fi

MARXIN PÄÄOMAN AJANKOHTAISUUS

Karl Marxin arviot kapitalismista ovat
osoittautuneet hämmästyttävän kaukonäköisiksi.
Samalla niitä luetaan nyt uudella tavalla.

Marxin Pääoman ajankohtaisuudesta kirjoittavat
Sixten Korkman, Hannu Taanila, Lena Näre, Suvi
Salmenniemi, Jan Otto Andersson, Jari Heinonen,
Pertti Honkanen, Mikko Lahtinen, Harri Melin,
Vesa Oittinen, Paula Rauhalu, Antti Ronkainen,
Joel Kaitila, Andreas Fagerholm, Miika Kabata,
Camilla Kantola, Pertti Multanen, Seppo
Ruotsalainen, Timo Toivonen ja Yrjö Hakanen.

Marxin
Pääoman
ajankohtaisuus

Yrjö Hakanen
(toim.):
Marxin Pääoman
ajankohtaisuus
TA-Tieto Oy

www.tiedonantaja.fi

246 sivua
25 €.

Tervetuloa
feminismi.
Hyvästi
rasismi.

JAETTUA
VANHEMMUUTTA!

6♥6♥6

-malli tuo helpotusta äideille,
isille, lapsille ja työelämälle.

Naisiin kohdistuvalle
väkivallalle stop!
Ihmiskauppa ja prostituutio ☹

Naisille
kunnon palkat!

Vasemmistonaiset

⇒ Tervetuloa
mukaan!

Mummojen
puolesta!

Sukupuolittietoinen kasvatus
ja hyvä hoito ovat kaiken a ja o.

www.vasemmistonaiset.fi

PAREMMAN ELÄMÄN PUOLESTA

Kirjoittaja Pirkko Jyväkorpi Kuva Erja Saarinen

Sosiaalityö pyrkii parantamaan elinolosuhteita joka puolella maailmaa. Neljä kansainväliseen vaihto-ohjelmaan osallistunutta sosiaalialan ammattilaista kertoo, mitä he oppivat vaihdossa.

YHDYSVALTALAINEN **Rachel Kavanagh** osallistui Suomen neljä viikkoa kestäneeseen ohjelmaan viime keväänä. Hän asuu Marylandin osavaltion

Frederickissä ja työskentelee johtavana sosiaalityöntekijänä osavaltion lastensuojelussa.

– Suomessa sosiaalityön opinnoissa painottuu tutkimus ja teoria, Yhdysvalloissa käytännön työ.

Kavanaghin mukaan sekä Suomessa että Yhdysvalloissa painotetaan sosiaalityön perusarvoja: ihmisen itsemääräämisoikeutta, ihmisarvon ja omanarvontunteen säilyttämistä sekä oppimisen ja tiedonsaannin esteiden poistamista.

Hänen näkemyksensä mukaan molemmissa maissa nähdään, että jokaisen sosiaalityöntekijän vastuulla on löytää omat vahvuutensa ja oppia hyödyntämään niitä näiden arvojen saattamiseksi.

TAMMISAARELAINEN **Stina Stengård** on terveys- ja sosiaalialan ammattilainen. Hän on majoittanut Suomeen tulleita ammattilaisia ohjelman ajaksi.

– Kun maailma tulee luoksesi, tapahtuu selaista jakamista, mitä et voi koskaan saada, jos matkustat eri maihin turistina.

Stengård osallistui vaihto-ohjelmaan Intiassa.

– Oli outoa huomata, että luemme melko lailla samoja oppikirjoja ja että sosiaaliset ongelmat ja niiden ymmärtäminen, ehkäiseminen ja hoito ovat universaaleja.

– Eniten minua ilahdutti Intiassa opintopaikka, jossa hoidettiin alkoholisteja. Vaimo ja lapset osallistuivat perheen isän kuntoutukseen. He asuivat samassa laitoksessa, vaimot tekivät laitoksen ruoan ja lapset kävivät laitostokoulua. Iltpäivisin koko perhe teki yhdessä työtä perheterapian menetelmin. Tämän hoitomuodon olisin halunnut tuoda Suomeen.

Tansanialainen Eliah, espanjalainen Martha, saksalainen Heidi, kuubalainen Suleydis, yhdysvaltalainen Rachel, liet-
tualainen Aldona ja argentiinalainen Carolina osallistui-
vat viime kevään ohjelmaan Suomessa. Keskellä ylärivissä
Leo Heikkilä ja alarivissä Stina Stengård.

Council Of International Fellowship CIF

- Perustaja **Henry B. Ollendorff** (1907–1979), joka pakeni natsi-Saksasta Yhdysvaltoihin vuonna 1938.
- Ensimmäinen vaihto-ohjelma Ohiossa vuonna 1956.
- Tuo yhteen eri maiden sosiaalialan ammattilaisia vaihto-ohjelman avulla.
- Toimii 30 maassa eri puolilla maailmaa.
- Päämääränä edistää ihmisten välistä kunnioitusta ja rauhaa.

NTIAN HYDERABADISSA asuva **Pradnay Keskar** työskentelee kotimaassaan erilaisissa sosiaalialan projekteissa. Hän oli vaihdossa Suomessa.

– Järjestö mahdollistaa tutustumisen toisten kulttuurien edustajiin ja heidän kokemuksiinsa. Vaihtoon osallistuvilla on vankka kokemus hyvin tehdystä sosiaalityöstä.

Suomessa sosiaalialan työntekijöillä on muodollinen, akateeminen pätevyys. Intiassa sosiaalityötä tekeville vaaditaan sydäntä. Vasta viime aikoina kansalaisjärjestöt ja viralliset toimijat ovat alkaneet saada muodollisesti päteviä henkilöstöä.

– Suomessa työskentely vaikuttaa prosessijoh-
toisemmalta, järjestelmällisemmältä ja keskitty-
neemmältä kuin meillä. Työntekijällä on vastuu
työstä ja sen laadusta. Intiassa työskentely on
yhteisöllistä: yksilöt kokoavat rahansa yhteen.

HAMINASSA TYÖSKENTELEVÄ **Merja Niemelä** on esimies. Hän kertoo teh-
neensä sosiaalityötä koko ikänsä.

– Olen oppinut avarakatseisuutta ja
asennetta, sitä, että muutos on aina mahdollinen.

Kansainvälinen vaihto-ohjelma on antanut
Niemelälle innoitusta ja voimaa. Hän on osal-
listunut kahden kuukauden vaihto-ohjelmiin
Ranskassa vuonna 1999 ja Yhdysvalloissa vuon-
na 2010. Lisäksi hän on ollut Pietarissa autta-
massa venäläisiä järjestämään vaihto-ohjelmaa.

Järjestön hallituksen jäsenenä Niemelä
korostaa CIF:n rauhanaatetta ja konkreettista
toimintaa. Saksalainen juristi **Henry B.
Ollendorff** perusti järjestön toisen maailman-
sodan jälkeen. Se edistää ihmissuhdealojen
ammattilaisten ruohonjuuritason vaihtoa ja
ymmärryksen jakamista, jotta sodan kauhut
eivät toistuisi. Y

11 KAIVON RAKENTAJA

Teksti ja kuva Tarja Lappalainen

Hämeenlinnalainen Eira Pispa kerää rahaa Intian köyhien kylien kaivoihin. Lapsena hän joutui itse kantamaan juomavettä metsän lähteistä.

RAHAA KAIVOIHIIN kerätään kahviaamiaisella, joka järjestetään kerran kuussa. **Eira Pispa** on osa viiden naisen tiimiä, joka järjestää aamiaisen Hämeenlinnassa sijaitsevalla Läntisellä lähiökeskuksella. Kaupungin sosiaalinen lähiötyö on mukana projektissa.

– Kaivoprojekti on toiminut jo kuutisen vuotta. Ensimmäinen kaivo Intiaan saatiin syksyllä 2009, Pispa sanoo.

Kahviaamiaisella ruumiin ravinnon lisäksi naiset keskustelevat valitun aiheen parissa. Heillä on mahdollisuus jakaa myös huoliaan ja murheitaan.

– Heillä voi olla hyvinkin vaikeitakin aiheita sydämellään ja pyrimme toiminnallamme myös olemaan heille avuksi. Kaikki naiset ovat terveltulleita aamiaisellemme, mitään rajoituksia ei ole.

Aamiaisten tuotolla on jo yksitoista intialaista kylää on saanut oman kaivonsa.

– Jokainen läsnäolija saa antaa haluamansa

summan. Aamiaismaksu perustuu vapaaehtoisuuteen. Jos ei ole varoja, aamiaisen voi nauttia myös ilmaiseksi. Kahdestoista kaivo on jo hilkua vaille valmis, Pispa kertoo.

KAIVOT AUTTAVAT etenkin Intian vähäosaisia ja kurjissa oloissa eläviä naisia. – Intiassa veden haku on pääasiassa naisten hommaa. Siihen voi huveta päivässä iso rupeama. Työ on myös raskasta. Hakupaikka saattaa sijaita jopa kilometrien päässä.

Kaivot ovat Intiassa elintärkeitä terveyden tilan edistäjiä. Ennen kaivoa kylissä saatettiin juoda epäpuhdasta vettä, joka sisälsi taudinaiheuttajia.

– Pienille lapsille vesi saattoi aiheuttaa hengenvaarallista ripulia. Myös erilaiset suolistosairaudet olivat yleisiä. Vedestä saattoi tarttua myös vaarallisia loisia.

Suomessa ei välttämättä ymmärretä riittävän

Eira Pispä.

hyvin mihin ongelmiin ajaututaan, kun kunnollista vettä ei yksinkertaisesti ole.

– Kaivon saaneet ovat lähettäneet kiitoskirjeitä ja tiedot siitä, millaisiin kyliin kaivot ovat rakennettu. Samalla kaivojen tarve muihinkin kyliin on huutava.

PISPA TIETÄÄ, miten raskasta veden kanto kauempaa on. Hänen Etelä-Pohjanmaan Kuortaneella sijainneen lapsuudenkotinsa kaivon vesi oli kelvo-

tonta. Se oli ruosteen pilaama.

– Sitä ei voinut käyttää mihinkään. Koko sakilla haimme vetemme metsässä sijainneista lähteistä.

Useampaa kyläläistä vaivasi sama ongelma, naapuriperhettäkin. Elämä oli työntäyteistä ja vaativaa.

– Olimme köyhiä, mutta naapurimme taisi olla vieläkin köyhempi. Isäni kutsui heidät kylpemään aina lauantaisin, heiltä kun puuttui oma sauna.

Talvi toi hieman helpotusta vesisavottaan. Käyttövettä saatiin sulateltua lumesta. Vettä saatiin myös läheisen laskuojan syvemmästä kohdasta.

– Hakkasimme jään rikki, heitimme ämpärin avantoon ja nostimme siitä vettä, jonka kannoimme käsin tupaan.

Lopulta Eiran isän onnistui löytämään lähteen kylän keskeltä ja rakensi siihen kaivon. Sen vesi oli hyvänlaatuista.

– Tämä helpotti elämää. Nyt kaikki kyläläiset saattoivat hakea siitä puhdasta juomavettä.

PISPA KOKEE, että Intian kaivoprojektissa hän saa jatkaa isänsä perintöä. Kerätyt varat menevät lyhentämättöminä kaivojen rakentamisiin. Jokainen valmis kaivo valokuvataan.

– Yhden kaivon kustannukset ovat noin 900 euroa. Kerran eräs nainen halusi tukea yhden kokonaisen kaivon rakentamista veronpalautusrahoillaan. Tämä kaivo on hänen omansa.

Kaivohankkeen ylläpitäminen tuo vaihtelua Pispän eläkepäiviin.

– Tämänkaltaisen työ sopii minun mentaliteettieni hyvin. Tässä saa nähdä suoraan myös toiminnan tulokset. Olemme saaneet Intiasta runsaasti valokuvia iloitsevista ja onnellisista naisista. Tämä on hyvin palkitsevaa ja iloa tuottavaa. **Y**

Siperian taigan ja nykyculttuurin *säväreitä*

Teksti ja kuvat Ville Ropponen

Siperian hantien festivaaleilla
perinteinen ja moderni yhdistyvät.
Hantikulttuuri ei ole katoamassa,
mutta se muuttuu.

KAZYMIN KYLÄN raitilla haukkuvat porokoirat. Kylän laidalla kohoavan etnografisen museon pihalla on vilinää. Nuotio palaa kodan edessä, ja näyttelijät liikkuvat vinhasti. Käynnissä on näytelmä *Sni zabytogo stojbistse (Unia unobtu-neelta taigaleiriltä)*. Ajattomat karhurituaalit ja nykymaailman elementit yhdistyvät, teknomusiikki ja internet-maailma kohtaavat metsästysperinteet. Kriittisessä kohtauksessa hantimetsästäjä paistaa taljan maahan ja huutaa:

– Miksi kylissä on niin paljon alkoholismia ja narkomaniaa! Miksi öljy-yhtiöt vievät kaiken, eikä sille voi tehdä mitään!

Näytelmä, jonka on ohjannut ja kirjoittanut virolainen **Anna Törnrik** kazymilaisen työryhmän kanssa, on osa Kazymin

”Koivunaamioiden festivaalia”. Näytelmässä tuntuu tiivistyvän paljon siitä, miten hantikulttuuri elää perinteen ja eurooppalaisen modernin välissä Siperian taigassa, jota öljyteollisuus yhä enemmän saartaa.

Viime syyskuussa järjestetyillä festivaaleilla hantikulttuuri piirtyy esiin monimuotoisena: on näytelmä hantien kokemuksista toisessa maailmansodassa sekä karhunpeijaisrituaaleja, joiden esittäjät pukeutuvat koivunaamioihin. On kuvaelmia, joissa kerrotaan maailman synnystä, kun Toorum-jumala jakoi maat. Kuvataan myös eri eläinten alkua; hyttysten syntyessä esiintyjät rientävät inisemään yleisön joukkoon. Useimmat esittäjistä ovat lapsia ja nuoria – tämä alleviivaa perinteen siirtymisen merkitystä.

Festivaalilla hantikulttuuri näyttäytyy toi-

Pyhä karhunpää Kazymin etnografisessa museossa. Perinteen mukaan karhulle tuodaan uhriksi kolikoita, minkä jälkeen kierähdetään kierros myötöpäivään.

senlaisena kuin tavallisesti Jugran museoissa ja tapahtumissa – niissä lähinnä kirjavasti pukeutuneet vanhuskuorot kailottavat yksiä ja samoja perinnelauluja. Venäläinen valtajulkisuus haluaa monesti nähdä alkuperäiskansat tietynlaisina.

– Folklorististisissa esityksissä kulttuuria ei eletä, vaan sitä esitetään. Hanteista tulee ikään kuin matkamuistokansa, kritisoi elokuvaohjaaja **Olga Kornienko**.

KORNIENKO ON kuvannut hantikulttuuria 20 vuoden ajan dokumenttifilmeissään. Hän on halunnut muuttaa venäläisen valtaileisön stereotypioita, joissa alkuperäiskansat nähdään laiskoina ja juoppoina. Todellisuudessa asia on päinvastoin, ohjaaja painottaa.

Kornienkon elokuvissa esiintyy useita tärkeitä henkilöitä, kuten kirjailija ja aktivisti **Juri Vella** (1948–2013). Aktivistien ansiosta alkuperäiskulttuurit alkoivat 1990-luvulla elpymään, ja niiden oikeuksiin saatiin parannuksia. Esimerkiksi vuodesta 1993 lähtien öljy-yhtiöt ovat maksaneet korvauksia käyttämästään maasta siellä asuville ihmisille. Säädos on Venäjällä ainutlaatuinen. Tämä on mahdollistanut yhä useamman neuvostoaikoina kyliin pakotetun hantin paluun elämään erämaahan.

Äskettäin Vellan kotikylään Varjoganiin avattiin hänen nimeään kantava etnografinen museo. Ensi vuonna avataan lisäksi kirjailijan kotimuseo.

– Vellan yhteiskunnallisesta aktivismista museossa ei tule olemaan mitään. Jos olisi, niin museo ei pysyisi auki paria kuukautta pidem-

Monet hantit elävät yhä perinteisesti erämaassa. Kuva taigaleiristä Tromanjoelta.

pää, vaan piirikunnan hallitus sulkisi sen, vakuuttaa Kornienko.

KAZYMIN NOIN tuhannen asukkaan syrjäinen kylä sijaitsee historiallisella maalla. Täällä hantit nousivat 1930-luvulla neuvostovaltaa vastaan.

Pohjoisten kansojen suurimassassa kapinassa vastustettiin pakkokollektivisaatiota ja pakotettua kulttuurinmuutosta. Puna-armeija tukahdutti kapinan lentokoneiden tuella.

Hantikirjailija **Jeremei Aipin** on kirjoittanut kapinasta romaanin *Božja mater v krovavib snegab* (2003, suom. *Siperian veriset lumet*, 2013). Aihe on kiinnostavasti murtautunut myös venäläiseen valtakijaisuuteen, kun **Oleg Fesenko** ohjasi löyhästi Aipinin romaanin pohjaten elokuvan *Krasnyj ljod. Saga o bantov Jugry* (*Punainen jää. Taru Jugran hanteista*, 2010). Aipinilla on pieni sivurooli elokuvassa – samoin kuin hantikirjailija **Timofei Moldanovilla**.

– Jos olisin itse tehnyt elokuvan, olisin tehnyt sen eri tavoin. Romaanin tarina ei ole draa-

ma vaan tragedia. Ohjaaja on moskovalainen ja hän katsoo asioita siitä näkökulmasta. Häntä kiinnosti enemmän Hollywood-tyylinen toiminta ja eksotiikka, lentävät porot, muinaiset soturit koivunaamioissaan ja muut koristeet, sanoo Jeremei Aipin.

**TÄYTYY TUNTEA
PERINTEINEN
KULTTUURI
TARKASTI, JOTTA
SEN VOI SIIRTÄÄ
NYKYMAAILMAAN.**

Hantin kieltä kuullaan elokuvassa vähänläisesti. Aipinin mukaan on silti hyvä, että elokuva on tehty. Hantien historiaa on venäläisessä elokuvassa tai kirjallisuudessa käsitelty hyvin vähän.

Kazymin kapinaa kuvaa myös venäläisen ohjaaja **Aleksei Fedortšenkon** tuorein elokuva *Angely revoljutsii* (*Vallankumouksen enkelit*, 2014). Fedortšenko on ammentanut useammankin elokuvansa aiheet suomalais-ugrilaisten kansojen historiasta ja mytologiasta.

Aipinin uusin romaani *V poizkab pervoi zemli* (*Etsimässä ensimmäistä maata*) sijoittuu perestroikan, Neuvostoliiton hajoamisen ja uuden Venäjän synnyn vuosiin. Kirjailija hyödyntää siinä omia kokemuksiaan politiikassa, Neuvostoliiton korkeimman neuvoston ja Venäjän duuman jäsenenä. Nyt kirjailija

istuu kansanedustajana Hanti-Mansian duumassa.

– Käsittelen romaanissa yhä elossa olevia ihmisiä – sankareita ja antisankareita. Mietin, miten he mahtavat suhtautua kuvaukseeni, selittää Aipin.

Hän sanoo haluavansa katsoa ensin, miten ulkomainen yleisö reagoi. Romaani ilmestyykin tänä vuonna unkarilaisena käännöksenä ja pian ehkä myös ranskaksi. Romaanin julkaisu venäjäksi tapahtuu kenties sen jälkeen.

HANTIKULTTUURI ELÄÄ paikallistason lisäksi nyt laajemmalla tasolla. Kulttuurin siirtämisessä ja modernisoimisessa on kuitenkin oltava varovainen.

– Perinteinen hantikulttuuri on yhä elävä, ja se on suuri onni. Uusi, moderni hantikulttuuri ei ole vielä kunnolla muotoutunut. Täytyy tuntea perinteen kulttuuri tarkasti, jotta sen voi siirtää nykymaailmaan. Jos kulttuurista tekee liian triviaalin tulkinnan, kulttuuri voi tuhoutua, pohtii näyttelijä ja dramaturgi **Jevgenija Moldanova**, yksi Kazymmin festivaalin järjestäjistä.

Obinugrilaisten kansojen Solntse ("Aurinko") -teatterissa Hanti-Mansijissa työskentelevä Moldanova sanoo parantuneensa henkisesti työnsä ansiosta. Uransa alkuaikoina hän kohtasi paljon vähättelyä. Teatterikoulun opettajan mielestä hän ei hantina ollut sovelias opettelemaan klassista tanssia ja balettia. Opiskeluaikoina Moldanova myös hakattiin kerran pahasti, kun hän tanssi paikallisessa diskossa hantitansseja.

Taiteilijoista, jotka ovat onnistuneesti mo-

LÄNSI-SIPERIASSA sijaitsevassa Hanti-Mansian eli Jugran autonomisessa piirikunnassa on noin puolitoista miljoonaa asukasta. Heistä noin kaksi prosenttia kuuluu alkuperäiskansoihin.

HANTEJA on Venäjällä yhteensä noin 28 000. Hantin kieli on etäistä sukua suomelle.

JUGRAN alueelta porataan noin 55 prosenttia Venäjän öljystä. Suurin osa Suomessa käytetävästä raakaöljystä on peräisin Venäjältä.

**LAULUJEN LAULAJIA,
KULTTUURIN
TUNTIJOITA ON
AINA OLLUT VÄHÄN.
SE EI TARKOITA, ETTÄ
KULTTUURI OLISI
KATOAMASSA.**

dernisoineet hantikulttuuria, Moldanova mainitsee kuvataiteilija **Gennadi Raiševin**. Yksi esimerkki on myös Aurinkoteatterissa viime kesänä esitetty **Tatjana Moldanovan** kirjoittama näytelmä *Tšornaja pesnja* (*Musta laulu*) – sekin Kazymmin kapinan aiheiden pohjalta.

JO 1800-LUVULLA, kun unkarilaiset ja saksalaiset tutkijat tulivat Jugraan, puhuttiin, että hantit pian katoavat, on vain pari vanhusia, jotka osaavat perinnettä. Nykyään puhutaan ihan samalla tavalla, ja silti hantit ovat täällä ja tulevat olemaan. Laulujen laulajia, kulttuurin tuntijoita on aina ollut vähän. Se ei tarkoita, että kulttuuri olisi katoamassa. Mutta se muuttuu, sanoo hantikirjailija **Jevgeni Moldanov** Kazymmin festivaalin päätössanoissa.

Dokumentaristi Olga Kornienko on tavallaan samaa mieltä. Hän kuitenkin muistuttaa, etteivät erämaassa elävät hantit itse halua kulttuurin esittämistä tai etnotuismia. Hanteille maa merkitsee paljon enemmän kuin vain raaka-ainevarastoa. Mitä syvemmälle Jugraan menään, sitä todempaa alkuperäiskansojen kulttuuri on.

– Teknologinen sivilisaatio on umpikujassa. Me tuhoamme planeettaa kohtalokkaalla tavalla. Alkuperäiskansat voivat opettaa meille elämäntapaa, joka ei tuhoa planeettaa. Hantien kulttuuri poikkeaa eurooppalaisesta. He tuntevat luonnon ainutlaatuisella tavalla, sen eläimet, kalat ja kasvit. Siksi alkuperäiskansojen elämäntapa on tärkeää ja se tulisi säilyttää, sanoo Kornienko. **Y**

Tutkija ylämailla

Vuoden tieteentekijä, politiikan tutkija Mari K. Niemi osallistuu aktiivisesti julkiseen keskusteluun. Hänen mielestään suomalaisen politiikan pitäisi olla moninaisempaa.

Kuva Anne Nyyssönen

HALUAISIN JATKOSSA tutkia enemmän maahanmuuttajien asemaa Suomessa. Tärkeä kysymys yhteiskunnan ja demokratian kannalta on se, miten maahanmuuttajat päästetään integroitumaan suomalaiseen yhteiskuntaan.

Keskustelu maahanmuuttajien kotouttamisesta pyörii sen ympärillä, millaisia toimia maahanmuuttajiin tulisi kohdistaa. Nämä asiat välittyvät kuitenkin vuorovaikutuksessa. Myös suomalaisuus muuttuu. Muutos voi olla todella myönteinen, mutta vaikutamme siihen itse paljon.

Radikalisoitumisen uhka on olemassa. Eräs keino vastustaa sitä voisi olla se, että maahanmuuttajataustaiset nuoret näkisivät mahdollisuuksia toteuttaa itseään suomalaisessa yhteiskunnassa. Jos nuoret eivät voi samaistua yhteiskunnassa näkyviin vaikuttajiin eivätkä koe voivansa itse vaikuttaa, miksi he haluaisivat osallistua yhteisiin asioihin?

ASUN JA työskentelen tutkijana täällä hetkellä Skotlannissa. Täällä Britanniassa maahanmuutolla on paljon pidemmät juuret kuin Suomessa. Kantabritttiläisestä väestöstä eroavia ihmisiä on yhteiskunnan eri portailla paljon enemmän esillä kuin Suomessa.

Suomalaisen poliittisen päätöksenteon moninaisuudessa on vielä paljon tekemistä. Maahanmuuttajien lisäksi esimerkiksi vammaiset eivät juuri näy poliittisina vaikuttajina.

Politiikka on kiehtonut minua aina. En ole kuitenkaan itse halunnut lähteä siihen mukaan. Analysoin mieluummin valtarakenteita. Minua ei ole erityisemmin edes kosiskeltu mukaan politiikkaan, vaikka olen pyörinyt eri puolueiden tapahtumissa ja järjestänyt koulutuksia. Tutkijalle se on mieleinen ajatus, ettei mikään poliittinen puolue koe omakseen.

On utopistinen ajatus, ettei politiikan tutkijalla olisi mielipiteitä politiikasta. Pohdin jatkuvasti omaa asemaani sekä tutkijana että keskustelijana. Tutkijan on mielestäni tärkeää pyrkiä olemaan oikeudenmukainen niille koh-

teille, joista hän puhuu. Vihapostia en muista saaneeni koskaan. Aito uteliaisuus ja halu ymmärtää vievät tutkijaa pitkälle.

Tutkijana menen mielelläni ihmisten keskele. Vaalien aikaan pyrin olemaan Suomessa, jotta voin keskustella ihmisten kanssa kaduilla. Skotlannista käsin tämä onnistuu sosiaalisessa mediassa. Erilaiset näkemykset ja puoluekannat ovat siellä melko laajasti edustettuina.

Yliopistojen ja tutkijoiden osallistuminen julkiseen keskusteluun on aina tärkeää. Tutkijat osaavat esittää kriittisiä kysymyksiä, vaatia perusteluita ja tuoda tutkimuksen näkökulmaa päätöksentekoon.

Tutkijoiden julkinen rooli korostuu, kun poliitikoilla ja toimittajilla ei ole tarpeeksi aikaa perehtyä tutkimustietoon. Jos tutkija haluaa äänensä kuuluviin, hänen on pakko höllentää otettaan. Kaikkea ei voi määritellä itse. Lehtijutut syntyvät toimittajan kanssa yhteistyössä.

EN TEE tutkimusta siksi, että haluaisin vain vaikuttaa asioihin. Tutkimuksella voi kuitenkin parhaimmillaan osoittaa yhteiskunnallisia epäkohtia ja saada valtaapitäviä tarttumaan niihin. Silloin iso osa tutkimuksen vaikutusta on se, miten tutkimuksesta viestitään. Tämä pitäisi ottaa yliopistoissa vakavammin.

Aikana, jolloin kansalaisten ääni kuuluu mediassa yhä enemmän, myös tutkijoiden tulisi uskaltaa osallistua rohkeammin julkiseen keskusteluun tutkimustuloksillaan ja näkemyksillään. Tutkijan työn kriteeriksi ei kuitenkaan saa muodostua se, miten taitava hän on esiintymään mediassa.

Yliopistojen tulisi kuitenkin palkita tutkijoita myös yhteiskunnallisesta vaikuttamisesta ja keskusteluun osallistumisesta. Minulle, ulkomailla asuvalle yliopiston pätkätyöläiselle, vuoden tie-
teentekijän palkinto on todella iso juttu. **Y**

*Mari K. Niemen blogi Ylämaan kettu
on Suomen kuvalehden sivuilla.
suomenkuvalehti.fi/ylamaan-kettu/*

Intohimolla rahaspolitiikasta

Kirjoittaja Arja Alho

Tutkijat Joel Kaitila ja Antti
Ronkainen ovat julkaisseet
tuoreen tutkimusraportin
Talouskurista autonomiaan.
Euromaiden omaehtoiset toimet
liikkumavaran lisäämiseksi.
Ydin tarjoilee parhaita paloja.

KERRATAAN VIELÄ hiukan lähihistoriaa. Eurooppa ajautui vuoden 2008 finanssikriisiin jälkeen vakavaan taloudelliseen ja poliittiseen kriisiin – ei välittömästi, mutta sitä vastoin entistä sitkeämpään ja syvempään.

Joel Kaitila ja **Antti Ronkainen**, kirjoittate raportissanne, kuinka talouskurilla yritetään tasapainottaa valtioiden budjetteja ja rajoittaa palkkojen nousua. Pidätte ongelmallisena, ettei Euroopan talous- ja rahaliiton (EMU) sisäisiä ylijä alijäämien epätasapainoja ole korjattu eikä Euroopan keskuspankin (EKP) mandaattia muutettu. Sitä vastoin kriisiä on hoidettu sillä oletuksella, ettei kokonaiskysynnän lisäämisellä ole merkitystä taantumun taittamisessa.

– Näin on, että Euroopan valtioiden selviytymisstrategiaksi on tarjottu leikkausten ohella myös kilpailua alhaisemmilla veroasteilla ja palkkatasoilla. Maat kilpailevat siitä, kuka kurittaa ja kamppittaa eniten työläisiä ja työttömiä ja siinä sivussa naapureitaan.

VUONNA 2012 tapahtui merkittävä käänne euroalueen talousongelmien hoitamisessa, kun EKP ilmoitti, että se on valmis ostamaan rajattomasti euromaiden velkakirjoja, mutta vain sillä edellytyksellä, että maat sitoutuvat talouskuriin. **Jean-Claude Junckerin** johtama komissio ja euro-

parlamentin enemmistö tukevat tätä politiikkaa.

– Syrizan vaalivoitot Kreikassa ovat pakottaneet arvioimaan kuripolitiikan mielekkyyttä. Myös taloustieteilijät ovat kyseenalaistaneet kurin tarkoituksenmukaisuuden. Pääministeri **Alexis Tsipras** joutui hyväksymään kolmannen tukipaketin ehdoilla, jotka ovat aiempia tiukempia. Kreikan hallitus ei voi jättää budjetti- tai lakiesityksiä ilman troikan hyväksyntää, minkä lisäksi maahan on perustettu 50 miljardin suuruinen yksityistämisrahasto.

Kreikan edellinen valtiovarainministeri

Yanis Varoufakis on valitellut, etteivät mitkään argumentit politiikkamuutoksen puolesta menneet perille. Tosin monet arvostelevat Varoufakisia – myös Kreikassa – siitä, ettei hän tullut euroryhmän kokouksiin valmistautuneena ja vaihtoehtoisten esitysten ke-

ra. Varoufakis käyttäytyi enemmän kuin rocktähti kotiläksyt huolella tehneen ministerin sijaan. Oli miten oli, kriisin ratkaisuehdotuksena on nähty integraation syventäminen.

– Nähdäksemme Varoufakisia arvosteltiin, koska hän ei suostunut hyväksymään annettuna talouskurikehystä ja tehnyt ehdotuksiaan sen sisällä. On vale, etteikö hänellä olisi ollut vaihtoehtoisia esityksiä. Neuvottelujen myötä kävi selväksi, keillä on valta Euroopassa.

– Yleisemmin tilanne on tämä: EU:n viisi presidenttiä ovat esittäneet rahaliiton viimeistelyä

**MAAT KILPAILEVAT
SIITÄ, KUKA KURITTA
JA KAMPITTAA ENITEN
TYÖLÄISIÄ JA TYÖTTÖ-
MIÄ JA SIINÄ SIVUSSA
NAAPUREITAN.**

valtiovarainministeriöineen ja budjetteineen kaikkineen. Vasemmiston vaatimukset EKP:n mandaatin muuttamisesta, tulonsiirroista ja investointiohjelmista loistavat poissaolollaan.

– Pohjimmiltaan näyttää siltä, että vasemmisto ymmärtää huonosti makrotalouspolitiikan perusteita ja etenkin oman valuutan sekä julkisen sektorin roolin tässä. Tämä ei välttämättä ole yllätys: oikeisto ja kolmastieliäinen sosiaalidemokratia hyökkäsivät voimakkaasti juuri valtioita vastaan 1970-luvulta alkaen, sanovat Kaitila ja Ronkainen.

SANOTTE, ETTÄ paradoksaalisesti myös radikaalivasemmisto sosialidemokraattien ohella on omaksunut kolmastieliäisen politiikkajäsennyksen. Viittaatte myös **Anthony Giddensiin**, kolmastieliäisyyden arkkitehtiin. Hänhän näkee valtiot epäilyttävinä ja voittopuolisesti menneen ajan instituutioina.

– Kansalaisyhteiskunnan katsotaan olevan ”uuden talouden” pöhinän lähde. Makrotalouspolitiikkaa ei joko ole asialistalla tai se on parasta jättää markkinoiden hoidettavaksi. Finanssipolitiikan erityisasemaa ei tunnusteta. Nyt juuri rahaliiton kurisäännöt tekevät valtioista hampaattomia ja tarpeettoman repessiivisiä suhteessa ihmisten kohteluun, minkä edessä ollaan sormi suussa.

Pohditte raportissanne euroalueen maiden omaehtoisia politiikkatoimia. Puhutaan ensin talouskurisääntöjen tietoisesta rikkomisesta. Myös suuret jäsenmaat ovat tehneet sitä koko ajan.

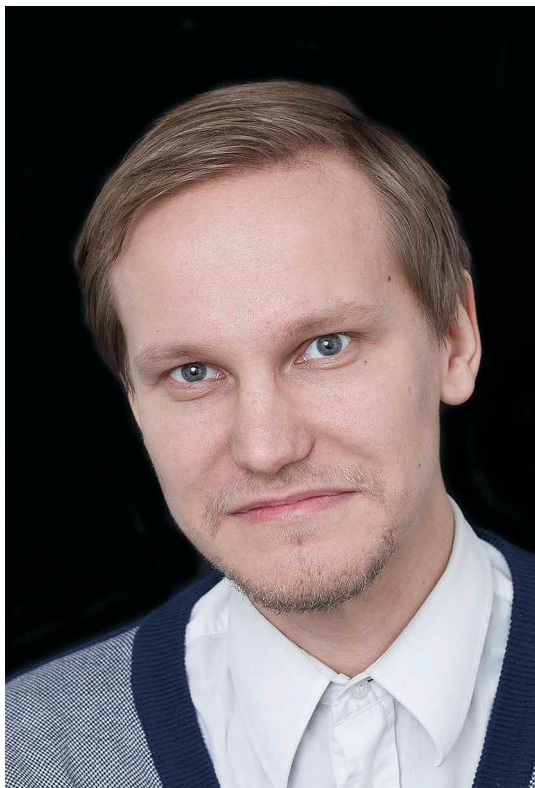
– Ranska on ilmoittanut terroristi-iskujen jäl-

Joel Kaitila

keen, että se peruu sotilasmienojen leikkauksia ja satsaa terrorismin vastaiseen sotaan. On farssi, että vasemmistopresidentti **Francois Hollande** ei ole kiinnostunut massatyöttömyyden hoitamisesta vaan ainoastaan sotaeväytyksestä.

– Meistä lähtökohtana tulee olla se, että ku-

Antti Ronkainen

**MEISTÄ LÄHTÖKOHTANA
TULEE OLLA SE, ETTÄ
KURISÄÄNNÖT OVAT
MIELETTÖMIÄ YLIPÄÄNSÄ, JA
TYÖTTÖMYYS ON SIETÄMÄTÖN
HINTA YHTEISVALUUTASTA.**

risäännöt ovat mielettömiä ylipäänsä, ja työttömyys sekä kädettömiksi tehtyjen valtioiden ajaminen toisiaan vastaan on sietämätön hinta yhteisvaluutasta.

– Kurisääntöjen rikkominen mahdollistaisi tehtyjen leikkauspäätösten perumiset sekä satsaukset koulutukseen, terveydenhuoltoon ja ekologiseen modernisaatioon, arvelevat sekä Kaitila että Ronkainen.

Mutta meillä Suomessa pelätään kovasti rajojen rikkomista. Kun valtion ja kotitalouden erilaista velkaluonnetta on ollut vaikea selittää äänestäjille, investointeja on rahoitettu valtion omaisuutta myymällä tai jätetty kokonaan tekemättä.

– Kotitalousvertaus on tahallinen väärinymmärrys. Normaalisti valtio on valuutan liikkeelle laskija, muut talouden toimijat ovat sen käyttäjiä. Valuutan liikkeelle laskijalla ei ole kulutuksen tulorajoitetta, koska se voi milloin tahansa suorittaa minkä tahansa maksun omassa valuutassaan. Euromaista on tehty valuutan käyttäjiä. Tällöin voidaan suoranaisesti valehtelematta väittää, että euromailla on budjettirajoite. Se on kuitenkin itse aiheutettu ja täysin poliittinen rajoite.

– Niin **Kataisen**, **Stubbin** kuin **Sipilänkin** hallitusten omaisuuden myynti on ollut lyhytnäköistä, koska se tulee merkitsemään tulomenetyksiä tulevaisuudessa. Uhkasakkoa sääntöjen rikkomisesta ei pitäisi pelätä. Se olisi enimmillään 0,1 prosenttia БКТ:stä. Haitat olisivat pienemmät kuin kokonaiskysynnän julkisesta stimuloinnista aiheutuvat hyödyt.

Luultavasti myös näin aikaansaatu talouskasvu painaisi budjettivajeen rajojen sisään nopeammin kuin menokuri.

– Tämä on kuitenkin toissijaista. Julkinen budjettiasema on pääosin seuraus yksityisestä säästämishalusta, eikä millään tavalla toimiva talouspolitiikan tavoite. Näin on jo siksi, ettei budjettitulos edes ole hallituksen omista käsissä.

KESKUSTAN KONKARIPOLIITIKKO **Paavo Väyrynen** on pannut vireille kansalaisaloitteen eurosta eroamisesta. Ekonomisti **Sixten Korkman** on pitänyt euroon liittymistä virheenä, vaikka oli keskeinen suomalaisen Eurooppa-politiikan neuvonantaja ja euron arkkitehti Euroopan ytimessä. Korkman on kuitenkin pitänyt euroeroa mahdollisena. Mitä oman valuutan käyttöönotosta seuraisi Suomelle tai Kreikalle?

– Oma valuutta vapauttaisi euromaan rahaliiton talouskurisäännöistä. Euroeroa ei pidä tavoitella devalvaation ja kilpailukyvyyn takia vaan oman talouspoliittisen liikkumavaran ja mallin luomiseksi.

– Tällöin politiikkaa ei tarvitsisi tehdä vientisektorin ehdoilla. Se mahdollistaisi sukupuolten tasa-arvon palkkapolitiikassa. Lisäksi satsauksia voitaisiin tehdä palvelusektorille ja

julkiselle sektorille, kun nykyisessä talouskuri-Euroopassa varmaa on ainoastaan, että rahaa on huomenna vähemmän. Sovinistinen talouspolitiikka johtuu pitkälti EMU:n institutionalisoimasta kasvumallista, joka nostaa vientisektorin yli kotimarkkina- ja palvelusektorin.

– Suomen liittyessä rahaliittoon esimerkiksi **Raija Julkunen** ja **Seija Ilmakunnas** pohtivat vakavasti rahaliiton vaikutuksia työmarkkinoihin, sosiaalipolitiikkaan ja tasa-arvon toteutumiseen. Sitten näin syvällisiä pohdintoja

aiheesta on valitettavasti harjoitettu liian vähän. *Sukupuolentutkimus*-lehden tuore teemanumero feministisistä näkökulmista talouteen oli ilahduttava!

– Kreikan olisi tullut ottaa käyttöön myös rinnakkaisvaluutta. Se olisi mahdollistanut työllistämishohjelmat, minkä lisäksi

pankkijärjestelmää ei olisi tarvinnut sulkea EKP:n aggressiivisten manöövereiden seurauksena. Rinnakkaisvaluutta olisi kuitenkin tarkoittanut avointa konfliktia rahaliiton ja velkojen kanssa, mihin Tsipras ei ollut valmis, Kaitila ja Ronkainen valittelevat.

**EUROEROA
EI PIDÄ TAVOITELLA
DEVALVAATION
JA KILPAILUKYVYN
TAKIA VAAN OMAN
TALOUSPOLIITTISEN
LIKKUMAVARAN JA
MALLIN LUOMISEKSI.**

MONET asiantuntijat, esimerkiksi **Teppo Eskelinen** *Ydin*-lehdessä, ovat pitäneet demokratian kannalta ongelmallisena politiikan liik-

kumavaran katoamista talouden vallattua tilan.

– Eskelisen huomio on täysin oikea ja tärkeä. Monet oikeusoppineet ovat myös ilmaisseet samanlaisia huolia Suomessa ja Euroopassa, esimerkiksi **Kaarlo** ja **Klaus Tuori** sekä **Lukas Oberndorfer**.

– Olisi kuitenkin toivottavaa, että tällaisten kritiikkien esittäjät ottaisivat painokkaammin kantaa siihen, miten tilannetta kohennettaisiin lyhyellä aikavälillä. Kestävyyssvajepuhe (valtion budjettirajoite) toimii kuin jalansija, jonka kautta oikeisto voi aina vaa-
tia erilaisia julkisia menosupistuksia muka taloudellisin perustein. Meistä näyttää siltä, että todellisuudessa se pyrkii pienentämään julkisen sektorin kokoa ideologisin perustein.

– Hyvä esimerkki ovat yliopistoleikkaukset, on selvää, että ne syövät talouden kasvupotentiaalia. Yliopistolaiset vaativat koulutusleikkausten perumista, mikä tietysti on kannattavaa myös sivistyksellisin perustein. Valtion budjettirajoitteen sisällä tämä kuitenkin tarkoittaa sitä, että leikkaukset jouduttaisiin tekemään jostain muualta. Tämä niukkuuden jakaminen ja leikkauskohteiden kilpailuttaminen, jota kutsumme ”pehmeäksi talouskuriksi”, ei selvästikään ole riittävää. Yliopistoväen on nähdäksemme vastattava kysymykseen, ovatko rahat loppu ja onko koulutuksesta todella leikattava.

– Näkemyksemme mukaan euromaita keskinäiseen konfliktiin ajavan ja työväenluokkia kaikissa Euroopan maissa kurjistavan talouskuripolitiikan lopettaminen on tehokkain keino näiden kehityskulkujen kääntämiseksi. Siksi myös muut kuin Euroopan nykyisen instituutionaalisen kehikon sisällä toteutettavat ratkaisut on nostettava pöydälle. Euroopan poliittinen kriisi osoittaa, että suhtautuminen euroon mutta myös yleisemmin koko Eurooppaprojektiin on arvioitava uudelleen nyt, kun liittovaltiokehityksen pyörät on laitettu pyörimään.

Kaitila ja Ronkainen esittävät kaikille rahapolitiikasta ja euron tulevaisuudesta kiinnostuneille vetoomuksen.

– Olisi hyvä, että kiinnostuneet tutustuisivat ”modernin rahateorian” tutkimusperinteeseen. Se on ollut analyyysimme keskeinen

inspiraatio. Suomessa **Jussi Ahokas** ja **Lauri Holappa** ovat tehneet tärkeää työtä *Raha ja talous* -blogillaan. Kansainvälisesti on hyvä mainita pioneeri **Bill Mitchell** sekä **Stephanie Kelton**, joka toimii pääekonomistina Yhdysvaltain senaatin budjettikomiteassa. Taloutta voi ymmärtää kuka tahansa, oikeanlaisella teorialla se on usein jopa nautittavaa! **Y**

**YLIPISTOVÄEN
ON NÄHDÄKSEMME
VASTATTAVA
KYSYMYKSEEN,
OVATKO RAHAT
LOPPU JA ONKO
KOULUTUKSESTA
TODELLA LEIKATTAVA.**

Kun koti piti jättää

*Kirjoittaja Susanne Ekström
Kuvat Jani Leino ja Susanne Ekström*

Sodan jaloista lähtijän on
pakattava mukaansa tärkeät
asiat. Sellaiset, jotka jaksaa kantaa.
Myös suomalaiset ovat joutuneet
lähtemään. Miltä se on tuntunut?
Voiko sitä ymmärtää?

EVAKKOVAELLUKSELLA halutaan muistaa kaikkia sotien aikana evakkoon joutuneita. Muistelemalla voi palata jättämisen kokemukseen ja välittää sen uusille sukupolville. Evakkolasten aloite on johtanut Evakkovaellukseen – aivan konkreettisesti.

Yhdeksäs vaellus kuljettiin elokuussa 2015 Siuntiossa Sjundbyn linnalta Lepopirtille. Paikat ovat historiallisia. Sjundby on yksi harvoista asutuista keskiaikaisista linnoista Suomessa. **Miina Sillanpää** puolestaan oli perustamassa Lepopirttiä palvelijattarien lepo-kodiksi 1920-luvulla. Kahdeksan kilometrin vaelluksessa oli mukana paljon väkeä, hevosia ja vanhoja ajopelejä. Päivä oli kuuma ja tie tomuinen.

Siuntiossa oli esillä erityisesti Porkkalan evakuointi syyskuussa 1944. Moskovan välirauhan yksi ehto oli 925 neliökilometrin Porkkalan alueen vuokraaminen Neuvostoliiton sotilastukikohdaksi 50 vuodeksi. Porkkalan alue käsitti Kirkkonummen ja Siuntion kuntien eteläosat,

silloisen Degerbyn kunnan melkein kokonaan ja pienet osat Espoon ja Inkaan kunnista. Porkkalan Parenteesi ry oli vaelluksen yksi järjestäjistä.

Käsky evakuointiin annettiin 9.9.1944 ja alue piti saada tyhjäksi iltaan 28.9.1944 mennessä. 7 300 asukasta lähti kotiseuduiltaan. Silloin ei tiedetty, että Neuvostoliitto palauttaisi Porkkalan ennen vuokrasopimuksen päättymistä 1956. Ensi vuonna palautuksesta on kulunut 60 vuotta. Sitäkin juhlistetaan – kenties paluuna Porkkalaan.

Vaelluksessa 2015 ylitettiin silloinen Suomen ja Neuvostoliiton raja. Kuka tietää millainen Suomi olisi, jos raja olisi ollut koko vuokrasopimuksen ajan?

Ministeri **Elisabeth Rehn** toimi vaelluksen suojelijana.^Y

Tietoa Porkkalan Parenteesista
www.porkkala.net

INTOISAA LUETTAVAA!

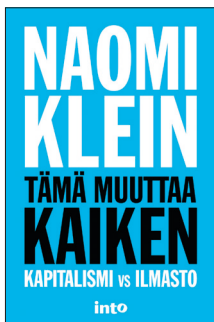
NÄMÄ JA 300 MUUTA INTOISAA KIRJAA SUORAAN KUSTANTAJALTA WWW.INTOKUSTANNUS.FI
TAI MYYNTEI @INTOKUSTANNUS.FI TAI 040 179 5297 HINTOIHIN LISÄTÄÄN TOIMITUSKULUT 3,90 EUROA.

into

Naomi Klein: TÄMÄ MUUTTAA KAIKEN

Unohda se, mitä luulit tietäväsi ilmastomuutoksesta. Kaiken takana ei ole hiili vaan kapitalismi. Voimme kuitenkin muuttaa kaiken ja luoda jotain paljon parempaa.

29,90 € (ovh 34 €)

Naomi Klein: NO LOGO

No logo on kansainvälinen bestseller, josta tuli ilmestyttyään maailmanlaajuinen ilmiö. Nykyisessä talouskriisissä Naomi Kleinin arvio yritysten ja brändien hallitsemasta maailmasta on yhä tuorempi ja vaikuttavampi.

11 € (ovh €)

Naomi Klein: TUHOKAPITALISMIN NOUSU

No Logon ansioista huolimatta Tuhokapitalismin nousua sanottiin ilmestyessään Naomi Kleinin merkittävimmäksi teokseksi. Kirja on vangitseva kertomus siitä, miten kapitalismi hyödyntää tuhon lamaannuttamia kansoja ja valtioita.

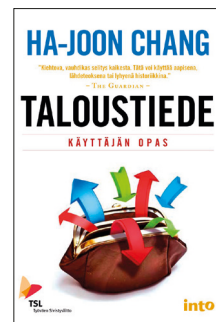
11 € (ovh 12 €)

Ha-Joon Chang: TALOUSTIEDE – KÄYTTÄJÄN OPAS

Mitä on taloustiede? Mitä se voi ja ei voi kertoa maailmasta? Tunnettu taloustieteilijä Ha-Joon Chang kertoo, miten globaali talous toimii.

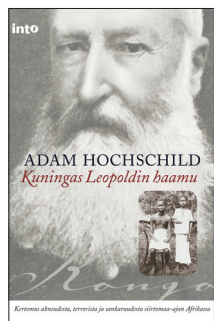
26 € (ovh 29 €)

Adam Hochschild: KUNINGAS LEOPOLDIN HAAMU

1800-luvulla Belgian kuningas Leopold II kaappasi siirtomaakseen alueen Kongoon ympäristöstä. Teos on kronikka yhdestä lähihistorian synkimpiin kuuluvasta vaiheesta.

24 € (ovh 27 €)

Karim Maïche: MITÄS ME LÄNSIMAALAISET!

Kirja pureutuu suomalaisuuden peruspilareihin ja mitä moninaisimpiin ajankohtaisiin kysymyksiin, Nato-jäsenyydestä rasismiin ja Ukrainan konfliktista jalkapallon MM-kisoihin.

23 € (ovh 26 €)

Ytimessä

YTIMESSÄ ON
LAADUKKAITA ESSEITÄ,
JOISSA KIRJOITTAJAT
VALOTTAVAT
AJANKOHTAISIA
KYSYMYKSIÄ JA
OTTAVAT KANTAA.

50 ARTO VILKKO Musiikki ja tunteen voima / **55 MARK WALLER**
Opiskelijat vaativat maksutonta koulutusta Etelä-Afrikassa
/ **58 LIISA LIIMATAINEN** Beirutin, Pariisin ja Bamakon jälkeen
/ **61 PIRITTA ASUNMAA** Yhteinen vain kunkin oma? / **65 SATU HASSI**
Planeetta ei neuvottele / **70 HEIKKI TAIMIO** Irti eurosta
vai syvemmälle liittovaltioon?

Musiikki & **TUNTEEN VOIMA**

Kirjoittaja Arto Vilkkö

Filosofian tohtori Arto Vilkkö jatkaa pohdintojaan musiikin ja symbolien merkityksestä, joita hän viritteli jo edellisessä numerossamme. Symboleissakin on kyse vallasta. Vallan käyttäjät on syytä tunnistaa.

ELÄMÄ ON TUNNELAJI. Ihminen ilmaisee tunteitaan, saa kosketuksen tunteisiinsa symbolien kautta. Sanat ja erilaiset taideteokset – erityisesti musiikki – ovat tyypillisiä symboleja. Symboliarvoa on myös erilaisilla tapahtumilla, henkilöillä ja paikoilla.

Erilaiset symbolit vetoavat eri ihmisiin ja ryhmiin, joten niiden rikkaus on moniarvoisuuden mittari. Se, joka hallitsee tietyn ihmisryhmän hyväksymiä symboleita, voi käyttää näiden symbolien valtaa omaksi edukseen. Symbolien vallasta taistellaan mediassa ja median kautta.

Ihmiset eivät pelkäästään kuuntele musiikkia, vaan käyttävät sitä omien tunteidensa ilmaisuun. Musiikkimaku, erilaisista musiikkityyleistä pitäminen, on yleisön keino ilmaista omia toiveitaan ja halujaan. Musiikki muistuttaa läheisesti tunteita, koska siinä tapahtuu liikettä – tunteen nousua ja laskua, jännitteitä ja niiden purkauksia, innostusta ja rauhaa. Se ei ole varsinaisesti kieli, mutta se kuvaa hyvin tunteita, joita kieli ei tavoita.

Tämä käsitys nostaa musiikin arvoa ja merkitystä ihmisten elämässä. Musiikki on ehkä ihmisen tärkein kanava ilmaista tunteitaan eli saada kosketus johonkin sisäl-

**MUSIIKKI
MUISTUTTA
LÄHEISESTI
TUNTEITA,
KOSKA SIINÄ
TAPAHTUU
LIIKETTÄ.**

VENIATOIVONEN

POPULAARIMUSIIKKI KERTOO HUOMISESTA ENNEN KUIN POLIITIKOT OVAT EDES EHTINEET TAJUTA, MITÄ ON TAPAHTUMASSA.

lään olevaan. Voi jopa sanoa, että musiikki tekee ihmisen eikä päinvastoin.

ROCKIN JA POPMUSIIKIN merkitys viihteenä, sosiaalisena tapettina nuorten elämässä, oli ilmeinen. Esimerkiksi 1960-luvun nuorimusiikilla oli kuitenkin pysyvämpiä merkityksiä. Muutamat **Bob Dylanin** kaltaiset merkittävät lauluntekijät toivat esiin sosiaalisia ongelmia, antoivat nimen epämääräiselle vieraantumisen tunteelle

ja jopa selittivät asioita. Lisäksi populaarimusiikki loi yhteenkuuluvaisuutta.

Musiikki kuvasi muutaman vuoden ajan liikekannalla olevan nuorison yhteistä kokemusmaailmaa. Se oli politiikkaa, jonka seurauksena vapauden ja osallistumisen ihanteet jäivät elämään. Musiikki – politiikan ja kulttuurin yhdistyminen – toimi 1960-luvun hengen symbolina. Se aiheutti myöhemmin muutoksia.

Myös punkrockilla oli 1970-luvulla suuri symbolinen merkitys yhden nuorisokulttuurin äänitorvena. Viime vuosikymmenellä esiin noussut rap-musiikki taas symboloi mustan nuorison tyytymättömyyttä ja arvo-maailmaa. Punk ja rap kertovat myös yhteiskunnallisesta muutoksesta.

New Yorkissa 1970-luvulla mustien asuinalueella syntynyt hip hop sai alkunsa jengien tarpeesta osoittaa kulttuurista identiteettiään nyrkkitappelujen sijaan tanssin, taiteen ja sanojen avulla. Rap-artistit laulavat tyyppillisimillään vapaudesta, totuudesta ja oikeudenmukaisuudesta.

Ihmisillä ja ryhmillä on siis tarve ilmaista itseään symbolien avulla. Ryhmä jakaa samat merkit, jotka yhdistävät ryhmää ja tekevät siitä jostain toisesta ryhmästä poikkeavan ryhmän. Myös kuluttamisen voi nähdä viestintänä, joka on symbolien jatkuvaa vuorovaikutusta – lähetystä, vastaanottoa ja uudelleenkeksimistä. Kulutus on kieli. Se on symbolista kommunikatiota, jonka avulla yksilö voi osallistua sosiaaliseen vuorovaikutukseen.

Makuasioista kiistellään ja niistä pitää kiistellä, koska niiden takana on todellisia ajatuksia ja mielipiteitä elämästä ja yhteiskunnasta. **Pierre Bourdieun** keskeinen viesti on, että maku on sosiaalisen elämän jäävuoren huippu. Maku näkyy, mutta sen taustalla on sosiaalinen jännite. Makuun törmäminen voi olla samalla tavalla kohtalokasta kuin Titanicin törmäys jäävuoreen.

Itseään omalla maullaan ilmaiseva kansanosa on siis merkittävä sosiaalinen agentti, toimija. Maun ilmaisu ei ole estetiikan ilmaus, vaan merkki symbolisesta valtataistelusta. Pinnan alla kytee ilmiöitä, jotka tulevat esiin nuorison ja erilaisten vähemmistöjen toiminna. Valtavirtaa seuraava enemmistö on usein näistä ilmiöistä tietämätön, vaikka niiden huippu näkyy erottautumisena – musiikkimakuna, kulutusvalintoina tai elämäntyyleinä.

MUSIIKIN MERKITYS ON vaikeasti ymmärrettävissä. Meidän on helpompi todeta, että jokin tietty esitys on merkityksellisempi kuin jokin toinen. Populaarimusiikki kertoo parhaimmillaan huomisesta ennen kuin poliitikot ovat edes ehtineet tajuta, mitä on tapahtumassa.

Musiikin merkitystä voi olla vaikea pukea sanoiksi. Herkkä kuuntelija voi kuitenkin tuntea, että tietty esitys merkitsee jotakin. Musiikki voi ennustaa tulevaisuutta. Muusikot ovat vaarallisia, häiritseviä, koska he muuta herkemmin vaistoavat, mitä on tapahtumassa.

Kukaan artisti ei kuitenkaan voi olla varma, että hänen musiikkinsa jatkuvasti hyväksytään ja ymmärretään. Kyseessä on merkityksen ongelma. Kuulijat antavat musiikille oman merkityksensä riippumatta siitä, mikä on ollut esittäjän mahdollinen aikomus.

Laulun sanat on helppo periaatteessa poimia esiin ja lukea vaikka erikseen. Musiikin viesti, merkitys, on kuitenkin pikemminkin esityksen tavassa, tyyliässä. Viesti on jossakin rivien välissä, järjen tavoittamattomissa. Joku esitys on muita kiinnostavampi, kiehtovampi, innostavampi. Tapa tehdä merkitsee enemmän kuin sisältö.

TAITEILIJA, JOKA TEKEE ihmisille tärkeitä symboleja, käyttää symbolista valtaa. Symbolinen valta on uskomusten valtaa. Tärkeää on jatkuvuus, toistaminen sekä vahvan mielikuvan aikaansaaminen. Uskomus on tunnetila, joka voi muuttua, sillä taika voi särkyä. Taistelu oikeasta tulkinnasta on keskenään kilpailevien ryhmien taistelua kulttuurisesta ja poliittisesta johtajuudesta eli hegemoniasta. Johtava ryhmä on jatkuvasti taistelussa erilaisia vastustavia voimia vastaan vaihtelevalla menestyksellä.

Hegemonian käsite sisältää ajatuksen ihmisten vapaaehtoisuudesta tulla hallituksi niiden periaatteiden ja sääntöjen mukaan, jotka he kokevat itselleen hyödyllisiksi. Hegemonia tarkoittaa, että yhteiskunnallista keskustelua hallitsevat ryhmät ovat saaneet muut hyväksymään omat moraaliset, poliittiset ja kulttuuriset arvonsa. Hegemonia ilmenee erilaisina ideologioina eli arvovalintoina, jotka hallitsevat julkista keskustelua.

Ideologinen taistelu merkityksistä on käynnissä koko ajan. Samalla asialla voi olla monta merkitystä, joten yhden merkityksen tuottaminen vaatii sen tulemistä uskottavaksi, oikeutetuksi. Ideologisten vaikutusten voima on siinä, että ne vievät tilan muilta. Ideologian käsite on hyödyllinen, koska se muistuttaa, että luonnollista merkitystä ei ole olemassakaan. Merkitykset luodaan kielen ja symbolien kautta.

Median valta nojaa sen kykyyn tuottaa symbolisia

**DEMOKRATIAN
ONGELMILLA ON
TEKEMISTÄ SEKÄ
GLOBALISAATION
ETTÄ KANSALLIS-
VALTION
KANSSA.**

YHTEISKUNNAN MONIMUOTOISUUS VAATII TOIMIJOITA, JOTKA TUOTTAVAT UUSIA ELÄMYKSIÄ JA TUNNE- KOKEMUKSIA.

tuotteita. Sillä on ideologista valtaa antaa tapahtumille tiettyjä merkityksiä. Median sisältö ei koskaan ole puhdasta tiedonvälitystä, vaan siihen liittyvät myös näkökulmat, suhtautuminen ja erilaisten arvomaailmojen salliminen. Ne kaikki vaikuttavat pitkällä aikavälillä yhteiskunnan ilmapiiriin. Se, mistä puhutaan, miten puhutaan, mitä otetaan mukaan ja mistä vaetaan, on mediasisältöä.

Kaupallinen media yhdistää ja sekoittaa mainokset ja muun sisällön tavalla, joka hämärtää markkinointiviestien ja kulttuurin rajoja. Kaupallinen promootio on nykyisin aiempaa vahvemmin esillä, sillä kulttuuriin liitetään hyvin usein myynnin edistämisen viestejä.

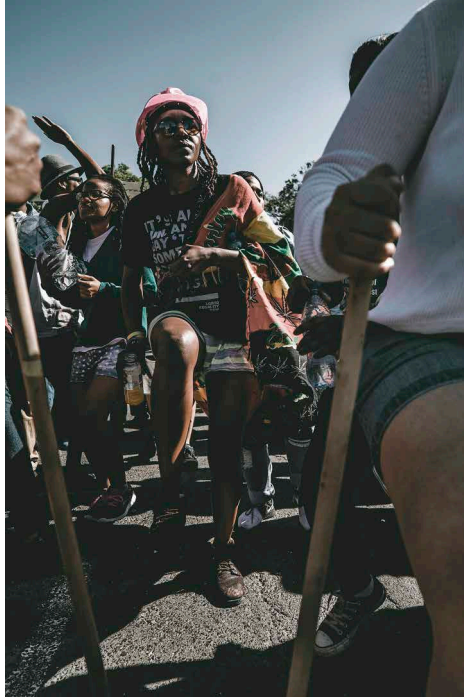
Median rooli viestinnän tai kulttuurin edistäjänä on vaarantunut, sillä median toimintaa ohjaa entistä useammin taloudellinen harkinta. Pelkkiin taloudellisiin arvoihin perustuva oman edun tavoittelu ei ole kuitenkaan yhteiskunnallisesti järkevää.

YHTEISKUNNAN MONIMUOTOISUUS VAATII jatkuvasti uusia toimijoita, jotka tuottavat uusia elämyksiä ja tunnekokemuksia. Nämä uudet virtaukset kertovat muuttuvista tarpeista, jotka on hyvä saada myös laajempaan tietoisuuteen. Usein vaihtoehtoliikkeet ja vaihtoehtoiset ajatukset jäävät valta-mediaan ulkopuolelle, missä niiden vaikutus on pienempi tai hitaampi.

Yleensä merkittävät muutokset kuitenkin lähtevät liikkeelle jonkin vähemmistön innostuksesta, joka saattaa levitä myös laajemman yleisön keskuuteen. Rock 'n' roll on yksi tällainen käenpoika, jonka hegemonien asema on nykyään erittäin vahva.

Enemmistön musiikkimaku, enemmistön suosimat musiikkityylit tai artistit tarvitsevat siis vastavoiman. Taistelu oikeasta ja vallitsevasta mausta on käynnissä koko ajan. On kansalaisten edun mukaista saada kuulla mahdollisimman monenlaisia tunneilmaisuja, jotka kanavoituvat esiin taiteilijoiden työn kautta. Moderni ja aiempaa monimuotoisempi ja vaikeammin hahmotettava globaali maailma vaatii valppaita yksilöitä, joilla on omia haluja ja toiveita elämästä. Musiikki on yksi keskeinen väline näiden toiveiden tunnistamisessa ja esilletuonnissa.

Yhteiskunnassa on paljon ristiriitoja ja epäkohtia, jotka hakevat purkautumistietä ja foorumia. Populaarimusiikki on parhaimmillaan tunteiden demokratiaa. **Y**

Opiskelijat vaativat maksutonta koulutusta ETELÄ-AFRIKASSA

Kirjoittaja Mark Waller Kuva Imraan Christian

Opiskelijoiden mielenosoitukset saivat
Etelä-Afrikan hallituksen perumaan
lukukausimaksujen korotukset.
Nyt sen on ratkaistava, miten kasvava
korkeakoulujärjestelmä voidaan rahoittaa.

OPPIMISEN JA KULTTUURIN ovet on avattava, julistaa Etelä-Afrikan Vapauden peruskirja. Se hyväksyttiin maan vapautumisen visioksi vuonna 1955 valkoisen vähemmistön ylivaltaa vastustavan demokratiakamppailun aikana.

Nyt, 21 vuotta demokratian saavuttamisen jälkeen, monet eteläafrikkalaiset kokevat joutuvansa osoittamaan mieltään, jotta nämä Vapauden peruskirjassa määritellyt oikeudet toteutuisivat. Afrikan kansalliskongressin (ANC) johtama hallitus, jonka politiikkaa mielenosoittajat nyt vastustavat, oli kuitenkin osa peruskirjan laatinutta poliittista liikettä.

Tilanteen ironia on selvä sekä hallituksen vastustajille että sen kannattajille, joskin eri syistä.

Lokakuun lopussa yliopisto-opiskelijat järjestivät joukkoprotesteja läpi Etelä-Afrikan. Mielenosoittajat vastustivat suunniteltua kymmenen prosentin korotusta lukukausimaksuihin. Sadattuhannet opiskelijat sulkivat yliopistot, saartoivat parlamenttitalon ja kokoontuivat valtionhallinnon ytimessä Pretoriassa.

Protestit olivat pääosin rauhallisia. Ne saivat osakseen julkista sympatiaa ja tukea sekä maanlaajuisesti että yli puoluerajojen. Myös ANC:n liittolaiset, ammattiliittojen keskusjärjestö COSATU sekä Etelä-Afrikan kommunistipuolue, tukivat opiskelijoiden vaatimuksia.

VANHAN JÄRJESTELMÄN MENETTÄESSÄ valtansa vuonna 1994 Etelä-Afrikassa oli 528 000 yliopisto-opiskelijaa. Heistä noin puolet oli mustaihoisia. Apartheidin takia lukema ei vastannut lainkaan väestön koostumusta.

Nykyään kirjoillaolevien opiskelijoiden määrä on miljoonaa ja kohoaa edelleen. Opiskelijoista noin 71 prosenttia on mustia. Se on lähempänä oikeudenmukaista jakaamaa.

Erityisesti köyhissä perheissä kasvaneiden opiskelijoiden on vaikeaa selviytyä maksuista. Nykyinen opiskelijoiden tukijärjestelmä on riittämätön.

Mielenosoitusten puhjettua hallitus esitti lukukausimaksujen korotuksen rajoittamista kuuteen prosenttiin. Opiskelijat eivät hyväksyneet ehdotusta ja jatkoivat hallituksen painostamista. Mielenosoituksia oli jokaisessa suuressa kaupungissa. Hallitusta pakotettiin vähä vähältä toteuttamaan ANC:n antamia lupauksia, joita se oli antanut vuonna 1955 laatimassaan peruskirjassa.

**SADATTUHANNET
OPISKELIJAT
SULKIVAT
YLIOPISTOT,
SAARTOIVAT
PARLAMENTTITALON
JA KOKOONTUIVAT
VALTIONHALLINNON
YTIMESSÄ
PRETORIASSA.**

Lopulta presidentti **Jacob Zuma** myöntyi siihen, ettei lukukausimaksuja koroteta vuonna 2016. Opiskelijat haluavat lakkauttaa maksut kokonaan, mutta he ovat toistaiseksi tyytyneet päätökseen. Hallituksen vastustajat, ennen kaikkea keskustaoikeistolainen Demokraattinen allianssi, julistivat hallituksen ”antaneen periksi” vaatimusten edessä.

**KOULUTUKSEN
YDINTOIMINTOJEN
RAHOITUS
EI OLE NOUSSUT
SAMASSA TAHDISSA
OPISKELIJAMÄÄRIEN
KANSSA.**

HALLITUKSEN JA SEN liittolaisten puolelta katsottuna tilanteen ironia näyttäytyy eri valossa. Niiden mukaan ongelma on se, ettei valtiolla ole varaa rahoittaa nopeasti laajenevaa koulutusjärjestelmää.

Korkeakoulutuksesta vastaava ministeri **Blade Nzimande** sanoi, että tiettyssä mielessä ANC on oman menestyksensä uhri. Se on laajentanut korkeakoulutukseen osallistuvien määrää, mutta ei ole pystynyt hallitsemaan yhtä sen tärkeimmistä seurauksista – koulutuksen hintalappua. Nzimanden mukaan koulutuksen ydintoimintojen rahoitus ei ole noussut samassa tahdissa opiskelijamäärien kanssa.

Jo nyt Etelä-Afrikka käyttää koulutukseen 20 prosenttia kansantulostaan eli seitsemän prosenttia bruttokansantuotteestaan. Lukema on paljon korkeampi kuin useimmissa muissa maissa.

Hallitus ja sen liittolaiset sanovat, että niiden tavoitteena on mahdollistaa korkeakoulutus kaikille valtion tarjoamien avustusten ja stipendien avulla.

Nzimanden mukaan Etelä-Afrikalla maana olisi hyvinkin varaa maksuttoman koulutuksen tarjoamiseen. Tähän tarvittavat rahat ovat kuitenkin suurelta osin yksityissektorin hallussa. Se hyötyy eniten yliopistoista valmistuneista.

On vaikea sanoa, miten rahan ohjaaminen pois yksityiseltä sektorilta onnistuisi hallitukselta, jota joka tapauksessa usein paheksutaan julkisen sektorin suosimisesta yksityisen kustannuksella.

Etelä-Afrikan haaste kytkeytyy kasvavaan maailmanlaajuiseen ongelmaan eli epäsuhtaan riittämättömien julkisten varojen ja yksityisomistuksessa olevan suunnattoman vaurauden välillä. **Y**

Englannista kääntänyt Eero Suoranta.

BEIRUTIN, PARIISIN JA BAMAKON *jälkeen*

Kirjoittaja Liisa Liimatainen

Kolmesta perättäisestä tuhoviestistä
Pariisin attentaattisarja on saanut
loputtoman tilan maailman mediassa,
mutta tapahtumia pitää tarkastella
yhdessä. Ne ovat saman ilmiön, sunni-
jihadismin, erilaisia ilmentymiä.

BEIRUTISSA ISISIN KOHTEENA oli shiiamuslimien kaupunginosa ja Pariisissa läntisen maailmankaupungin elämänmuoto, kun taas Malin Bamakossa Pohjois-Afrikan al-Qaidan hyökkäys kohdistui ulkomaalaisten hotelliin. Ranskan armeijan osuus paikallisten, al-Qaidan kuuluvien jihadistien vastustajana on varmasti yksi syy Malin attentaattiin.

Beirutin pommia isis selittää näin: ”Kun jumalankieltäjät (shiiat) olivat kokoontuneet moskeijaansa, kalifaatin soturi räjäytti oman räjähdevyönsä.” Shiiamuslimit ovatkin isisin pahimpia vihollisia. Tämän vihan ja poliittisen päämäärän isis on perinyt Saudi-Arabian syntyhistoriaan liittyvältä wahhabismilta.

Kun **Mohammad ibn Al Saud** liittoutui ääri linjan saarnaajan **Mohammad ibn Abd al-Wahhabin** kanssa vuonna 1744, liiton tavoitteena oli valloittaa Arabian niemimaa ja luoda valtio, jossa noudatetaan ainoaa oikeaa islamia. Wahhabilaisuus pitää vihollisenaan kaikenlaista islamin monivivahteisuutta, mutta heistä shiialaiset eivät ole edes muslimeja.

Nykymaailmassa shiialaisuutta edustaa Iran ja sen liittolaiset eli pientä shiivähemmistöä, alaviitteja edustava Syyrian presidentti **Bashar al-Asad** ja Libanonin shiiojen järjestö Hezbollah. Libanonin tuoreet attentaa-

tit liittyvät Syyrian tilanteeseen. Isisin mielestä al-Assad on vielä vallassa juuri Hezbollahin sotilaallisen tuen vuoksi. Siksi jihadistit haluavat ulottaa sodan Libanoniin ja Hezbollahin valta-alueelle.

IRAKISSA JA SYYRIASSA lännen perinteinen synty on Yhdysvaltojen puuttuminen näiden maiden politiikkaan. Tuoreempi synty on kuitenkin se, että Iranin ydinohjelmaa koskevan sopimuksen vuoksi länsi näyttää liittoutuneen Iranin ja shiiojen kanssa sunneja vastaan. Kun Yhdysvallat miehitti Irakin vuonna 2003, se suosi **Saddam Husseinin** valtakautena sorrettuja shiioja. Kun shiialaista Da'wa-puoluetta edustava **Nuri al-Maliki** tuli valtaan, hänen hallituksensa syrji ja vainosi sunneja.

Näin pitkään kytenyt sunnien ja shiiojen ristiriita tuli pintaan Iranin ja Saudi-Arabian vastakkainasetteluna. Iran nimittäin tuki al-Malikin hallitusta ja Saudi-Arabia Irakin sunneja, kun nämä kapinoivat hallitusta vastaan. Näin Saudi-Arabiasta tuli sunnimuslimien vastarinnan organisoija ja sunni-jihadismin rahoittaja. Saudi-Arabian ulkoministeri prinssi **Faisal** ilmoitti viime kesänä **John Kerrylle**, että "Daesh (arabien nimi isisille) oli meidän sunnien vastaus sille, että te tuitte Irakissa Da'wa-puoluetta".

Kun miljoonat maailmassa pohtivat, mistä kaikki kauheudet johtuvat, esille tulee jo aikaisemmin tunnettuja asioita, jotka nyt asettuvat selvästi palapelin osiksi. Lännen valtavirtamediakin puhuu nyt *Saudi connectionista* eli Saudi-Arabian ja Yhdysvaltain läheisestä yhteistyöstä sunniradikalismien tukijoina. Liittolaissuhde syntyi 70 vuotta sitten, kun kuningas **Ibn Saud** ja presidentti **Roosevelt** kohtasivat vuonna 1945 heti Jaltan sopimuksen jälkeen.

Conflict Forum -nimisten nettisivujen luoja **Alastair Crooke** kertoo 13.11.2015 päivätyssä raportissaan "Obama and the legacy of the 'dark side'", kuinka jihadistien kasvu ja al-Qaidan synty liittyvät kylmään sotaan. *Conflict Forumin* mukaan **Bush** nuoremman presidenttikautena tavoitteeksi otettiin luova kaaos, jotta Syyriassa ja Irakissa päästäisiin eroon sekulaarista ja lännen valvonnan ulkopuolella olevasta itsenäisestä arabinaationalismista. Siksi likaisen työn rukkanena käytettiin sunniradikalismia, jota Saudi-Arabia oli jo vienyt kymmeniin maihin Aasiassa ja Afrikassa kansallismielisten ja vasemmistolaisten liikkeiden ja Neuvostoliiton liittolaisten vastapainona.

Sunniradikalismien hyväksikäyttö "suurempien geopolittisten päämäärien hyväksi" alkoi *Conflict Forumin* mukaan jo ennen Afganistanin sotaa. Raportti siteeraa presidentti **Carterin** neuvonantajaa "**Zbig**" **Brzezinskia**, joka kertoo, että salainen aseiden toimitus Afganistanin jihadisteille alkoi puoli vuotta ennen Neuvostoliiton miehitystä. Sen tarkoituksena oli provosoida Neuvostoliitto sotaan mukaan. Suunnitelman onnistuttua Saudi-Arabia rahoitti, **Osama bin Laden** organisoï ja CIA valmensi ja aseisti uskonsoturit, joista myöhemmin tuli al-Qaida.

**LÄNNEN
VALTAVIRTA-
MEDIKIN PUHUU
NYT SAUDI-ARABIAN
JA YHDYSVALTAIN
LÄHEISESTÄ YHTEIS-
TYÖSTÄ SUNNI-
RADIKALISMIN
TUKIJOINA.**

MAAILMAN 1,5 miljardista muslimista enemmistö on sunnimuslimeja ja pieni, noin kymmenen prosentin vähemmistö shiiauslimeja; valtaosalla heistä ei ole mitään tekemistä terrorismin kanssa.

ARSAL, Itä-Libanon, 6.11. ISISin pommi surmasi ainakin viisi henkeä.

BEIRUT, 12.11. ISISin shiia-moskeijan edessä räjäyttämä pommi surmasi yli 40 henkeä ja haavoitti yli 200:a.

PARIISI, 13.11. ISISin itsemurhauskuihin ja väkijoukon tulituksiin kuoli 129 henkeä.

BAMAKO, Mali, 20.11. Pohjois-Afrikan al-Qaida surmasi 27 henkeä ulkomaalaisten hotellissa.

SIINAI, Egypti, 30.10. Pommi räjäytti venäläisiä matkailijoita kuljettaneen koneen, 224 uhria.

KUN IRAN ON nyt noussut alueelliseksi suurvallaksi, Persianlahden alueen monarkioiden ja Israelin yhteinen näkemys on, että Iran on niiden kannalta suurempi vaara kuin jihadismi. Saudi-Arabia, Qatar ja Turkki ovat rahoittaneet jihadismia, koska niiden tavoitteena oli katkaista sen avulla Syyrian yhteydet Libanonin Hezbollahiin ja Iraniin, mutta suunnitelma ei onnistunut.

Muistettakoon, että Iran, Syyria ja Hezbollah kuuluvat kaikki yhdessä Hamasin kanssa lännen vastaiseen vastarintaliikkeeseen, joka on toistaiseksi onnistunut pitämään Assadin vallassa, vaikka Syyriasta on tullut tynkävaltio. Jos Syyrian maayhteys Libanoniin katkaistaan, Hezbollah ei saa enää sen vallan kannalta tärkeitä aseita, koska Israel estää niiden saapumisen muita reittejä.

TÄLLÄINEN ON SUURESTI yksinkertaistettuna alueen geopolittinen tilanne tällä hetkellä. Eräiden sunnimaiden ja Yhdysvaltain tukema sunniradikalismi on luonut isisin, joka uhkaa myös meidän jokapäiväistä elämäämme.

Uutta on se, että Venäjästä on tullut vahva vaikuttaja Lähi-idässä. Venäläisen matkustajakoneen räjäyttämisen jälkeen tämä maa on ehkä aikaisempaa motivoituneempi saamaan Syyriaan rauhan. Venäjä osallistuu Syyriaa koskeviin Wienin neuvotteluihin, joissa Saudi-Arabia ja Iran ovat ensimmäistä kertaa saman pöydän ääressä.

Ehkä Saudi-Arabiastakin saattaa löytyä pienen pientä kiinnostusta rauhaan, vaikka se on ollut luomassa sekä al-Qidaa että isisiä. Nämä kaksi terroristijärjestöä nimittäin uhkaavat myös Saudi-Arabiaa. Isis on räjäyttänyt kolme pommiä Saudi-Arabian Itäisen maakunnan shiia-moskeijoissa, ja Jemenin sota on vahvistanut myös al-Qidaa Jemenin ja öljymonarkian raja-alueilla. **Y**

**PERSIANLAHDEN
ALUEEN MONAR-
KIOIDEN JA ISRAELIN
YHTEINEN NÄKEMYS
ON, ETTÄ IRAN ON
NIIDEN KANNALTA
SUUREMPI VAARA
KUIN JIHADISMI.**

Yhteinen VAI KUNKIN OMA?

Kirjoittaja Piritta Aunmaa

EU:n 2000-luvun alkupuolen
yhteinen ulkopoliittinen
kunnianhimo on korvautunut
realismilla. Jäsenmaat pitävät
edelleen tiukasti kiinni
kansallisesta suvereniteetistaan.
Yhteinen näkemys
EU:n ulkopoliittisista
intresseistä puuttuu.

EUROOPAN YHTEISTÄ ULKO- ja turvallisuuspolitiikkaa on vuodesta 2011 määrittänyt niin Lissabonin sopimuksen toimeenpano kuin Ukrainan kriisi ja epävakaus EU:n naapurustossakin. Lisäksi pitkittynyt talouskriisi, integraatiokriittisyyden kasvu jäsenmaissa ja keskinäisen solidaarisuuden kyseenalaistaminen ovat jättäneet jälkensä yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan.

Samanaikaisesti Yhdysvaltain ulkopoliitikassa on tapahtunut muutos, joka siirtää strategista painopistettä enemmän Aasiaan. Venäjä on turvautunut voimapolitiikkaan. Kasvava terrorismi ja hallitsemattomat muutto- liikkeet puolestaan pakottavat EU:n kantamaan suurempaa vastuuta omasta ja naapurustonsa vakaudesta ja turvallisuudesta.

Lissabonin sopimuksen tavoitteena oli luoda EU:n ulkosuhdehallinnosta keskeinen ulkopoliittinen toimija. Korkean edustajan vaihtuminen **Catherine Ashtonista Federica Mogheriniin** on muuttanut tilannetta. Hänellä on edeltäjänsä enemmän halua ja kykyä määrittää ulkopoliittista agendaa.

EU:n aktivoituminen Välimeren muuttoliikekriisissä oli alun perin Mogherinin saavutusta. Toisaalta Mogherinin yritykset EU:n Venäjäpolitiikan arvioimiseksi ja kriisinhallintatoimien käynnistämiseksi Libyassa ovat kaatuneet jäsenmaiden tuen puutteeseen.

Ashton puolestaan vältti koko viisivuotisen toimikautensa riskien ottamista ja keskittyi itse itselleen asettamiinsa prioriteetteihin, joita olivat Serbian ja Kosovon välinen dialogi sekä Iranin ydinohjelmanevottelut. EU:n jäittäminen Ukrainan kriisin ratkaisemista koskevien neuvotteluiden ulkopuolelle on ainakin osittain laskettava Ashtonin syyksi. EU:n todelliseksi ulkopoliittiseksi johtajaksi onkin noussut Saksan liittokansleri **Angela Merkel**.

U NIONI ON KUITENKIN ollut keskeinen toimija Ukrainan kriisissä sekä Venäjän vastaisten pakotteiden että Ukrainalle annetun merkittävän taloudellisen ja institutionaalisen tuen kautta. Jäsenmaiden yhtenäisyyteen perustuva pakotepoliittikka on osoittautunut unionin voimakkaimmaksi ulkopoliittiseksi työkaluksi. Kriisin pitkittyminen ja Venäjä-pakotteiden taloudelliset seuraukset jäsenmaissa tulevat kuitenkin jatkossa aiheuttamaan säröjä ulkopoliittisen yhtenäisyyden ylläpitämisessä.

Iranin ydinohjelmanevottelut ovat olleet selkeä ulkopoliittinen onnistuminen unionille. Myös tässä pakotepoliittikka on ollut EU:n keskeisin ulkopoliittinen työkalu. Vaikka lopulliseen sopimukseen pääseminen on nähty ennen kaikkea Iranin ja Yhdysvaltojen kahdenvälisiin kontakteihin perustavana, oli EU keskeinen toimija. Jatkossa EU:n ulkopoliittista toimintakykyä ja vaikuttavuutta haluttaisiin lisätä nimenomaan suuremmalla joustavuudella ja hyväksymällä erilaisten jäsenmaaryhmien toimiminen unionin nimissä Iran-neuvotteluiden esimerkin mukaisesti. Korkea edustaja Mogherini on puhunut joustavien kokoonpanojen puolesta.

Usein kuitenkin toimivaltakiistat komission ja neuvoston välillä ovat olleet nopean toiminnan hidasteina. Komission menettelytavat ovat raskaita. Puutteita on niin yhtenäisessä toimintakulttuurissa, koordinaatiossa kuin strategisessa ohjauksessakin.

**JÄSENMAIDEN
YHTENÄISYYTEEN
PERUSTUVA PA-
KOTEPOLITIikka
ON OSOITTAU-
TUNUT UNIONIN
VOIMAKKAIM-
MAKSI ULKO-
POLIITTISEKSI
TYÖKALUKSI.**

Suomi ajoi voimakkaasti strategiatyötä, mutta sitä pidettiin lähinnä akateemisena ja aikaavievänä harjoituksena. Aika ajoi kuitenkin vuoden 2003 strategiasta ohi. Kesäkuun Eurooppa-neuvosto päätti ulko- ja turvallisuuspoliittisen strategian laatimisesta. Työ on tarkoitus saattaa loppuun kesään 2016 mennessä.

ULKOPOLIITTISEN REALISMIN välttämättömyys sekä EU:n yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan ja muiden ulkosuhteiden keskinäisriippuvuus näkyy ehkä selvimmin naapuruuspolitiikassa. Naapuruuspolitiikka luotiin hyvin teknisenä, komissiovetoisena harjoituksena laajentumispoliitiikan instrumentteja hyödyntäen mutta ilman jäsenyysikkunaa.

Naapuruston kasvava epävakaas arabikansannousuja seuranneiden konfliktien, voimistuvan terrorismin, hallitsemattomien siirtolaisvirtojen ja Ukrainan kriisin myötä on kuitenkin osoittanut, ettei naapuruuspolitiikkaa voida erottaa muusta ulkopoliitiikasta, vaikka tällainen jako Lissabonin sopimuksessa tehdään.

Nyt ollaan valmiita myöntämään, että EU on yliarvioinut vaikutusvaltaansa naapurustossaan. 16 kumppanimaasta vain neljän – Ukrainan, Georgian, Moldovan ja Tunisian – voidaan katsoa olevan aidosti kiinnostuneita EU-lähentymisestä.

Junckerin komissio onkin käynnistänyt naapuruuspolitiikan uudistuksen, jonka avainkäsitteitä ovat eriyttäminen, joustavuus, näkyvyys ja omistajuus. Naapuruuspolitiikan ei ole tarkoitus jatkossa enää perustua kaikille kumppaneille tarjottaviin yhtenäisiin assosiaatiosopimuksiin, vaan sen avulla halutaan nyt selkeämmin edistää unionin omaa turvallisuutta. Sillä halutaan vastata niin eteläisen kuin itäisenkin naapuruston konflikteihin. Myös jäsenmaat haluavat selkeämmin äänensä kuuluviin. Komissio ei voi enää yksin päättää naapuruuspolitiikan suunnasta ja toimeenpanosta.

Voimapolitiikan maailmassa oletamus intressien yhteneväsyydestä on johtanut virhearviointeihin etenkin Venäjän suhteen Ukrainan kriisissä. Myös Kiinan globaalia vaikutusvaltaa kasvattava politiikka näkyy esimerkiksi Afrikassa, jossa EU on perinteisesti mieltänyt itsensä johtavaksi toimijaksi, mutta jossa Kiina on saamassa yhä suurempaa jalansijaa.

EU:n on jatkossa opittava toimimaan voimapolitiikkaan turvautuvien suurvaltojen kanssa. Joidenkin arvioiden mukaan edes Yhdysvaltoja ei pitäisi katsoa strategiseksi kumppaniksi ihan kaikilta osin. EU:n ja Yhdysvaltain edut eroavat esimerkiksi Lähi-idässä, jossa Yhdysvaltain sisäpolitiikkaa sanelevat vahvasti maan suhteet Israeliin.

**NYT OLLAAN
VALMIITA
MYÖNTÄMÄÄN,
ETTÄ EU ON
YLIARVIOINUT
VAIKUTUS-
VALTAANSA
NAAPURUS-
TOSSAAN.**

**MYÖS JÄSEN-
MAAT HALUAVAT
SELKEÄMMIN
ÄÄNENSÄ
KUULUVIIN.
KOMISSIO
EI VOI ENÄÄ
YKSIN PÄÄTTÄÄ
NAAPURUUS-
POLITIIKAN
SUUNNASTA
JA TOIMEEN-
PANOSTA.**

EU:N YHTEINEN TURVALLISUUS- ja puolustuspolitiikka (YTPP) on viimeisen neljän vuoden aikana saanut uutta vauhtia niin käsittelyistä Eurooppa-neuvostossa, Ukrainan kriisistä ja eteläisen naapuruston väkivaltaisesta murroksesta kuin korkean edustajan vaihtumisestakin. Myös komission vahvasti federalistinen puheenjohtaja Juncker on tuonut oman panoksensa muun muassa EU-armeijaa koskevilla lausunnoillaan.

Yhteinen puolustus ei ole edelleenkään ajankohtainen kysymys, vaikka suorituskyvyn parantaminen edellyttää kilpailukykyistä eurooppalaista puolustusteollisuutta. EU:n puolustusyhteistyön laajentuminen puhtaasti hallitusten välisestä osaksi sisämarkkina-, teollisuus ja tutkimus- ja innovaatiopolitiikkaa on ollut merkittävä askel.

Suomi oli ensimmäisiä jäsenmaita, jotka ajoivat puolustuskysymysten nostamista Eurooppa-neuvoston käsittelyyn.

Vuoden 2012 jälkeen on käynnistetty kuusi siviilikriisinhallintamissiota ja neljä sotilaallista operaatiota pääosin Afrikassa. Keskeinen muutos EU:n kriisinhallinnassa on ollut turvallisuuden ja kehityksen keskinäisriippuvuuteen perustuvan kokonaisvaltaisen lähestymistavan omaksuminen. Toinen keskeinen muutos koskee kriisialueiden ja -maiden omien suorituskykyjen ja voimavarojen kehittämistä koulutus- ja materiaalituen avulla. EU:n kriisinhallintamissiot ja -operaatiot keskittyvät pääasiassa kriisimaiden siviili- ja sotilaallisten toimijoiden kouluttamiseen ja mentorointiin.

SUOMEN TOIMINTALINJAUKSET OVAT perustuneet hallitusohjelmiin sekä turvallisuuspoliittiseen ja EU-selontekoon. Tavoitteena on ollut aktiivinen toiminta EU:n yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan ja siihen sisältyvän yhteisen puolustuspolitiikan kehittämiseksi.

Siviilikriisinhallinnassa Suomi on ollut väkilukuunsa suhteutettuna suurin asiantuntijoita lähettävä maa ja myös absoluuttisesti neljänneksi suurin. Tämä on näkynyt suomalaisten hyvänä sijoittumisena siviilikriisinhallintamissioiden johtotehtäviin Afganistanissa ja Libyassa.

Sotilaallisessa kriisinhallinnassa Suomi on puolestaan osallistunut toistaiseksi kaikkiin operaatioihin Keski-Afrikan vuonna 2015 käynnistynyttä sotilaallista neuvonanto-operaatiota lukuun ottamatta. Aktiivinen kriisinhallintaosallistuminen on vahvistanut Suomen painoarvoa yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan kehittämisessä. Siinä ei kuitenkaan ole edetty niin pitkälle kuin mitä Suomi olisi toivonut Lissabonin sopimuksen perusteella. **Y**

Kirjoittaja on toiminut Suomen edustajana EU:n poliittisessa ja turvallisuusasiain komiteassa 2011–2015.

Planeetta

EI NEUVOTTELE

Kirjoittaja Satu Hassi

Ilmastonmuutos etenee fysiikan ja kemian lakien mukaan, myöntämättä neuvottelutaukoja. Tämän ymmärtäminen tuntuu olevan vaikeaa monille. Optimismia kuitenkin herättävät investoinnit uusiutuvaan energiaan sekä yritysmaailman ilmastoherätys.

IHMISKUNTA KÄY KILPAJUOKSUA, jossa toisella puolen etenee ilmastonmuutos ja toisella puolen kehittyvät ilmastoymmärrys ja uusi tekniikka. Ilmastotietoa on ollut tarjolla kauan, mutta sen perillemeno on ollut hidasta. Viive voi olla kohtalokas, juuri siksi, että planeetta ei odota.

Tänä vuonna maapallon keskilämpötila on ensi kertaa yltänyt yli asteen korkeammalle kuin ennen teollistumisen alkua. Ilmakehän hiilidioksidipitoisuus on ylittänyt 400 miljoonasosaa (ppm). Silloin kun CO_2 -pitoisuus viimeksi oli nykytasolla, ihmisiä ei ollut.

YK:n tavoitteena on pitää maapallon keskilämpötilan nousu kahden asteen alapuolella. Uusimman tiedon mukaan tämäkään ei ole varma turvaraja. On kuitenkin selvää, että kahden asteen ylittäminen olisi yhteiskunnille tuhoisaa.

ILMASTONMUUTOS ON TAVALLAAN ONGELMAVAHVISTIN – SE PAHENTAA ENNESTÄÄN OLEMASSA OLEVIA ONGELMIA.

Maailman valtioiden antamat lupaukset Pariisin ilmastokokouksen alla ovat parantaneet tilannetta, mutta tarkoittavat silti yhteenlaskettuina 2,7 asteen lämpenemistä. Siksi pidän yhtenä Pariisin keskeisimmistä kysymyksistä sitä, sovitaanko sitoumusten tarkistamisesta määrävälein.

Ilmastonmuutos ja sen aiheuttama monivuotinen kuivuus saattavat olla yksi tekijä myös Syyrian sisällissodan taustalla. Ilmastonmuutos on tavallaan ongelma vahvistin – se pahentaa ennestään olemassa olevia ongelmia. Kuten pakolaiskriisi osoittaa, seuraukset heijastuvat laajalle.

1 970-LUVUN LOPULLA SUOMALAISISSAKIN päivälehdissä julkaistiin uutinen siitä, että Yhdysvaltain tiedeakatemia varoittaa ilmastonmuutoksesta.

Ajatuksen, että fossiilisten polttoaineiden poltossa muodostuva hiilidioksidi lämmittää maapalloa, esitti ruotsalainen Nobel-palkittu kemisti **Svante Arrhenius** 1900-luvun alussa. 1950-luvun lopulla **Charles Keeling** aloitti ilman hiilidioksidipitoisuuden mittaukset Havaijin Mauna Loa saarella. Mittauksista, ”Keelingin käyrästä”, näkyvä jatkuva nousutrendi.

Äskettäin on paljastettu, että myös Exxon-yhtiössä on tiedetty asiasta kauan. Exxonin tutkija **James F. Black** kertoi 1977 firman johdolle, että fossiilisten polttoaineiden poltto vaarantaa ihmiskunnan tulevaisuuden. Firma asetti tutkimusryhmän selvittämään asiaa. Vuonna 1982 Exxonin johdolle jaettu dokumentti totesi, että seuraukset voivat olla katastrofaalisia, ellei fossiilisten polttoaineiden polttoa vähennetä tuntuvasti. Osakkeenomistajille tätä ei kerrottu.

1980-luvun lopulla Exxon lopetti ilmastotutkimuksen ja ryhtyi rahoittamaan ilmastonmuutoksen kiistämistä, johon se on käyttänyt miljoonia dollareita. Tapa, jolla ilmastonmuutostietoa on kiistetty, on samanlainen kuin se, jolla tupakkateollisuus vuosikymmenien ajan yritti kiistää tupakoinnin vaarallisuuden.

VUONNA 1988 MAAILMAN meteorologinen järjestö wmo ja YK:n ympäristöohjelma UNEP asettivat IPCC:n eli hallitustenvälisen ilmastonmuutospaneelin kokoamaan tutkimustietoa ilmastonmuutoksesta.

IPCC:n viesti on ajan myötä tiukentunut. Ensimmäinen raportti vuonna 1990 totesi, että tarvitaan lisää tietoa. Toinen raportti vuonna 1995 katsoi ihmisen aiheuttaman ilmastonmuutoksen mahdolliseksi, kolmas vuonna 2001 totesi sen olevan ”todennäköinen” ja neljäs vuonna 2007 ”erittäin todennäköinen”.

Raportteihin reagoitiin. Vuonna 1992 Rio de Janeirossa YK-huippukokouksessa solmittiin YK:n ilmastopuitesopimus, UNFCCC, joka on edelleen

kansainvälisen ilmastopolitiikan perusta. Sen keskeinen sitoumus on estää ihmisen aiheuttama vaarallinen ilmastomuutos. Se, miten tämä tehdään, jäi myöhemmin väännettäväksi. Riossa Yhdysvaltoja edusti presidentti **George Bush** vanhempi. Myös USA ratifioi sopimuksen.

1995 julkaistu IPCC:n toinen raportti vaikutti siihen, että vuonna 1997 Kiotossa solmittiin Kioton pöytäkirja, joka sisälsi sitovat päästöraajat, mutta vain perinteisille teollisuusmaille.

Kioton päästörajojen asettaminen vain teollisuusmaille perustuu ilmastopoliittisen periaatteeseen, jonka tulkinnasta on tullut kiistakapula ja kompastuskivi. Periaate ”yhteiset, mutta eriytyvät vastuut” tarkoittaa selkokielellä, että teollisuusmaiden pitää aloittaa päästövähennyssavotta, koska ne ovat käynnistäneet ilmastomuutoksen, ja myös koska niillä on ilmastotoimien toteuttamiseen paremmin varaa.

Periaate jättää avoimeksi, kuinka kauan velvoitteet koskevat vain perinteisiä teollisuusmaita. Kovan linjan kehitykseen eivät halua takarajaa. Teollisuusmaat taas haluavat, että päästörajojen pitää jatkossa koskea kaikkia, ainakin päästöiltään suuria maita. Tiukimmin tätä on ajanut USA.

Se, että Kioto ei rajoita Kiinan eikä Intian päästöjä oli yksi perustelu, kun presidentti **George W. Bush** keväällä 2001 julisti Kioton ”kuolleeksi”, kesken Kiotoa tarkentavien neuvottelujen, joita tarvittiin ennen kuin teollisuusmaat pystyivät ratifioimaan sopimuksen. EU kuitenkin päätti rohkaista maailman muita maita jatkamaan neuvotteluja. Ne saatiinkin päätökseen saman vuoden heinäkuussa hyvin dramaattisessa ilmastokokouksessa.

VUONNA 1997 EU toi Kiotoon tarjouksen: jos muut teollisuusmaat ovat valmiita vastaaviin vähennyksiin, EU-maat vähentävät päästöjään 15 prosentilla vuoteen 2010 mennessä vuoden 1990 tasosta. Kiotossa teollisuusmaat lupasivat keskimäärin vähentää päästöjään hiukan yli viidellä prosentilla ja EU:kin tinki tarjouksensa kahdeksaan prosenttiin.

Tavoitetta on arvosteltu ylipäänsä mitättömäksi ja erityisesti siksi, että se rajoittuu pelkkiin teollisuusmaihin, joista vielä USA jäi ulkopuolelle.

Kioto kuitenkin virallisti ilmastonsuojelun. Se on antanut selkänöjan valtioissa, osavaltioissa, kunnissa ja yrityksissä päätetyille lukemattomille toimille, jotka ovat saaneet käyntiin muun muassa uuden energiatekniikan vyörynomaisen kehityksen.

EU ON KOKO ajan kiskonut ilmastoneuvotteluja eteenpäin. Kioto-prosessi muuten alkoi Berliinin ilmastokokouksesta, jota johti Saksan silloinen ympäristöministeri **Angela Merkel**.

Uuden ilmastoherätyksen käynnistivät syksyllä 2006

**KIOTON
SOPIMUS
ON ANTANUT
SELKÄNOJAN
LUKEMATTO-
MILLE TOIMILLE,
JOTKA OVAT
SAANEET
KÄYNTIIN
MUUN MUASSA
UUDEN
ENERGIA-
TEKNIIKAN
VYÖRYN-
OMAISEN
KEHITYKSEN.**

Maailmanpankin entisen pääekonomistin **Nicholas Sternin** raportti, joka totesi ilmastonsuojelun tulevan moninkertaisesti halvemmaksi kuin itse ilmastomuutos, sekä muutamaa kuukautta myöhemmin julkaistu IPCC:n neljäs raportti.

George W. Bushin hallinto oli tehnyt ilmastosta puoluepoliittisen kiistan ja halvaannuttanut ilmastoneuvottelut vuosikausiksi. Joulukuussa 2007 Balilla pidetyssä neuvottelussa USA kuitenkin myöntyi seuraavaa ilmastositomusta koskevien neuvottelujen aloittamiseen sen jälkeen kun oli joutunut valtavan buuauksen kohteeksi. Tavoitteeksi asetettiin seuraavan sopimuksen solmiminen vuonna 2009. Tanskan hallitus kutsui kokouksen Kööpenhaminaan.

EU halusi jouduttaa ilmastoneuvotteluja tekemällä ennen Kööpenhaminan kokousta valmiiksi oman ilmastolainsäädäntönsä vuoden 2020 tavoitteista, joihin kuului päästöjen vähentäminen 20 prosentilla ja uusiutuvan energian osuuden nostaminen 20 prosenttiin.

Kööpenhaminassa ei syntynyt sopimusta. Silti kokouksen alla melkein kaikki maailman maat ilmoittivat kansalliset sitoumuksensa. YK:n ympäristöohjelma UNEP laski niiden rajoittavan ilmastomuutoksen noin 3,5 asteeseen.

KÖÖPENHAMINAN KESKEINEN KOMPASTUSKIVI oli yhteisten, mutta eriytettyjen vastuiden periaate. Kehitysmaaryhmä halusi sitovien rajojen edelleen koskevan vain teollisuusmaita. Teollisuusmaat halusivat niiden koskevan kaikkia suuria päästöntuottajia.

Ikuisuuskiista nytkähti eteenpäin Durbanissa 2011. EU sai ensin köyhimmät kehitysmaat ja sen jälkeen Afrikan maat tukemaan ehdotusta, jonka mukaan seuraavan ilmastositomuksen päästösitoumusten pitää koskea kaikkia. Kokouksen kuluessa mukaan tuli myös vauraampia kehitysmaita.

Lopulta ensin Kiina ja sitten myös Intia myöntyivät. Muutamaa tuntia aikaisemmin Yhdysvallat oli ilmoittanut hyväksyvänsä itselleen päästöraajat, jos ne koskevat myös suuria kehitysmaita. Kun Kiina ilmoitti hyväksyvänsä päästöraajat, USA yritti pyörtää juuri aikaisemmin sanomansa. Lopulta päätös syntyi. Tavoitevuodeksi, johon mennessä uusi sopimus neuvotellaan valmiiksi, asetettiin 2015.

Tämän neuvottelukierroksen huipentumasta on siis kyse Pariisissa tämän vuoden joulukuussa.

Pariisia, kuten Kööpenhaminaakin, lähestyttäessä useimmat maailman maat ovat ilmoittaneet kansalliset sitoumuksensa vuodelle 2030. UNEP arvioi näiden sitomusten yhteenlasketusti merkitsevän 2,7 asteen lämpenemistä.

OPTIMISMIA PARIISIN KOKOUKSEN alla herättää muun muassa yritysmaailman asenteiden muuttuminen. On jopa arvioitu, että tapahtuipa Pariisissa mitä tahansa, uusi energiatekniikka on jo voittanut.

Tuuli- ja aurinkovoiman myönteisen kehityskierteen

keskeisiä käynnistäjiä ovat olleet Tanska ja Saksa, jotka ovat jo 1990-luvulta lähtien kannustaneet investoimaan tuuli- ja aurinkosähköön, käyttäen keskeisenä kannustimena syöttötariffia eli takuuhintaa. Lukuisat maat ovat seuranneet esimerkkiä. Myös Kiina ja Yhdysvallat ovat jo vuosia investoineet isosti tuulivoimaan. Kiina tuottaa jo tuulella enemmän sähköä kuin ydinvoimalla, eivätkä sen päästöt ole nousseet viime ja tänä vuonna.

Ensin tuulivoimateknologian, sitten aurinkopaneelien hinta on laskenut, mikä on edelleen kasvattanut myyntiä. Kukin aurinkosähkön tuotantokapasiteetin kaksinkertaistuminen on laskenut yksikköhintoja noin 20 prosenttia.

Tuuli- ja aurinkoenergian kasvu 2000-luvulla on roimasti ylittänyt esimerkiksi kansainvälisen energijärjestön IEA:n ennusteet. Vain Greenpeace on osannut ennustaa kasvun edes suunnilleen oikein.

Yhä useammassa maassa, jopa Suomessa, kuluttaja saa sähköä halvemmalla oman katon aurinkopaneelista kuin verkosta. Tänä vuonna Kiina on asentanut pv-aurinkosähkökapasiteettia jo kymmenen gigawattia eli 10 000 megawattia.

Aurinkosähkö tulee muuttamaan koko sähköliiketoiminnan luonteen, vastaavalla tavalla kuin mobiiliviestintä on muuttanut tiedonvälityksen. Akkujen yleistäminen voimistaa muutosta.

**MONET SUURET
KANSAINVÄLISET
YRITYKSET OVAT
HAVAHTUNEET
SIIHEN, ETTÄ
JOS SIVILISAATIO
KATOAA,
BISNEKSELLÄ-
KÄÄN EI OLE
TULEVAISUUTTA.**

USIUTUVAN ENERGIAN HINNAN lasku on mahdollisesti vaikuttanut myös öljyn hinnan laskuun, joka on saanut Shellin luopumaan arktisen öljyn poraamishankkeista.

Monet suuret kansainväliset yritykset ovat havahtuneet siihen, että jos sivilisaatio katoaa, bisnekselläkään ei ole tulevaisuutta. Yrityksiin, jotka ovat vedonneet tiukempien ilmastotoimien puolesta, kuuluvat muun muassa ABB, Fortum, IKEA, Pepsi, Siemens, Sony, Unilever sekä Walmart.

Uusin vaihe yritysmaailman ilmastoherätyksessä on sijoittajien havahduttaminen fossiilibisneksen riskeihin. Muun muassa Stern ja IKEA ovat todenneet, että valtaosa tunnetuista fossiilivaroista pitää jättää maahan, jos haluamme estää ilmastonmuutoksen äitymisen tuhoisaksi.

Toisaalta öljy- ja muiden fossiiliyhtiöiden osakkeiden markkina-arvo perustuu siihen oletukseen, että niiden varannot poltetaan. Tämä tarkoittaa, että fossiiliyhtiöiden osakkeiden hinnassa on iso kupla. Omistajien, esimerkiksi eläkeyhtiöiden, on viisainta irrottautua näistä sijoituksista kun vielä voivat.

Kivikausi ei päättynyt kivien loppumiseen, öljyn aikakausikin päättyy ennen kuin öljy loppuu. Tästä on tullut yksi energia-alan lentävistä lauseista, jota on siteerannut myös Saudi-Arabian entinen öljyministeri sheikki **Zaki Yamani.** Y

IRTI EUROSTA vai syvemmälle liittovaltioon?

Kirjoittaja Heikki Taimio

Arvostetut taloustieteilijät ovat jo kauan pitäneet euroa virheenä, mutta siitä eroaminen ei vaikuta poliittisesti mahdolliselta. Toinen vaihtoehto edellyttäisi taloudellisen yhteisvastuun laajentamista rahaliitossa.

EUROOPAN KOMISSION EUROBAROMETRI kyslee vuosittain kansalaisten mielipiteitä EU-asioista. Tuoreimmat, marraskuun alussa julkistetut tulokset osoittavat yhteisen rahan, euron kannatuksen olevan nyt ennätyskorkealla. 71 prosenttia euroalueen kansalaisista katsoo, että euro on hyväksi koko EU:lle, ja keskimäärin 61 prosenttia pitää euroa hyvänä asiana omalle maalleen. 64 prosenttia suomalaisista näkee euron myönteiseksi asiaksi Suomelle.

Euron kannatusluvut ovat yllättävän korkeita, kun muistetaan pitkitynyt eurokriisi ja useiden jäsenmaiden kireä talouspolitiikka. Ilmeisesti kansalaiset eivät ole nähneet rahaliiton yhteyttä näihin ongelmiin. Ehkä he ennen kaikkea arvostavat yhteisvaluutan helppoutta matkustelussa ja hintojen vertailussa. Korotkin ovat ennätysmatalalla. Näinä epävarmoina, ellei suorastaan vaarallisina aikoina ihmiset voivat hakea turvaa EU:n yhtenäisyydestä, jota euro vahvistaa.

Toisaalta on merkille pantavaa, että lukuisat arvostetut taloustieteilijät ovat jo kauan pitäneet euroa vakavana virheenä. Näin on laita esimerkiksi monetarismin oppi-isä **Milton Friedmanin** ja keynesiläisen **Joseph Stiglitzin**, molemmat nobelisteja. Monen suomalaisenkin ekonomistin näkemyksen on kiteyttänyt **Sixten Korkman** tuoreimmassa kirjassaan *Väärää talouspolitiikkaa*: ”Rahaliitto oli uljas hyppy tunteuttamaan, joka on toistaiseksi epäonnistunut surkeasti. Nykytilanteessa rahaliittoa ei pidä koossa sitä koskeva innostus vaan pelko siitä hallitsemattomasta taloudellisesta ja poliittisesta katastrofista, johon hankkeen peruuttaminen herkästi johtaisi.”

**NÄINÄ
EPÄVARMOINA,
ELLEI SUORASTAAN
VAARALLISINA AIKOINA
IHMISET VOIVAT
HAKEA TURVAA EU:N
YHTENÄISYYDESTÄ,
JOTA EURO VAHVISTAA.**

EUROKRIISI ON OLLUT näkyvin osoitus rahaliiton epäonnistumisesta, mutta laajemminkin on ollut nähtävissä, etteivät sen perustajien odotukset jäsenmaiden taloudellisesta lähentymisestä ole juuri toteutuneet. Esimerkiksi Euroopan keskuspankin viime heinäkuussa ilmestynyt raportti osoitti, että yhdestätoista alkuperäisestä EMU-jäsenestä (Luxemburg ei ollut vertailussa mukana) vain Saksa ja Irlanti ovat elintasonsa osalta onnistuneet säilyttämään tai parantamaan suhteellista asemaansa muihin EU-maihin nähden. Irlantikin ajautui kriisiin, mutta sen nettotulos vuoden 1999 jälkeen on ollut positiivinen. Muut alkuperäiset jäsenet ovat olleet suhteellisia häviäjiä.

Vapaus Valita Toisin -yhdistyksen seminaarissa 18. marraskuuta alustanut Aalto-yliopiston kauppakorkeakoulun professori **Pertti Haaparanta** on laskelmissaan päätnyt samansuuntaisiin tuloksiin Suomen osalta. Jos eurojäsenyydestä on meille ollut jotain hyötyä, niin se saatiin alkuvuosi-
na. Nämä hyödyt ovat vähintäänkin hävinneet vuoden 2011 jälkeen verrattuna siihen, että olisimme jääneet rahaliiton ulkopuolelle. Haaparanta tulkitsee tuloksiaan niin, että euroalueen kireä talouspolitiikka on erityisesti vuoden 2011 jälkeen supistanut kokonaiskysyntää ja haitannut Suomen vientiä. Tässä mielessä liittyminen euroon on ollut väärä ratkaisu Suomelle.

TÄLLÄISET IKÄVÄT TOSIASIAT eivät ole kovin yleisessä tiedossa. Toisaalta vaikka ne olisivatkin, pyrkimys erota rahaliitosta ja ottaa käyttöön kansallinen valuutta merkitsi jäsenmaiden hallituksille todennäköisesti poliittista itsemurhaa. EMUa rakentaneille poliitikoille arvovaltatappio olisi suunnaton. Siihen liitetty tavoitteet, mitä kaikkea sitten eri tahoilla on ollutkin, jäisivät toteutumatta. Sitä paitsi siirtymistä kansalliseen valuuttaan olisi käytännössä hyvin hankala toteuttaa.

**NYKYKRIISIN
AIHEUTTIVAT
JUURI YKSITYISET
PÄÄOMA-
MARKKINAT,
JOTEN MIKSI NE
TARJOAISIVAT
VAKAUTTA
JATKOSSAKAAN?**

Lisäksi on helppo kuvitella ja pelätä, että jos yhdenkin jäsenmaan annettaisiin erota rahaliitosta, se herättäisi kysymyksiä eräiden muidenkin suhteen. Koko raken-
nelma voisi alkaa purkautua ja sen jälkeen itse EU – jota myös horjuttaisi Ison-Britannian ensi vuonna pidettävän kansanäänestyksen mahdollinen kielteinen tulos. Äärimmäisenä uhkakuvana on Euroopan ”balkanisoituminen” ja muuttuminen uudelleen sotatantereeksi.

Niinpä rahaliitto yritetään pelastaa kaikin keinoin. Merkittävä osa EU:n poliittisesta ja virkamieseliitistä haluaa edetä kohti liittovaltiota, jossa kansallisilla rajoilla ei olisi juuri mitään merkitystä. Ongelma siinä, kuten vähemmän kunnianhimoisissa riskienjakomekanismeissakin, on vain se, ettei EU:n suurin jäsenmaa Saksa (eikä Suomikaan) hyväksy niihin sisältyvää erittäin laajaa yhteisvastuuta.

Suomen nykyinen hallitus ajaa vaihtoehdoksi kunkin maan omaa vastuuta ja uskoo, että markkinakuri estäisi liiallisen velkaantumisen. Professori Haaparanta kysyy kuitenkin aiheellisesti: nykykriisin aiheuttivat juuri yksityiset pääomamarkkinat, joten miksi ne tarjoaisivat vakautta jatkossakaan? **Y**

Ydinkokemus

KIRJOJA, ELOKUVAA,
TEATTERIA
JA MUSIIKKIA:
TAIDETTA, JOKA
SYNNYTTÄÄ
KOKEMUKSIA.

74 Kuulet kumman soiton – puhetta sodasta ja sotapuhetta
/ **77 RIITTA OITTINEN** The Funambulist tarttuu vallan
rakennelmiin / **81 NORA LUOMA** Sarjakuvakirja aseita
ja väkivaltaa vastaan / **84 FOLKE SUNDMAN** Rauhanliikkeen
guru uusissa kansissa / **86** Kirja-arviot / **92** Levyt
/ **93 ARJA ALHO** Tottelisinko? / **94 HANNU REIME** Barbarian
partaalla? / **96 LIISA JAAKONSAARI** EU:n kriisipolitiikka
on kaksinaamaista / **98** Pala historiaa

KUULET KUMMAN SOITON – PUHETTA SODASTA JA SOTAPUHETTA

Kirjoittaja Ytimen toimituskunta Kuva Pekka Elomaa

Sotilaallisen vahvuuden ja maanpuolustustahdon korostaminen ovat otsikoissa. Sodan uhka ja vierauden pelko arjessa. Rauhan ja turvallisuuden puhe on joutunut piiloon. Ei kuitenkaan Ydin-lehdessä. Kirjailija Katja Kettu ja toimittaja Ilkka Lehdonmäki puhuivat rauhasta Kirjamessuilla 2015.

KATJA KETTU näkee kaksi tapaa toimia rauhan puolesta sotaa ja väkivaltaa vastaan. Ensimmäinen on tehdä asekauppa mahdottomaksi ja toinen tapa on toimia kulttuurin kautta. Kettu tekee sen, mikä on hänelle ominta ja lähintä. Hän kirjoittaa sodasta heikoimpien näkökulmasta, väkivallasta ja alistamisesta, mutta myös selviämisestä ja toivosta.

– Minua kiinnostaa valta. Samoin ihmisten käyttäytyminen kriisioloissa ja kuinka se saa meistä esiin piirteitä ja käyttäytymismalleja, jotka ovat vastoin normaaleiksi koettuja koo-deja. Älä tapa -käsky kumoutuu sodan aikana. Sota on äärimmäinen tragedia kaikille yhteis-

soille. Miksi silti sotapuhetta harjoitetaan ja miksi sotapuheella kiihotetaan?

Myös **Ilkka Lehdomäen** mielestä on tärkeää pohtia, miten puheen tasolla rakennetaan rauhaa ja miten toisaalta luodaan sotaista ilma-piiriä. Lehdonmäki on työssään kehityskysymysten, rauhan, turvallisuuden sekä ihmis-oikeuksien parissa joutunut uhkakuvien, mutta myös rauhan mahdollisuuksien äärelle.

– Tulevassa kirjassamme asiantuntijat analysoivat sotaista ja rauhanpuheen eroja. Minulle on tärkeää myös pohtia, miten pelkoja pitäisi käsitellä. Tunnustan pelkääväni. Pelkään sotaa ja väkivaltaa.

Päätoimittaja Arja Alho, tietokirjailija Ilkka Lehdonmäki ja kirjailija Katja Kettu keskustelevat Helsingin Kirjamessuilla 2015.

KATJA KETULTA on ilmestynyt tänä syksynä hänen neljäs romaaninsa *Yöperhonen*. *Kättilö* ilmestyi vuonna 2011. Siitä tehty elokuva puolestaan sai ensi-iltansa myös tänä syksynä. Kummatkin teokset sukeltavat osin vaiettuun historiaamme: Lapin sodan, loikkareiden ja vankileirien äärimmäisen raakaan ja karuun maailmaan.

Ketun mielestä on tärkeää tutkia historiaa siksi, että edeltävä aikamme antaa perspektiiviä sille, missä ollaan oltu ja mihin ollaan menossa. Sotahistorian tutkiminen avasi myös Ketun oman perheen vaiheita ja sodan vaikutuksia läheisiin ihmisiin.

– Olen kotoisin Rovaniemeltä. Lapin sota alkoi kiinnostaa minua. Lapin polttaminen toki oli trauman aihe, mutta muutoin siitä puhuttiin aika vähän. Naisista ja vankileireistä ei oikeastaan saanut puhua, ne olivat tabu. Minullekin valkeni vasta myöhemmin, että Suomi oli Saksan liittolainen. En saanut pitää esitelmää koulussa suomalaisten omista vankileireistä.

Mutta nyt kun olen aikuinen, opettajanhuoneessa ei enää voida päättää kirjoittamisestani.

– Kummatkin pappani olivat mukana sodassa. Minua ei olisi olemassa, jos toinen pappani olisi mennyt sillan yli, kun hän katseli Rovaniemen paloa. Silta räjähti. Toinen selvisi, toinen traumatisoitui, sairastui vakavasti ja teki itsemurhan. Minua kiinnostaa mikrohistoria ja erityisesti se, kuinka paljon olemme itse vastuussa tapahtuneista ja kuinka paljon kulloinenkin aika.

AJANKUVASTA KERTOO paljon kolttaasaamelaisten kohtelu. *Kättilöä* varten Kettu tutki Petsamon väestörekisteriä. Niin saksalaiset kuin suomalaiset pitivät kolttaasaamelaisia ali-ihmisinä. Heidät oli luokiteltu ei-ihmisiksi ”ryssien” ohella. Evakuoituja kolttaasaamelaisia pidettiin epäluotettavina, koska he puhuivat myös venäjää. Myöhemmin kolttaasaamelaisten kohtaloksi tulivat koulukodit, joissa he eivät saaneet puhua omaa äidinkieltään.

– Vankileireillä oli yllättävän paljon naisia. Osin se selittyi sillä, että viisi prosenttia venäläisistä sotilaista oli naisia. Osin, että oli koltasaamelaisia. Naisten alistaminen ja seksuaalinen hyväksikäyttö näyttää kuuluvan sotaan ja sen olemukseen. Siksi siitä pitää kirjoittaa.

Sodista kirjoitetaan yleensä voittajien ja sankarien kautta. Monet sodasta palanneet miehet olivat kuitenkin traumatisoituneita ja heillä oli paljon ongelmia. Silloin ei vain menty terapiaan itkemään. Vieläkään ei puhuta riittävästi murtuneista mielistä saati sotimisesta huumeiden voimalla. Kettu kuvaa erityisesti Pervitinin, metamfetamiinin, yleistä käyttöä.

Sodissa ei ole mitään kaunista eikä niistä, saati väkivallasta, saa vaieta. Ilkka Lehdonmäki kysyi teini-ikäisenä nyt jo edesmenneeltä sedältäään, mil-laista sodassa oli ollut. Vastaus oli ollut yksinkertainen.

– Setäni sanoi, että siellä paleltiin, pelättiin ja porattiin.

Yöperhosta kirjoittaessaan Katja Kettu hyödynsi vuosikausia tekemäänsä taustatyötä Venäjällä olevista vähemmistöistä ja suomensukuisista kansoista – erityisesti mareista – samoin kuin silloiseen Neuvostoliittoon loikanneista. Myös Katja Ketun suvusta löytyy loikkareita, mutta he palasivat. Suvun tarina olisi voinut saada toisen käänteeseen, jos palaaminen uudelleen Neuvostoliittoon olisi onnistunut. Hevosien jalan katkeaminen muutti kohtaloa.

– Olen luonut kuvitteellisen vankileirin. Se on sosialistisen leirin keskellä oleva äärikapitalistinen saareke, jossa kaikki on kaupan, ihmishenkeä myöden. Sitä vain määrättiin, että tuolta lähtee noin paljon ihmisiä orjatyövoimaksi leireille. Kun keskustelin **Jukka Rislakin** kanssa leirien ihmisten kohtaloista, hän arveli, etten pysty keksimään millään niitä kauheuksia, joita

leireillä tapahtui. Siellä pieni ihminen mietti, pääseekö enää koskaan kotiin.

– Tämän päivän Venäjällä vallankäyttäjä on edelleen epävarma ihminen, joka käyttää ikivanhoja kikkoja. Vaarattomista vähemmistöistä luodaan uhkakuvia, kuten vaikkapa homoista. Kun heidät saadaan eristettyä, voidaan palata entiseen. Tämä on siekailematonta vallankäyttöä ja manipulointia.

TOISEN MAAILMANSODAN jälkeisen ajan suurin pakolaisvirta suuntautuu parhaillaan Eurooppaan. Sotaa ja väkivaltaa pakenevat ihmiset haluavat turvaa ja turvallisuutta. Hekin miettivät, pääsevätkö enää koskaan kotiin. Ilkka Lehdonmäkeä huolestuttaa viholliskuvien luominen.

– Kun ihmiset hakevat parempaa elämää perheelleen, turvaa ja rauhaa, heidät otetaan vastaan vihollisina, vaarallisina ja pelottavina. Eikä vain Suomessa. Me voisimme sen sijaan kysyä heiltä, mitä voimme tehdä, että pääsette turvaan ja rauhaan. Sehän on ilmeistä: kun paetaan sotaa, halutaan rauhaa.

Myös Katja Kettua hämmästyttää lehtien ot-sikointi. Eräässä turvapaikanhakijoita käsittelevässä jutussa oli otsikkona: haluamme vain rahaa.

– ”Jaahas”, mietin. Mitenkäs tämäkin on saatu selvitettyä kielitaidottomilta pakolaisilta. Toivoisin enemmän yhteiskuntavastuuta. Jotenkin lehdistön tapa kirjoittaa on muuttunut mustavalkoiseksi. Haluaisin, että käytettäisiin enemmän sellaisia lauseita kuin: miten tästä selviämme, ratkaisu on tämä. Fakta on, että pakolaisia tulee. Meidän kulttuurimme ei tästä kaadu eikä kuole. Mutta syrjäytyminen lisää radikalisoitumisen uhkaa. **Y**

VIELÄKÄÄN EI PUHUTA RIITTÄVÄSTI MURTUNEISTA MIELISTÄ SAATI SOTIMISESTA HUUMEIDEN VOIMALLA.

Marylandin kansalliskaartien partio
Baltimoressa 2015.

THE FUNAMBULIST TARTTUU VALLAN RAKENNELMIIN

Kirjoittaja Riitta Oittinen

Tilan ja ruumiin politiikkaa
käsitlevä blogi laajentui lehdeksi,
jonka ensinumero kohdistaa
katseen sotilasvallan vaikutuksiin
kaupunkitilassa.

**ARKKITEHDIT
VAIKUTTAVAT POLIITTISIIN
ASIOIHIN TIETOISESTI
TAI HUOMAAMATTAAN.
JO OIKEIDEN KYSYMYSTEN
ESITTÄMINEN VOI
OLLA OSA RATKAISUA.**

A RKKITEHTI LÉOPOLD LAMBERTIN blogiin *The Funambulist* (Nuoralla-kävelijä) on kertynyt yli 1 500 päivitystä vuodesta 2010. Lambert haluaa rakentaa siltoja arkkitehtuuriin, filosofian, antropologian, historian ja maantieteen välillä. Hän korostaa humanistisen näkökulman tärkeyttä kaupunkisuunnittelussa.

– Laajasti ottaen julkaisemisen ideana on käsitellä tilan ja ruumiin politiikkaa, tiivistää Lambert. Hänestä arkkitehtuurikeskusteluun pitää punoa mukaan poliittisia kysymyksiä kuten rasismi, naisviha, homofobia tai vammaisuus. Arkkitehdit vaikuttavat tällaisiin asioihin tietoisesti tai huomaamattaan. Jo oikeiden kysymysten esittäminen voi olla osa ratkaisua.

The Funambulist hyödyntää verkkojulkaisemisen mahdollisuuksia tehokkaasti. Blogin ohella Facebook-sivu (jolla on yli 7 000 tykkääjää) ja twiittailu mahdollistavat päivänpoliittisempiin aiheisiin reagoinnin.

Syvyyttä keskusteluun on saatu julkaisemalla kirjoja ja yli sata podcastia. Jälkimmäisissä käsitellään muun muassa sodan vaikutusta Sarajevoon, ihmiskilpiä Unkarissa, Eurooppaan saapuneiden pakolaisten kokemuksia ja arkkitehti **Le Corbusierin** suhdetta rotuoppiin.

S YYSKUUSSA 2015 *The Funambulist* ilmestyi ensimmäistä kertaa lehtenä, sekä verkko- että printtiversiona.

Teemanumero käsittelee nykyajan militarisoituja eli sotilaallisista lähtökohdista käsin hallittuja ja rakennettuja kaupunkeja, kolonialismin vaikutuksia unohtamatta.

Monelle eurooppalaiselle militarisoidusta kaupungista tulee ensimmäisenä mieleen Berliini muureineen, mutta Euroopasta löytyy paljon muitakin esimerkkejä, kuten Iso-Britannian miehittäämä pohjoisirlantilainen Armagh tai turistien suosimat, avarat

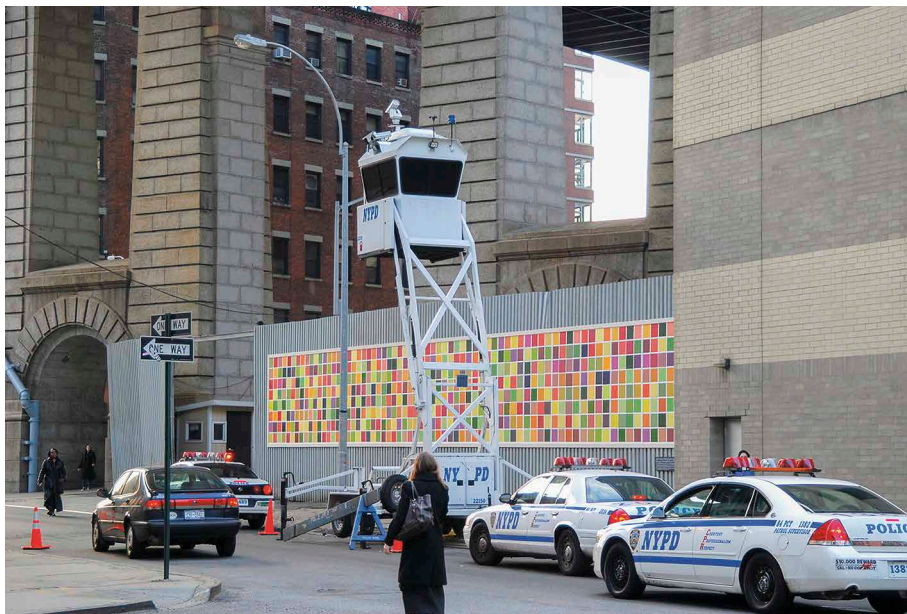
BRUNO BRAQUHAI

Pariisin kom-
muuni 1871.

LEOPOLD LAMBERT

Palestiinalaisten
liikkumista ra-
joittava Israelin
armeijan tarkas-
tuspiste Hebro-
nissa.

Poliisin vahti-
torni New
Yorkissa 2008.

pariisilaiskadut. Paroni **Georges-Eugène Haussmannin** johtamassa Pariisin uudelleenrakennusprojektissa 1800-luvun lopulla oli paljon sotilaallisia piirteitä, muun muassa leveät bulevardit, jotka helpottivat protestoivien kansanjoukkojen hallintaa.

THE FUNAMBULIST-lehden ensimmäisen numeron ei-eurooppakeskeinen ote on virkistävä. Se johtunee kirjoittajakunnan kansainvälisyydestä. Militarisoituista kaupungeista mukana ovat muun muassa Baltimore, Oakland, Kairo, Lahore, Baghdad ja Jerusalem.

Runsaasti kuvitetun lehden ilmakuvat ja kartat sekä lähikuvat turvallisuus- ja valvontarakennelmista – kuten porteista, tiesuluista, piikkilankakeristä ja tarkastuspisteistä – ha-

vainnollistavat erinomaisesti nykykonfliktien urbaania luonnetta. Joidenkin kaupunkien poliisiasemat vahtitorneineen ja itse virka-asuiset poliisitkin tuovat mieleen sotalaitoksen.

ERILAISTEN VALLAN JA VALVONNAN RAKENTEIDEN NÄKEMINEN KIRVOITTA MIETTIMÄÄN, KENESSÄ NE AIHEUTTAVAT TURVALLISUUDEN TUNNETTA JA KENESSÄ PELKOA.

Erilaisten vallan ja valvonnan rakenteiden näkeminen kirvoittaa miettimään, kenessä ne aiheuttavat turvallisuuden tunnetta ja kenessä pelkoa. Kokemushan riippuu tietenkin myös kaupunkilaisen asemasta sosiaalisessa hierarkiassa.

The Funambulist -lehteä on kaavailtu ilmestyväksi kahden kuukauden välein. Kunnianhimoinen projekti on tarkoitus pitää hengissä tilausmaksuilla. Koenumeron nähtyäni toivotan sille onnea

ja suosittelen klikkaamaan lehden kotisivuille. **Y**

The Funambulist -lehteen ja blogiin voi tutustua osoitteessa www.thefunambulist.net

Sarjakuvakirja aseita ja väkivaltaa vastaan

Kirjoittaja Nora Luoma Kuva Tuuli Vuori

Kaksikielinen antologia tarjoaa tietoa sodasta ja aseista sekä toimii kriittisenä keskustelunavauksena sarjakuvan keinoin.

RAUHANJÄRJESTÖ SADANKOMITEA julkaisi kansainvälisenä väkivallattomuuden päivänä 2.10. sarjakuvakirjan *Rauhan tiellä – antimilitaristisia sarjakuvia*, englanniksi *On the Way to Peace – Antimilitaristic comics*. Täysin kaksikielisen antologian ovat kuvittaneet kymmenen sarjakuvataiteilijaa, joista yhdeksän on suomalaisia ja yksi chileläinen.

Kirjan toimittaneiden Sadankomitean pääsihteerin **Anni Lahtisen** ja sarjakuvataiteilija **Henna Räsänen** johdanto esittelee Sadankomitean järjestönä. Esittely osoittaa sormella muutamia suomalaisen yhteiskunnan ongelmia, mutta tekee samalla kansantajuisesti selväksi järjestön keskeiset tavoitteet ja arvot sekä kirjan lähtökohdat.

Kirjan kymmenen sarjakuvaa käsittelevät sotaa, aseita ja väkivaltaa eri näkökulmista. *Rauhan tiellä* -nimestä huolimatta kirja keskittyy nimenomaan esittelemään sodan ja väkivallan huonoja puolia pikemminkin kuin teitä rauhaan. Sarjakuvat edustavat eri tyylejä ja tekniikoita, mutta värien tehokäyttö leimaa kirjan ulkoista olemusta.

KIRJAN ALOITTAVASSA **Aino Sutisen** *Viettelevä propaganda* -sarjakuvassa osoitetaan, kuinka propagandaa ei tapahdu vain epädemokraattisissa maissa, vaan sitä esiintyy jatkuvasti kaikkialla tiedotusvälineiden valitsemisissa ja esittämissä näkökulmissa sekä sanavalinnoissa. Sutinen on aikaisemmin tehnyt infosarjakuvia, matkakertomuksia, strippejä ja omaelämäkerrallisia sarjakuvia. Hänen teoksissaan näkyvät kriittinen feministinen näkökulma sekä sukupuoliroolien kyseenalaistaminen, jotka ovat esillä myös täällä: sarjakuvassa täydellisen miehen malli sekä sotateollisuus ja -viestintä osoitetaan karkeiksi yleistyksiksi, joita pitäisi tarkastella kriittisesti.

Edelliseen sarjakuvaan liittyen **Kaisa Leka** paljastaa suomalaisten koulujen historianopetuksen puutteet ja vaiennetun historian suomalaisista keskityksleistä Karjalassa jatkosodan aikana. Hänen hahmonsia ovat naivistisia hiiriä ja ankkoja, jotka oppivat tuntemaan Karjalan historiaa ja kysyvät aiheellisesti, miksemme

kuule siitä nyky-Suomessa.

Myös kuvataiteilija **Wolf Kankare** tutkii sitä, miten sodat ja väkivalta kuvataan aina tietystä näkökulmasta. Hänen viestinsä on, että ihmishengen arvoa tuntuu maailmassa määrittävän se, missä ja minä hän on syntynyt. Kankare on muissa sarjakuvissaan kuvannut esimerkiksi identiteetin kehitystä ja kyseenalaistaa tässä teoksessa sen, miten määritellään raja meidän ja muiden välillä sekä mitä sillä oikeutetaan.

Neljäntenä **Hannele Richert** esittelee tarhemmin maailman ydinaseita ja kysyy, miksi joillakin valtioilla edelleen on niitä, vaikka niiden tuhovoima on tiedossa. Sarjakuvassa on myös esillä ajatus, että pelkän pelotteen lisäksi on olemassa mahdollisuus, että ydinaseita oikeasti vielä joskus käytetään. Richertin kauniit kuvat ja niissä tuhoa kylvävät enkelihahmot ovatkin järkyttäviä.

SEURAAVA SARJAKUVA on chileläisen **Léon Phonnyxin** käsialaa. Phonnyx asuu Berliinissä, mutta on työskennellyt Pohjoismaissa niin rasismia vastaan ja homoseksuaalien oikeuksien puolesta kuin pakolaistenkin kanssa. Hänen modernissa ja surrealistisessa sarjakuvassaan voimakkaat värit ja rujot hahmot pureutuvat sukupuolten välisiin eroihin sodankäynnissä. Miesten tehtävä on taistella ja naiset jäävät väkivallan, kuten laitoman, mutta laajasti sodankäynnin muotona käytetyn raiskauksen uhreiksi.

Helsinkiläisen **Nallemin**, alias **Jesse Matilaisen**, sarjakuva arvostelee ja tekee naurunalaisiksi omasta edustaan välittäviä poliitikkoja ja virkamiehiä, joilta puuttuu ymmärrys sotilaiden ja sotien uhrien näkökulmaan. Nallemin piirtää myös *Nuorten Luonto* ja *Ménage à Trois* -lehtiin.

Seuraavan sarjakuvan on tehnyt muun muassa *Voima*-lehestä tuttu kuvittaja, kuvataiteilija ja lastenkirjailija **Tanja Is**. Hänen taidokkaat ja varsin karmivat ihmis- ja eläinhahmonsia karikoivat tapaa, jolla ihmiskunta on itsekkäiden tarkoituksien vuoksi hyväksikäyttänyt ja vahingoittanut sekä eläimiä ja kasveja että toisia ihmisiä. Sarjakuvassa korostuu ajatus, että epä-

eettiset asiat saavat jatkua, koska niitä hyssytelään ja niistä ei puhuta, mitä kautta yhteiskunta yleisesti osallistuu niiden ylläpitämiseen.

Hanna-Pirita Lehkosen tunteisiin vetoava sarjakuva kuvaa rypäleasideen vaaroja. Hänen kuvansa ovat yksinkertaisia ja niissä käytetään oranssia tehostevärinä harmaata taustaa varten. Teoksen päähenkilö on sympaattinen ja on myös helppo hyväksyä Lehkosen viesti siitä, että Suomen tulisi liittyä rypäleaset kieltävään Oslon sopimukseen.

TOISEKSI VIIMEISEN sarjakuvan on tehnyt vuoden 2015 Sarjakuva-Finlandialla palkittu taiteilija **Tiitu Takalo**. Hänen sarjakuvansa käsittelee kuviteltua pommi-iskua ja sotaa Suomen maaseudulla ja erityisesti Seinäjoella, josta suomalaisen tytön perheen on paettava ulkomaille. Teos osoittaa konkreettisesti, mitä voisi tapahtua lähitulevaisuudessa ja mitä se merkitsisi. Takalo kuvaa myös, kuinka sotatilassa toimitaan tiedonpuut-

teessa tai huhupuheiden varassa. Teoksen voi nähdä kritiikkinä rauhan aikana kasvaneiden empatian ja ymmärryksen puutteelle maailman sodista kärsiviä kohtaan.

Kirjan lopettava oululaisen **Niko-Petteri Nivan** sarjakuva kuvaa rauhaa, joka on voittajan sanelema eikä tarjoa uutta alkua ja parempaa elämää sodasta kärsineille ja selvinneille. Niva on omien sanojensa mukaan kiinnostunut homoseksuaalien oikeuksista sekä anarkismista ja sarjakuvan voi nähdä kritiikkinä vahvojen ja häikäilemättömien ottamille oikeuksille sanella, millaisessa yhteiskunnassa muut elävät.

Tekijöiden yhteisenä tavoitteena on ollut tarkastella kriittisesti asioita, jotka ehkä tuntuvat tapahtuvan jossain kaukana, mutta jotka silti kuuluvat meille kaikille ja joista kaikilla siksi pitäisi olla valmiudet keskustella. Kirjan päättävät tietopaketit Sadankomiteasta, rypäleaseista ja ydinaseista sekä vinkit siihen, miten osallistua toimintaan rauhaisamman maailman puolesta. **Y**

Sarjakuvakirjan tekijät julkaisutilaisuuden yhteiskuvassa 2.10.2015.

Rauhanliikkeen guru uusissa kansissa

Kirjoittaja Folke Sundman

Uusi antologia esittelee kylmän sodan vastakkainasettelua ja ydinvarustelua kritisoineen E. P. Thompsonin ajatuksia myös tämän päivän aktivisteille.

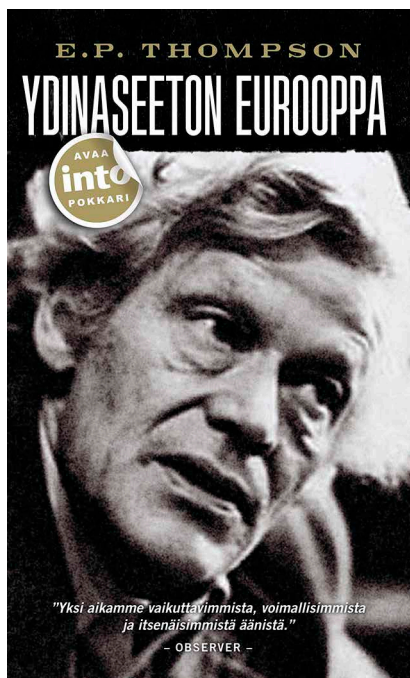
MINULLE LANKESI syksyllä 1993 tehtäväksi kirjoittaa **Edward Palmer Thompsonista** (3.2.1924–28.8.1993) nekrologi Ydin-lehteen. Luonnehdin hänen merkitystään rauhanliikkeelle muun muassa näin: ”Thompsonista tuli keskeinen guru koko END-liikkeelle, mutta hänellä oli aivan poikkeuksellinen merkitys sadankomitealaisen rauhanliikkeen uudelle tulemiselle. Hänen pamfleteistaan ammensimme henkistä ravintoa suurvaltojen voima- ja blokkipoliitiikan vastaiselle kritiikillemme.”

Thompson nousi 1980-luvulla omaan luokkaansa rauhanpoliittisena ajattelijana muun muassa siksi, ettei hän ollut ”pelkkä” rauhanaktivisti. Hän oli myös ja ennen kaikkea historiantutkija, mutta lisäksi (vasemmisto)poliitikko ja runoilija-kirjailija – vähintään neljä persoonaa yhdessä henkilössä. Hän yhdisti silloisen kylmän sodan vastakkainasettelun ja ydinva-

rustelun terävän analyysin laajempiin historiallisiin yhteyksiinsä ja teki sen kielellä ja tyyllillä, joka sai monen agitaattorin kalpenemaan kateudesta.

Sadankomitealiiton ja Rauhanliiton osalta ei ollut 1980-luvulla kyse vain ”ammentamisesta”, vaan Thompsonin tekstien käännettämisestä ja julkaisemisesta suomeksi. Vuosina 1982–88 saatiin ulos yhteensä neljä antologiaa, joiden teksteistä merkittävä osa on mukana nyt julkaistussa **Mikael Böökin** toimittamassa *Ydinaseeton Eurooppa* -antologiassa.

NYT UDELLEEN julkaistuista laajin ja aikanaan kenties eniten huomiota ja polemiikkia herättänyt kirjoitus on *Huomautuksia exterminismistä, sivilisaation viimeisestä vaiheesta*, joka alunperin ilmestyi *New Left Review*:ssä touko-kesäkuussa 1980. Tämä kirjoitus exterminismikäsitteineen muodosti eräänlaisen teoreettisen

E. P. Thompson
YDINASEETON EUROOPPA
 Into 2015
 250 s.
 Suomentaja Mikael Böök

perustan Thompsonin rauhanpoliittisille linjanvedoille, joissa keskeistä oli kieltäytyminen asettumasta jommankumman suurvallan puolelle tai annos-
 telemasta näiden keskinäistä ”hyvyyttä” ja ”pahuutta”.

Pelkästään jo tämä kirjoitus – kiistanalaisuudessaan – on aivan riittävä syy Thompsonin rauhanpoliittisten tekstien tuomiselle tämän päivän rauhanaktivistien tietoisuuteen. Pitää tietysti välttää vanhaa helmasyntiä ja ryhtyä väittelemään siitä, kuinka oikeita tai päteviä Thompsonin yksittäiset kannat ovat nykytodellisuuden valossa.

Thompson ehti ennen kuolemaansa nähdä rautaesiripun kaatumisen ja kylmän sodan silloisten (ulkoisten) rakenteiden romuttu-

misen. Hän ei kuitenkaan ehtinyt nähdä sitä, että ydinasevarustelu ja ydinpelote ovat tästä

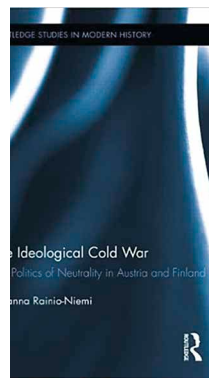
**THOMPSON EI
 EHTINYT NÄHDÄ
 SITÄ, ETTÄ YDIN-
 ASEVARUSTELU JA
 YDINPELOTE OVAT
 SÄILYTTÄNEET
 ASEMANSA
 MAAILMAN
 NYKYISTENKIN
 VALTARAKENTEIDEN
 KESKIÖSSÄ.**

huolimatta säilyttäneet asemansa maailman nykyistenkin valtarakenteiden keskiössä. Jätetään exterminismin käsite kanonisoimatta, mutta voimmeko saada jotain lisäväitettä nykymaailmankin vastakainasettelun ymmärtämiseen Thompsonin ajattelusta?

Idea Thompsonin tekstien uudelleen julkaisusta oli **Iikka Taipaleen**, ja erinäisten ideointivaiheiden jälkeen Mikael Böök otti tehtäväkseen nyt nähtävissä olevan antologian

toimittamisen, mukaan lukien eräiden tekstien kääntämisen. Kirja saatiin ulos Innon rauhan-
 kirjallisuuden sarjassa Hiroshiman atomipommituksen 70-vuotismuistopäiväksi 6.8.2015. **Y**

PUOLUEETTOMUUS- POLITIikka JA HENKISTÄ MAAN- PUOLUSTUSTA

Johanna Rainio-Niemi
THE IDEOLOGICAL COLD WAR. THE POLITICS OF NEUTRALITY IN AUSTRIA AND IN FINLAND
Routledge 2014
217 s.

RAJU oli ajan riento 1960-luvun lopulla. Vuonna 1966 valittiin eduskuntaan vasemmistoenemistöstä ja kuuluisana vaali-iltana oli **Arvo Salon** *Lapualaisopperan* ensi-ilta vanhalla ylioppilastalolla. Varsovan liiton joukot miehittivät Tšekkoslovakian elokuussa 1968. Se oli yksi lisäsytyke SKP:n hajoamiseen. Vanha Ylioppilastalo vallattiin saman vuoden marraskuussa.

Ulkopolitiikasta keskusteltiin paljon. Tärkeä foorumi oli virkeää aikaa elänyt *Ylioppilaslehti*. *Ydin* perustettiin vuonna 1966. Sadankomitea oli syntynyt paria vuotta aikaisemmin. Kävin vielä koulua Mikkelissä, varuskunta- ja päämajakaupungissa. Kirjaston lehtisali oli tärkein linkki keskusteluun. Toinen väylä oli Teiniliitto, jonka piiriin kokoontui ikäluokan nuoriso väittelemään näistä ja muista asioista.

1960-luvun ulkopoliittinen keskustelu palautuu kirkkaana mieleen, kun lukee **Johanna Rainio-Niemen** mielenkiintoista tutkimusta puolueettomuuspolitiikasta. Hän on Itävallan puolueettomuuspolitiikan tunnetuin asiantuntija Suomessa ja tuo siksi arvokkaalla tavalla sen historian ja muotoutumisen myös suomalaisten tiedoksi. Selväksi

tulee, miksi Sveitsi ja Ruotsi ovat vielä niin erilaisia tapauksia.

HENKISEN maanpuolustuksen suunnittelukunta oli tärkeä foorumi, jolla Suomessa yritettiin 1960-luvulla rakentaa ulko- ja turvallisuuspoliittista konsensusta. Se oli perustettu vuonna 1963 ja järjesti paljon seminaareja sekä pyöreän pöydän keskusteluja. Suunnittelukunnan piirissä oli toimi monia vahvoja hahmoja kuten **Jaakko Valtanen**, myöhempi puolustusvoimien komentaja, ja sosiologit **Erik Allardt** ja **Antti Eskola**. Teiniliiton aktiivina sain kutsun pariin mielenkiintoiseen seminaariin näissä merkeissä. Tutkija on onnistunut haastattelemaan Jaakko Valtasta.

Henkisen maanpuolustuksen ajattelua kritisoitiin ensin nuorten rauhanliikkeen aktivistien taholta siitä, että aseellisel-

la puolustuksella oli liian vahva osuus sen turvallisuuspolitiikassa käsityksessä. Taistolaisuuden nousu 1970-luvulla toi esiin uuden jyrkän kritiikin. Siellä koko henkistä maanpuolustusta pidettiin vain yrityksenä integroida kommunistit kapitalistiseen yhteiskuntaan.

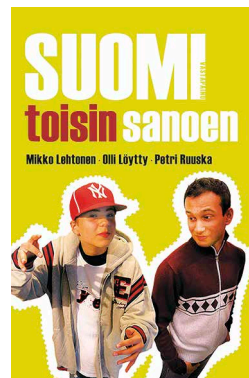
Henkinen maanpuolustus muutti 1970-luvulla nimeään, mutta yksi sen menestystuote jäi elämään: maanpuolustuskurssit, jonka jokaisen ikäluokan uudet johtajat edelleen käyvät.

Johanna Rainio-Niemen tutkimus on kiinnostavaa luettavaa kaikille ulkopoliittikan harrastajille. Varsinkin niille, jotka olivat noissa vaiheissa mukana, mutta myös niille, jotka eivät kunnolla ehtineet. **Y**

Erkki Liikanen

**HENKINEN MAANPUOLUSTUS MUUTTI
1970-LUVULLA NIMEÄÄN, MUTTA YKSI
SEN MENESTYSTUOTE JÄI ELÄMÄÄN:
MAANPUOLUSTUSKURSSIT.**

Mikko Lehtonen,
Olli Löytty & Petri Ruuska
SUOMI TOISIN SANOEN
Vastapaino 2004
(2. painos uusilla
saatesanoilla 2015)
295 s.

Vieraan kohtaaminen vaatii viisautta

MAAILMA muuttuu ympärillämme kiihtyvällä tahdilla. Jatkuva muutos luo epävarmuutta, ja muutos nakertaa jopa oman yhteisön tuntemista. Luottamus omaan yhteisöön, ”meihin”, on turvallisuudentunteen ja mielenrauhan kulmakiviä. Mitä siis tehdä kun jotkut ”toiset” alkavat osallistua yhteisön rakentamiseen?

Teos *Suomi toisin sanoen* antaa välineitä tämän kysymyksen ja suomalaisuuden hahmottamiseen. Vuonna 2004 julkaistu teos on nyt saanut uudet alkusanat. Se on ladattavissa kustantajan sivuilta ilmaiseksi, jotta kaikilla olisi mahdollisuus pysähtyä miettimään, keitä ”me” olemme ja miten se määrittelee ”ne toiset”.

Taustalla on viime vuosina kiihtynyt globaali muuttoliike. Maahanmuuton myötä syntyykin ”uusi me”, mutta sen synnytykset ravistelevat toleranssiamme. Teos onkin eräänlaista siedätyshoitoa: peiliin katsomista, jota ymmärtäisimme, miten itse määrittelemme erilaisuuden.

TEOKSEN sanoma tiivistyy heti alkusanoissa ksenosofian käsitteen kautta. Vierauden pelko, ksenofobia, ja vierauden ihailu, ksenofilia, ovat toistensa peilikuvia. Niissä suhde vieraaseen muodostetaan kyseenalaistamatta, eikä vieraan erityisyyttä huomioida.

Kirjoittajat ehdottavatkin lähestymistavaksi ksenosofiaa – vierauteen liittyvää viisautta. Ksenosofia yrittää nähdä toiseuden kohtaamiseen liittyvät ongelmat. Sen, kuka toinen on, mutta myös sen, keitä me olemme ja kuinka me itseämme ja muita luokittelemme. Ksenosofia on pyrkimystä paitsi toista, myös omaa itseä koskevaan viisauteen ja sen mukaiseen toimintaan.

Vielä teoreettisemmalla tasolla *Suomi toisin sanoen* lähestyy suomalaisuutta ja nationalismia sosiaalisen konstruktion perspektiivistä. Vaikka ”meitä” määrittävät useat menneisyydestä kumpuavat tarinat, jokainen sukupolvi antaa näille kertomuksille oman tulkintansa omien kokemustensa perusteella.

KLASSISIN esimerkki menneisyyden hahmottamisen käsitteistä on vuosien 1917–1918 tapah-

tumista käytettävä nimitys. Jokainen sukupolvi luo uuden kerroksen siihen, keitä ”me” olemme ja keitä ”ne” ovat. Näin ”kansallinen me” syntyy jatkuvasti uudestaan menneisyyden ja tulevaisuuden välisessä nythetkessä.

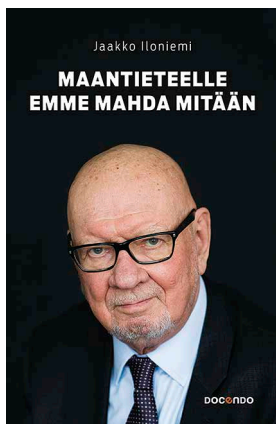
Ongelma on, että samalla syntyy myös kertomus vieraudesta, jota kerrotaan seuraavalle sukupolvelle. Juuri tämän kierteen katkaisemisesta on kirjoittajien ksenosofiassa kysymys.

Suomi toisin sanoen on monipuolinen ja tärkeä kansalaispuheenvuoro lähelle katsomisen vaikeudesta. Ei ole kyse nollasummapelistä ”meidän” ja ”toisten” välillä, vaan sopeutumisesta globaaliin maailmaan.

Suomalaisuudessa on paljon hyviä arvoja, joita voimme nostalgiaisesti muistella, mutta nykyisyys vaatii meiltä aina kykyä kuvitella ”me” uudestaan ilman menneisyyden sanastoa. On kerrottava kertomus Suomesta toisin sanoin. **Y**

*Teoksen voi ladata ilmaiseksi Vastapainon sivuilta.
kauppa.vastapaino.fi*

Ilari Leskelä

Jaakko Iloniemi
**MAANTIETEELLE EMME
 MAHDA MITÄÄN**
 Docendo 2015
 217 s.

Hämmmentynyt Etyk-veteraani

JAAKKO ILONIEMEN tuore kirja on lukijaystävällinen esseekokolema. Lyhyitä, nasevasti kirjoitettuja aforistisia esseitä mahtuu pieneen sivumäärään lähes yhdeksänkymmentä. Kun kirjoittajalla on ministeri Iloniemen pitkä kokemus ulkoasianhallinnossa ja runsaasti osallistumista ulko- ja yhteiskuntapoliittiseen keskusteluun, häntä kannattaa kuunnella.

Päällisin puolin kirja on katsaus Suomen kansainvälis-poliittisen aseman kehitykseen autonomian ajan alusta tähän päivään. Tässä mielessä kirja käy vaikkapa Suomen ulkopoliitiikan tiiviistä kertauskirjasta alan opiskelijalle. Mutta kirja on suunnattu suu-

relle yleisölle, ja se on paikoin vahvasti kantaa ottava mielipidekirja, puheenvuoro ja pamphletti ennen kaikkea maamme turvallisuuspolitiikasta.

Iloniemen diplomaattiuran kohokohta oli toiminta Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökonferenssissa Suomen valtuuskunnan johtajana 1973–75. Tämä tausta huomioon ottaen häneen saattaisi kohdistua odotus, että hän olisi ensisijaisesti kiinnostunut niiden ei-sotilaallisten kansainvälisten rauhanrakenteiden kehityksestä, joiden funktio Suomen turvallisuus on. Iloniemen maailmassa turvallisuus on kuitenkin yllättävän vahvasti asevaraista. Kuinka paljon se on vinouttanut hänen turvallisuuspoliittisia näkemyksiään, jää lukijan arvioitavaksi. Iloniemen tapa katsoa asioita edustaa jo-

ka tapauksessa valistuneiden asiantuntijoiden yhtä vahvaa valtavirtaa.

Kirja sekä alkaa että päättyy esseillä, joissa Suomen olemassaolo nähdään paradoksina. Miksipä ei niinkin, mutta on kehityksessä ollut oma logiikkansa. Viimeistä edellisen esseen otsikko on: *Näytelmä jatkuu, mutta käsikirjoitus on hukassa*. Tämä on hyvä yleisluonnehdinta sekä Euroopan tämän päivän poliittisesta näytelmästä että Suomen poliittisesta tilasta. Luonnehdinta taitaa kuvata melko hyvin myös Iloniemen omaa neuvottomuutta.

Kirja herättää enemmän kysymyksiä kuin antaa vastauksia. Se on juuri siksi erittäin lukukelpoinen ja suositeltava teos. **Y**

Kalevi Suomela

Ari Turunen
**MAAILMANHISTORIAN
 KUKOISTAVIMMAT KAUPUNGIT**
 – ELI MITEN ERILAIKUUDEN
 SIETÄMINEN SYNNYTTÄÄ
 VAURAUTTA JA SIVISTYSTÄ
 Into 2015
 316 s.

Karim Maïche
**MITÄS ME LÄNSI-
 MAALAISET! SUOMI
 JA LÄNNEN KÄSITE**
 Into 2015
 230 s.

Maailmankuvan muuttaja

ARI TURUSEN kirja kuljettaa lukijan 2500 vuoden takaisesta kreikkalaisesta Miletoksen kaupungista Anatolian rannikolta muun muassa 800-luvun tuhanen ja yhden yön Bagdadin ja Kiinan Hangzoun kautta 1600-luvun Amsterdamiin ja edelleen tämän päivän San Franciscoon.

Turusen viesti on häkellyttävän samanlainen kuin **Daren Acemoglu**n ja **James A. Robinson**in sanoma kirjassa *Why Nations*

Fail (joka on ilmestynyt suomen-nettuna Terra Cognita -sarjassa harhaanjohtavalla nimellä *Miksi valtiot kaatuvat*): inklusiiviset poliittiset instituutiot edistävät inklusiivisten taloudellisten instituutioiden syntyä.

Inklusiivisen kulttuurin vastakohta on Acemoglulla ja Robinsonilla ekstraktiivinen kulttuuri, jonka voi suomentaa vapaasti riistäväksi, mehut puristavaksi. Turusen tarinassa erilaisuuden sietäminen on synnyttänyt tasa-arvoa, vaurautta ja yleistä hyvinvointia. Se on ollut inklusiivisuu-

den, eli avoimuuden ja kaikki asianosaiset mukaansa ottavan kulttuurin voimaa.

Suosittelen mitä lämpimimminkin molempiin kirjoihin tutustumista. Ne ovat erinomaista historiallista sosiologiaa, joka ei voi olla vaikuttamatta meidän ideologiseen ajattelumme ja maailmankuvaamme. Tämä on historiallisen tarkastelun ja ajattelun genre, jonka soisi voimistuvan. Turusen kirja on lisäksi täynnä hauskoja anekdootteja. **Y**

Kalevi Suomela

Länsimaisuuden myytit purettavina

SUOMALAI-ALGERIALAINEN tutkija ja toimittaja sekä rauhanliikkeen aktiivi **Karim Maïche** purkaa kirjassaan *Mitäs me länsimaalaiset!* Suomi ja lännen käsite hartaasti rakennettua myyttiä siitä, että länsimaalaisuus on jollain olennaisella tavalla erillinen kategoria maailmassa. Samalla puretuksi tulee Suomen itsestään selvä kuuluminen tä-

hän myyttiseen länteen.

Kirja on kiinnostava läpileikkaus siitä historiallisesta ja nykyisinkin vahvasti toteutettavasta projektista, jossa Suomesta ja suomalaisista tehtiin länsimaalaisia. Samalla tulee puretuksi ajatus sivistyksestä länsimaisena ilmiönä. Läpileikkauksessa Maïche käy läpi eurooppalaisen arvopohjan ohuuden, urheilukilpailuissa rakennetun lännen, Kreikan ja Rooman korkeakulttuurin riippuvuuden arabimaa-

ilman vaikutuksista, kouluopetuksessa meille rakennetun länsimaisen identiteetin, lännen yhtenäisyyden (tai sen puutteen) kansainvälisessä politiikassa, muuttuvan lännen ja Suomen paikan maailmassa.

Samaa tematiikkaa Maïche käsittelee myös Sadankomitean artikkelikokoelmassa *Pax Europaea – näkökulmia Eurooppaan*. **Y**

Eekku Aromaa

INTERNETISSÄ JOKAINEN OPPII JULKAISEMAAN

USEIMMAT netin käyttäjät napsivat kännykällä kuvia kaveistaan, lapsistaan, asuinhuoneistostaan, lemmikeistään tai lomamatkoistaan. Ne julkaistaan Facebookissa tai omassa blogissa. Netin tarjoamat palvelut voivat olla mobiililaitteessa avoimina pitkin päivää ja niitä seurataan jatkuvasti.

Sari Östman tutkii väitöskirjassaan *”Millaisen päivivityksen tästä sais?”* tätä prosessia. Siis sitä, kuinka ihmiset sommittelevat elämän kaikenlaisista tapahtumista verkossa jaettavia mediatekstejä.

Elämäjulkisuus yleistyi Suomessa 1990-luvun puolivälistä alkaen internetin laajenemisen myötä. Tuore väitöskirja kuvaa, kuinka monivaiheinen prosessi on ja kuinka kuvan ottajasta voi tulla elämäjulkaisija verkossa. Se

voi muuttaa jopa identiteettiä.

Östmanin väitöskirja analysoi 30 täysi-ikäisen suomalaisen yksityishenkilön tuottamia teemakirjoituksia, haastatteluja ja verkkojulkaisuja. Vanhin tutkimukseen osallistunut henkilö on syntynyt vuonna 1947 ja nuorin vuonna 1990. Tutkimusaineiston tarkastelu ajoittuu vuosiin 2006–2014.

Digitaalinen kulttuuritutkimus on luonteeltaan monitieteistä ja hyödyntää muista tutkimusperinteistä tuttuja menetelmiä ja näkökulmia. Östmanin mukaan elämäjulkaiseminen on elämäkerrallista, julkista ja sosiaalista toimintaa. Tutkija käyttää käsitteitä elämäjulkaisija, -julkisuus ja -julkaisijuus.

Väitöskirja keskittyy sosiaalisessa mediassa lähinnä Facebookiin ja blogeihin. Östman väitteli

elokuussa tohtoriksi digitaalisesta kulttuurista Turun yliopiston kulttuurituotannon ja maimentutkimuksen koulutusohjelmassa. Väitöskirja on julkaistu Jyväskylän yliopiston Nykykulttuuri-julkaisusarjassa.

VÄITÖSKIRJAN teoreettinen pohja perustuu kulttuurisen omaksumisen teoriaan, jota professorit **Mikael Hårdin** ja **Andrew Jamison** ovat kehittäneet. Östmanin tutkimus osoittaa, että netissä elämäjulkisuus tapahtuu kolmessa eri vaiheessa: alustavasta syvenevän kautta syväomaksuun julkisuuteen.

Alustavaa omaksumista seuraa syvenevä omaksuminen. Silloin toimijat laativat sääntöjä ja oppivat ylläpitämään intiimiä tunnelmaa kertomatta itsestään kuitenkaan liikaa. Syväomaksu-

Sari Östman
**"MILLASEN PÄIVITYKSEN
 TÄSTÄ SAISI?"**
 ELÄMÄJULKAISIJUUDEN
 KULTTUURINEN
 OMAKSUMINEN
 Nykykulttuuri-julkaisusarja
 119, Jyväskylän yliopisto
 2015

misessa lopulta elämäjulkaisijuus sisäistetään.

Östmanin mukaan elämäjulkaiseminen alkaa verkon käytäntöihin ja kulttuureihin tutustumisella. Sitä määrittävät alusta asti identiteettityö ja kontekstiyhteisöihin suhteutettava kasvotyö. Tämä vaihe voi olla aluksi hajanainen ja jäsentymätön.

Mitä selvemmin toiminta vakiintuu, sitä enemmän saa merkitystä identiteettityö ja sille ominainen intiimi tunnelma. Sitteen elämäjulkaisijat määrittävät tälle kasvotyön ja verkkokulttuurien säätelemälle identiteettityölle normeja.

Tärkeimmät normit ovat hilintä ja verkkoseurallisuus. Nämä omaksuttuaan elämäjulkaisija saattaa toimia hyvän eli hyväksyttävän elämäjulkaisijan roolissa.

Suhde henkilökohtaiseen elä-

mismaailmaan ja kontekstiyhteisöihin määrittää jatkuvasti sitä, miten syvällisesti henkilö sisäistää roolinsa. Elämäjulkaisevan henkilön sisäistäessä roolinsa hänelle muodostuu elämäjulkaisijan osaintiteetti.

YKSI mielenkiintoinen havaintoesimerkki on vuoden 2010 jälkeisissä netin elämäjulkaisuisissa, joissa kuvat näyttävät saavan yhä enemmän tilaa. Ihmiset julkaisevat kuvia ateriosta, ilta-teestä ja lasten touhuista sekä ottavat selfie-kuvia itsestään.

Esimerkiksi ateriakuvat olivat usein kauniisti sommiteltuja kokonaisuuksia. Omakuvissa olivat esillä taas vain omat kasvot tai ylävartalokuvat eri tilanteissa. Ne oli selvästi otettu julkaistaviksi.

Tutkija toteaa, että hän on dokumentoinut ja merkityksellistä-

nyt elämäjulkaisuutta tavalla, joka ei ehkä ole vielä tehnyt siitä internet-ajan kulttuuriperintöä. Se on ainakin yksi askel tällä tiellä.

Kuitenkin elämänjulkaisijuus on internet-ajalle tyypillinen ilmiö: se on jatkuvassa muutoksen tilassa. Östman on pääasiassa tarkastellut prosessia yksilötasolla.

Jotta ilmiön luonnetta kokonaisuudessaan ja sen asemaa nyky-yhteiskunnassa voitaisiin selvittää, tarkasteluun pitäisi ottaa myös esimerkiksi joukkoviestimien, kasvatuksen, teknologia- ja palvelukehityksen ja poliittisen päätöksenteon suhde siihen.

Sari Östman esittääkin elämäjulkaisuudesta jatkotutkimuksen tekoa, koska netin sosiaalisen median julkaisupaikat ovat lisääntyneet ja monipuolistuneet. **Y**

Reijo Nättiahon

1.

Ballaké Sissoko & Vincent Segal
MUSIQUE DE NUIT
 Naive 2015

Ballaké Sissoko ja Vincent Segal tarjoilevat kaunista musiikkia yhdeksän kappaleen verran uusimmalla albumillaan. Bama-kossa äänitetyllä levyllä kuullaan perinteisen kora-kielisoittimen ja sellon yhteispeliä. Lopputuloksena on universaalisti toimivaa musiikkia, joka kantaa Malia kauemmaksi. Kappaleita leimaa kiireettömyys; verkkaisesti kulkevaa levyn kuuntelua kannattaa myös yöllä, kuten albumin nimikin vihjaa. **Y**

2.

Grimes
ART ANGELS
 4AD 2015

Grimesin tanssilattoille kutsuva jumputus toimii jotenkuten, mutta on melko helposti pureskeltu. Päälleliimatun kuuloiset pop-koukut ovat löperöitä, eivätkä pysy kuulijan korvassa kiinni nykäisyyn saakka. Ajoittain musiikista tulee mieleen karheampi Katy Perry. Tuotanto harhailee jossain radiohötön ja vakavamman, ”tiedostavan” popin välimaastossa. On tässä silti aineksia diskojen valloittajaksi. **Y**

Nikkes plätär

Musiikin suurkuluttaja Niklas Piiparinen jakaa Ytimen lukijoiden kanssa valikoituja ajatuksiaan äänistä, joihin harrastuksensa parissa törmää.

**1. BALLAKÉ SISSOKO
VINCENT SEGAL**

MUSIQUE DE NUIT

**3. FLOATING POINTS
ELAENIA**

3.

Floating Points
ELAENIA
 Luaka Bop 2015

Konemusiikin eteerisempää puolta tahkova brittiläinen Floating Points esittelee tasaisen tyylikkäällä albumillaan vivah-teikkaita melodioita, repetitiivistä junnausta ja aavemaiseksi äityvää leijailua. Vivahteikkaus ei kuitenkaan kannu ihan albumin loppuun saakka, vaan toiston tuoma tylsyys jää vaivaamaan. **Y**

**LOPPUTULOSENA
ON UNIVERSAALISTI
TOIMIVAA
MUSIIKKIA,
JOKA KANTAA MALIA
KAUEMMAKSIKIN.**

TOTTELEMATTOMUUS-KOULU

- Jani Leinosen näyttely avoinna Kiasmassa 31.1.2016 asti
- Kuukauden ensimmäisenä perjantaina vapaa pääsy
- www.kiasma.fi

TOTTELISINKO?

YRITYKSET brändäävät itseään ja varjelevat logojaan. Logoilla ja tuotemerkeillä on suuri symbolinen valta arkipäivän kuvastossa ja merkkikielessä. **Jani Leinonen** on kyseenalaistanut niitä taiteessaan sinnikkäästi. Tottelemattomuuskoulu-näyttelyssä pääsee tutkailemaan vielä kerran Elovena-tyttöjä, Ronald McDonaldia sekä köyhien ja rikkaiden hampurilaisjonoja, mutta niiden lisäksi voi katsella myös loisteliaitten raamien sisään kerättyjä maailman katukerjäläisten kylttejä. Niiden horjuvissa teksteissä ei ole mietitty brändiä. Ne kertovat hädästä ja nälästä.

Tottelemattomuuskoulu on oppitunti maailman muuttamiseen. Leinonen sanoi *Ydin*-lehdessä vuosi sitten:

– Haluaisin, että teokseni ovat

avoimen lähdekoodin kaltaisia: käyttäkää näitä, tässä on ideoita, ne toimivat, näin voi muuttaa maailmaa!

Tottelemattomuus on Leinonelle syrjivien ja epäreilujen sääntöjen tunnistamista. Pieniin asioihin pitää ja voi puuttua, koska ne johtavat lopulta isoihin ilmiöihin. Tottelemattomuus ei ole huonoa käytöstä tai paikkojen rikkomista. Se voi toki olla epämukavaa: jos pomo käyttää rasistista tai seksististä kieltä, sitä ei tarvitse sietää – vaikka pomolla onkin valtaa. Leinosen mielestä tottelematon pitää olla niitten asioiden puolesta, joita haluaa muuttaa.

Opettajiksi Leinonen on kutsunut muun muassa **Li Anderssonin**, **Karri "Paleface" Miettisen**, **Riku Rantalan** ja **Tunna Milonofin**. Li Andersson kertoo oppitun-

nillaan hienosti, miten monet tämän päivän itsestään selvät asiat – esimerkiksi sosiaaliturva – ovat tulleet yhteiskunnallisen kamppailun tuloksena.

Kävin näyttelyssä sellaisena päivänä, jolloin Leinonen puhui opiskelijaryhmälle teosten toteuttamisesta sekä markkinoiden, myös taidemarkkinoiden, lainalaisuuksista. Harvoin muuten näkee taidemuseoissa yhtä paljon nuorta väkeä kuin Tottelemattomuuskoulussa. Opiskelijat päätyivät siihen lopputulokseen, että näyttely on kapitalismikriittikiä, joka iskee ja saa ajattelemaan. "Tottelisinko kun mua käsketään?" Mieti ainakin. **Y**

Arja Alho

HANNU REIME

Kirjoittaja on vapaa toimittaja, joka ennen eläkkeelle siirtymistään työskenteli yli 40 vuotta Ylen radiouutisissa.

Kuva: Kirsti Reime

BARBARIAN PARTAALLA?

RANSKASSA ILMESTYI sodanjälkeisinä vuosina vasemmistolibertäärinen aikakauskirja *Socialisme ou Barbarie*, jota julkaisi samaa nimeä itsestään käyttänyt ryhmä. Mukana oli joukko vasemmistomarxisteja ja anarkisteja, sellaisia, joita Venäjän vallankumouksen degeneroituminen ja sitä seurannut stalinismi olivat tyrmistytäneet.

Lehden nimen julkaisijat ottivat kuuluisasta pamfletista, jonka **Rosa Luxemburg** kirjoitti ensimmäisen maailmansodan aikana, samana vuonna 1916, jolloin hänet vangittiin syytettynä sodanvastaisesta toiminnasta. Punainen-Rosa oli ennustanut, että ihmiskunta on tienhaarassa: valittavana on kansainvälinen sosialismi tai barbaria, johon kapitalismi ja siihen väistämättä kuuluva imperialismi johtavat. Esimakua barbariasta antoi käynnissä ollut viime vuosisadan ensimmäinen suursota, mielettömän keskinäinen teurastus itä- ja länsirintaman mutaisissa juoksuhaudoissa.

Vielä paljon tuhdimman annoksen barbariaa tarjosi toinen maailmansota, jossa ihmisiä uhrattiin sodan jumalalle enemmän kuin missään aikaisemmassa aseellisessä konfliktissa. Ensimmäisessä maailmansodassa uhrat olivat

Onko niin,
että Lähi-idän
verinen kaaos
ja sen tuotta-
ma pakolaisvirta
kohti Eurooppaa
ovat merkkejä
siitä, mikä odot-
taa myös tätä
meidän ensim-
mäistä maail-
maamme?

suurimmaksi osaksi sotilaita (univormuun puettuja siviilejä), toisessa niitä, jotka eivät lainkaan sotineet, vaan jotka kuolivat kaupunkien terroripommituksissa tai massiivisissa karkotuksissa ja väestönsiirroissa: naisia, lapsia, vanhuksia. Kaupunkien tuhoamisessa liittoutuneet olivat akselivaltoja tehokkaampia, mikä oli ilmeinen syy siihen, ettei ilmaterroria laskettu sotarikokseksi natsijohtajat tuominneessa Nürnbergin sotarikostuomioistuimessa.

T OISEEN MAAILMANSOTAAN ja sitä edeltäneeseen aikaan kuului myös piirteitä, jotka osoittivat, että valistusaatteet eivät vielä olleet tunkeutuneet kovinkaan syvälle kulttuuriin tai siihen, mitä voisi paremman ilmauksen puutteessa kutsua ihmiskunnan kollektiiviseksi tajunnaksi. Kulttuurin rappiosta kertoi se, että täysin epätieteellinen hölynpöly, rotuopit, saatettiin hyväksyä johtavissa sivistyneistöpiireissä, mistä ne sitten levisivät poroparvarillisesti ajattelevaan osaan suuria massoja. Juutalaisten valitseminen natsien murhaavan vihan kohteeksi vaikuttaa yhtä mielivaltaisen jättömältä kuin jos uhreiksi olisi valittu ne, joiden sukunimi alkaa jollakin tietyllä kirjaimella.

Saksa ei suinkaan ollut ainoa maa, jossa ihmisrotujen ja rotujen välisen hierarkian ole-massaoloon uskottiin, mutta siellä seuraukset olivat kohtalokkaampia kuin muualla sen ajan ”sivistyneessä” maailmassa. Syytä ei tule etsiä mistään saksalaisten luonteesta, vaan siitä, kuinka kapitalismin tuottama lama ja imperiaalistinen voimapolitiikka koskettivat ensimmäisen maailmansodan hävinnyttä osapuolta.

Socialisme ou Barbarie -lehden eräässä numerossa kirjoitettiin, että Auschwitz, Gulag ja atomipommi ovat asioita, joista ei teoretisoida. Niitä vastaan taistellaan.

K ANSAINVÄLISEN SOSIALISMIN ja maailmanlaajuisen barbarian tienhaara on käväissyt mielessäni viimeaikaisia uutistapahtumia ja niiden taustalla olevaa kehitystä seurattaessa. Onko niin, että Lähi-idän verinen kaos ja sen tuottama pakolaisvirta

kohti Eurooppaa ovat merkkejä siitä, mikä odottaa myös tätä meidän ensimmäistä maailmaamme? Ja onko sotaista sapelinkalistelu viemässä koko ihmiskuntaa siihen, mihin ajaututtiin kesällä 1914?

Lähi-idän tapahtumat, sodat Syyriassa ja Irakissa, barbaarisen ISISin (arabiaksi Da’esh) nousu, palestiinalaisalueiden miehitys ja jatkuva kolonisointi sekä toisaalla Ukrainan kriisi ja kilpailu Itä-Aasian herruudesta ovat epämiellyttäviä asioita kukin erikseen, mutta varsinkin yhdessä, jos liittoutumat lokahtavat paikoilleen niin kuin sata vuotta sitten. Uusi maailmansota merkitsisi Rosa Luxemburgin ennustuksen synkemmän puolen, barbarian, toteutumista maailmanlaajuisessa mitassa, ihmiskunnan rakentaman sivilisaation – ainoan tiedossa olevan – täydellistä, ei vain osittaista, tuhoa. Valoisampi vaihtoehto, kansainvälinen sosialismi, ei näytä olevan voimissaan ainakaan tällä hetkellä. Virta vie pikemminkin äärioikealle.

M UTTA KUKA tietää? Ehkä Hamletin isän haamu, vanha myyrä, tekee työtään maan alla ja putkahtaa yllättäen esiin kansainvälisenä, palkkatyöväen yhdistävänä vasemmistona. Sellainen demokraattinen kansanliike ei tyytyisi nykyvasemmiston tavoin vain arvostelemaan tai passiivisesti mukautumaan vallitsevaan tilanteeseen, vaan myös esittäisi positiivisen vaihtoehdon kapitalismille.

Pessimismi ja optimismi ovat lopultakin pelkkiä mielentiloja. Realistisempi asenne saattaa sisältyä mietelmään, jonka **Antonio Gramsci** muotoili **Mussolinin** vankilassa vuonna 1929: *sono pessimista con l'intelligenza, ma ottimista per la volontà* eli vapaasti käännettynä ”äly vie minua pessimismiin, mutta tahto optimismiin”.

Ennustaminen kannattaa unohtaa. Juutalaisuuden suuressa kommenttikokoelmassa Talmudissa huomautetaan, että ”[Jerusalem] temppelin tuhoamisen jälkeen profetian lahja on otettu pois profeetoilta ja annettu sekopäille ja lapsille.” Sen voi ymmärtää monella tapaa. ✶

LIISA JAAKONSAARI

Kirjoittaja on Euroopan parlamentin jäsen.

Kuva: Maiju Torvinen

EU:N KRIISIPOLITIikka ON KAKSINAAMAISTA

ELÄMME EUROOPASSA keskellä toisen maailmansodan jälkeisen ajan vakavinta humanitaarista kriisiä. Kyseessä on Euroopan stressitesti, joka ulottuu jokaisen maan kaikkiin kolkkiin. Euroopasta ja Suomesta on löytynyt ennen näkemätöntä lämpöä ja solidaarisuutta, mutta myös historiattomuutta ja barbariaa.

Maahanmuuttoa käsitellään Euroopassa lähinnä ongelmana ja turvallisuuskysymyksenä. Median ja poliitikkojen käyttämä kieli on tehokas tapa manipuloida ja luoda turvallisuuteen liittyviä pelkoja. Puhe ”pakolaistulvista” ja ”-virroista” luo kuvan yllättäen syntyneestä luonnonilmiöstä, vaikka muuttoliikkeitä ja kansainvaelluksia on ollut aina ja tulee aina olemaan.

”Turvallisuudesta” on tullut politiikan avainsana, joka aukaisee muuten tiukat kukaronnyörit. ”Turvallisuudella” perustellaan uusien määrärahojen myöntämistä puolustukseen, tiedosteluun, poliisille ja rajavaltuuteen. Samalla teemalla soitellaan brittien sielunkieliä lähestyvässä EU-kansanäänestyksessä.

Puhe ”pakolaistulvista” ja ”-virroista” luo kuvan yllättäen syntyneestä luonnonilmiöstä, vaikka muuttoliikkeitä ja kansainvaelluksia on ollut aina ja tulee aina olemaan.

AFRIKAN MANTEREELLA ikäjakama ja väestön kasvuennusteet ovat Euroopan vastakohta. Afrikassa on nyt arviolta 1,2 miljardia ihmistä, joista noin 60 prosenttia on alle 25-vuotiaita. Euroopassa taas 25 prosenttia väestöstä on yli 60-vuotiaita. Euroopan väestön odotetaan pienentyvän vuoteen 2050 mennessä lähes sadalla miljoonalla eli 700 miljoonasta 600 miljoonaan. Luvut ovat faktoja, jotka on sovittava yhteen tavalla tai toisella.

Mikä ajaa ihmisiä liikkeelle? Ei ylläkuva- tu väestönkasvu, vaikka niin usein väitetään. Afrikkaa riivaavat erityisesti kriisit, köyhyys ja eriarvoisuutta synnyttävä talouskasvu sekä toimimattomat poliittiset järjestelmät ja korruptio. Kuka voi suunnitella tulevaisuuttaan Somalian, Sudanin, Eritrean ja Etiopian kaltaisissa diktatuureissa? Sota Syyriassa ja Lähi-idän ratkaisematon kriisi ovat Afganistanin epäva- kauden rinnalla muuttoliikkeiden perussyitä.

Aikomuksena näyttää olevan vähentää ke- hitysapua ja suunnata ”samaa rahaa” maahan- muuton hillitsemiseksi. Kehityspanosten ja demokratian rakentamisen sijasta ”hoidetaan pakolaiskriisiä”, vaikka sekä pakolaiskriisin akuuttiin hoitamiseen että kehitykseen pitäisi panostaa yhtä aikaa. Vaarana on, että kehitys- apua kierrätetään ja samalla lakaistaan maton alle omia ihmisoikeuksiin perustuvia arvoja.

EU:N KRIISIPOLITIikka on muutenkin ristiriitaista ja kaksinaamaista. Toiset jäsenmaat avaavat rajoja sotaa ja vainoja pakeneville, toiset rakentavat muureja ja asentavat piikkilankoja. Toiset vievät aseita Syyriaan ja toiset yrittävät riisua aseista.

EU-maat ovat käyneet asekauppaa diktaator- i ja murhaaja **Assadin** kanssa. Aseita on toimitettu Syyriaan ties mille toimijoille. Iso- Britannia ja Ranska ovat perustelleet kantojaan terrorismin torjunnalla. Maat lupasivat kon- fliktiin pikaista ratkaisua aseistamalla kapinal- lisryhmiä. Toisin kävi.

Kapinallisryhmien asearsenaali tai USA:n il- maiskut eivät ole parantaneet tilannetta, vaan Syyrian konflikti on koko ajan kärjistynyt. Nyt

Venäjä on ottanut näkyvän rooliin pommitta- malla hallituksen vastaisia ryhmiä ja ISISiä.

EU:n asevientä ohjaa yhteinen politiikka, jonka mukaan aseita ei saa viedä maahan, joka ei kunnioita ihmisoikeuksia tai joka on aseelli- sessä konfliktissa toisen maan kanssa. Se, miten politiikkaa toteutetaan, on kuitenkin kunkin jäsenmaan omassa harkinnassa.

Olisiko nyt korkea aika myöntää yhteys asekaupan, konfliktien ja humanitaarisen pako- laiskriisin välillä?

KONFLIKTIT OVAT enää harvoin totaalis- ta sotaa, jossa valtiot sotivat toisiaan vastaan. Useilla konflikteilla, kuten Syyriassa, on monia osapuolia. Siten myös siviiliväestön osuus kuolleista on järkyt- tävän korkea. Osapuolet rahoittavat konflikteja ja aseiden ostamista sieppauksilla ja ryöstöillä. ISIS ryöstää esimerkiksi vanhoja kulttuuriaar- teita rahoittaakseen toimintaansa.

Useita vuosia jatkunut konflikti on jo vaa- tinut lähes neljännesmiljoona kuolonuhria, yli miljoona ihmistä on haavoittunut ja globaalisti yksi neljästä pakolaisesta on Syyriasta.

Diplomatiaan on pakko uskoa. EU:n pitää nyt painostaa Venäjä ja USA saman pöydän ää- reen yhdessä VK:n kanssa etsimään ratkaisuja. Muutoin kriisi laajenee ja voi pahimmillaan johtaa vakaviin seurauksiin. Venäjän jetit ovat jo taivaalla.

Talvi lähestyy. Suomeen tulleet pakolaiset tarvitsevat paitsi lämpimiä vaatteita, myös lämpimiä sydämiä. Suomen Punainen Risti ja pakolaiskeskusten henkilökunta ansaitsevat kii- toksen hyvästä työstä. Myös Suomen poliiseja on syytä kiittää. Kun mediassa on haastateltu Suomeen tulleet pakolaisia, niin monet ovat kiittäneet erityisesti poliisia, ”kun ne auttavat eivätkä hakkaa...” **Y**

PALA HISTORIAA

Ytimen kirjoittajat ovat puuttuneet ajankohtaisiin aiheisiin aiemminkin.

Muukalaispelko kasvaa Euroopassa

"MAAHANMUUTON uskotaan kiihdyttävän ongelmia – olipa kyse työttömyydestä, huumeista, rikoksista, terrorismista tai uskonnollisesta fanaattisuudesta. Niinpä uskotaankin (tai halutaan uskoa), että maahanmuuton määrän vakiinnuttaminen tai sen käytännöllinen lakkauttaminen ja valvonta voisivat ratkaista kaikki ongelmat yhdellä iskulla."

Ytimessä 6/1994 julkaistiin ranskalaisen professori **Didier Bigon** rajavalvontaa käsittelevä esitelmä. Bigo käsitteli muun muassa tapaa, jolla rajatarkastukset olivat laajentumassa varsinaisilta rajoilta ja muuttumassa mielivaltaisemmiksi.

"Muukalaisvalvonta nk. sisäisillä rajoilla näyttääkin väistämättä johtavan erityisten fyysisten tai vaateetukseen perustuvien piirteiden tunnistamiseen, kun päätellään kuka on ulkomaalainen, mahdollisesti vaarallinen, sellainen jota pitäisi valvoa."

"Valvonta ei ole enää yksilöityä tai tasa-arvoista vaan mahdollisesti vaarallisten ryhmien valvontaa. Tämä on looginen seuraus Schengenin sopimuksesta, niin kauan kuin niitä tul-

kitaan kapeassa mielessä eikä askeleena kohti Euroopan poliittista integraatiota."Y

Ympäristöongelmat pakolaisuuden taustalla

"YMPÄRISTÖPAKOLAISIA on maailmassa nykyisin osapuulle 25 miljoonaa, ja määrän lasketaan kasvavan vuosittain

lähes kaksi miljoonaa. [...] Kun kasvihuoneilmiö – maapallon lämpeneminen – alkaa vaikuttaa kouriintuntuvalla tavalla, lopullinen määrä voi paisua moninkertaiseksi."

Ympäristöpakolaisuudesta kirjoitti Ytimessä 2/1995 **Antti Vahtera**. Ympäristöongelmat lisäävät pakolaisuutta sekä suoraan että epäsuorasti esimerkiksi heikentämällä ruokaturvaa.

"Ympäristöpakolaisten luvun arviointia vaikeuttaa se, että pakolaisuuden syyt ovat vain harvoin yksiselitteisiä. [...] Joissakin tapauksissa ympäristöongelmat vaikuttavat taustatekijöinä poliittisiin kriiseihin, jotka laukaisevat pakolaisuuden liikkeelle."

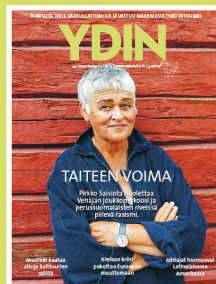
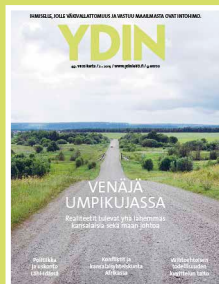
Pakolaisuuden ongelmat kasaantuvat köyhimpien maiden harteille. Tilanteen korjaaminen vaatii rikkaimmilta mailta merkittäviä panostuksia kehitysapuun.

"Paras apu ympäristöpakolaisuuden torjumiseksi on ennalta ehkäisy, rakentamalla ihmisille kotiseudulleen olot, jotka houkuttelevat heitä jäämään sinne."Y

Syvenny ennakkoluulottomasti

Ydin on lehti niille, joille väkivallattomuus ja vastuu maailmasta ovat intohimo. Neljä kertaa vuodessa ilmestyvä Ydin seuraa maailmaa ennakkoluulottomalla asenteella, kriittisyydellä ja asioihin syvennyen.

TULOKSENA ON SATA SIVUA AJANKOHTAISTA ASIAA.

Paperilehden

- vuositilaus 35 € (sis. alv 10 %)
- kestotilaus 28 € (sis. alv 10 %)
- alennettu hinta opiskelijoille ja työttömille 20 € (sis. alv 10 %)

Tablettilehden kestotilaus maksaa 24,99 € (sis. alv 24 %).

Ensimmäinen numero ilmaiseksi!

Tilaa Ydin paperilehtenä kotiin kannettuna tai Appstoresta digiversiona omalle iPadille

Ytimen löydät iPadilla myös
APPSTORE.COM/YDIN

**TILAA
joulu-
lahjaksi!**

YDIN

WWW.YDINLEHTI.FI

WWW.FACEBOOK.COM/YDINLEHTI

WWW.TWITTER.COM/YDINLEHTI

E841

Posti Green

RAUHANASEMAN JOULUMYYJÄISET

– Maailmanparantajien
lahjamarkkinat

Rauhanaseman joulu-
myyjäisistä pukinkonttiin
lahjat, joilla parannat maa-
ilmaa. Kansalaisjärjestöjen
tukituotteita, kahvila, lasten
askartelunurkka.

**ANNA LAHJA,
JOLLA ON
TARKOITUS!**

13.12. KLO 11–17

RAUHANASEMA Veturitori 3, Helsinki

www.rauhanliitto.fi

www.pax.fi

Lisää rauhanpoliittisia puheenvuoroja
ja uutisia verkkolehdestä

Tue rauhantyötä!

Liity (tuki)jäseneksi
www.rauhanliitto.fi
www.sadankomitea.fi

Rauhallista joulua! Hanki rauhanlahjat asemalta

Rauhanpipo

12€

Sadankomitean pipo
pitää pään lämpimänä.
Huom! Jäsenet saavat pipon
hintaan 10 €. Mainitse jäsenyy-
destäsi tilauksen yhteydessä.

Rauhanasema-muki

UUTUUS!

Rauhanaseman rakennus 100 vuotta
-juhlamuki. Kuvassa Rauhanaseman
siirto ja teksti "Rauhanasema
rauhantoimintaa vuodesta 1984".

13€

Rauhanmerkkialushousut

Naisten ja miesten mustia alushousuja
valkoisella rauhanmerkillä, koot S–XL.

10€

**Voit hakea tuotteet Rauhanasemalta
joulu myyjäisistä 13.12. tai 17.12. klo 10–19.**

Veturitori 3, 00520 Helsinki

Käynti rautatien puoleisesta päädyistä

**Muina aikoina suosittelemme varmistamaan
toimiston aukiolon: rauhanliitto@rauhanliitto.fi.**

**TILAA & KATSO MUUT RAUHANTUOTTEET
VERKKOKAUPASTA!**

www.rauhanasema.fi/kauppa